

Espen S. Bjercknes

«Vi er alle stjerner, til og med vi som bor her»

Hjem og tilhørighet i en bydel
på grensen Mexico-USA

Masteroppgave i Sosialantropologi
Trondheim, mai 2016

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse
Sosialantropologisk institutt

En ensom maur er bare en stakkar
Han er et null uten verdi
Et sandkorn for han er et fjell
Men i selskap kan ingen stoppe han
Og slik kan en maur flytte fjell

Én ensom maur kan ikke gjøre noe
Men vent! Han vet
at som dråpene sammen danner hav
danner maurene som kommer sammen
et storslått samfunn

- Jaime Camil

Abstract

Denne oppgaven er et resultat av et syv måneders langt feltarbeid, utført i en bydel i Ciudad Juárez, på grensen mellom USA og Mexico. Dette stedet er et resultat av en irregulær bosetterhistorie, hvor spesielt migranter fra sørlige stater i Mexico har inntatt denne delen av byen som sine hjem. Det å skape et «verdige liv» i denne bydelen, er ikke gjort uten prøvelser. Beboerne har måtte overkomme ørken, stigmatisering fra øvrig befolkning, og flere tiår uten innlagt vann, elektrisitet, asfalterte veier og formelle adresser. I tillegg har beboerne måtte akseptere å bo i det som har vært en av verdens farligste byer. Drapsbølgen, fra 2008-2012, hvor over 10 000 mennesker ble drept i Ciudad Juárez, skapte usikkerhet og sorg blant beboerne det vil ta lang tid å se de langvarige konsekvensene av.

Gjennom globaliseringsbegrepet søker jeg å gi mening til noen av disse sosiale, økonomiske og politiske prosessene som inngår i beboernes hverdagsliv, og se på hvordan beboerne møter og svarer på disse. På grunn av, og ikke til tross for splittende krefter, har beboernes kamp om overlevelse gitt de en helt spesiell eierskapsfølelse til denne bydelen. En tilhørighet basert på en felles referanseramme, på gleder så vel som på blod, svette og tårer. Et hjem på en av verdens mest regulerte, omstridte, internasjonale grense.

Anerkjennelse

Jeg står ikke alene om denne oppgaven. Jeg vil først og fremst takke alle de jeg møtte i Anapra. De har vist meg at ingenting er umulig og at man bare ved å stå sammen kan klare å møte det livet har i vente. De har delt, og fått meg til å dele, det meste. Takk for ærligheten og tilliten.

En stor takk til Eunice for å ta meg inn som et bonus-medlem i familien. Uten hennes og andres innsats i å vise meg andre sider ved denne bydelen enn kun det ødeleggende og det negative hadde denne oppgaven sett nokså annerledes ut.

En stor takk til min veileder, Carla Dahl-Jørgensen, for tilbakemeldinger, tålmodighet og for aldri la meg slippe målet av synet. Din hjelp har vært avgjørende i utarbeidelsen av denne teksten.

Jeg setter også stor pris på mine medstudenter. En spesiell takk til Maria, for å holde humøret oppe på lange dager.

Familie og venner har også vist meg hvor heldig jeg er som kan ta deres støtte og positivitet for gitt, selv om jeg har satt de på prøve.

Sist men ikke minst, Alejandra, som har vært til stede både før, under og etter feltarbeid. Ingen av disse periodene hadde vært det samme uten.

INNHALDSFORTEGNELSE

<i>Abstract</i>		iii
<i>Anerkjennelse</i>		v
Innledning		1
	Strukturering av oppgaven	4
Kapittel 1	En kontekstualisering av stedet Anapra	5
	Historisk tilbakeblikk	6
	Ciudad Juárez	7
	Anapra	8
	Anapra som en irregulær bosetning	12
Kapittel 2	Å gjøre en global etnografi	17
	Rolle i felt	18
	Beboerne	22
	Å studere globalisering etnografisk	24
Kapittel 3	Et globalt antropologisk perspektiv	27
	Bevegelse og stedfasthet – to paradokser	28
	Negativ versus positiv – globalisering for hvem?	31
	Globalisering som metafor	33
Kapittel 4	Globalisering i Anapra	35
	La Franja Fronteriza	36
	Fleksibel akkumulering	38
	Binasjonale avtaler	39

Kapittel 5	Å skape et hjem i ørkenen	43
	<i>«Vi er alle stjerner»</i>	44
	Veien til Anapra	46
	Å skape et hjem og et verdig liv	51
	Å bo ved grensen	55
Kapittel 6	En voldelig virkelighet	61
	<i>«En av plassene som er minst anerkjent av Gud»</i>	63
	Å befinne seg i volden	66
	Håp om en endring midt i ørkenen	68
	Medias fremstilling: <i>«De selger oss frykt»</i>	71
Kapittel 7:	Livsgrunnlag: Begrensninger og muligheter	77
	Juárez, en kilde til arbeid	79
	Å selge brukt	80
	Å skape et annet livsgrunnlag	82
Avsluttende bemerkninger		89
Referanseliste		94
Appendix		99
Ordlister		100

Kart og figurer

Kart 1	Mexico: Chihuahua	5
Kart 2	Ciudad Juárez: Anapra	8
Kart 3	Anapra	10
Kart 4	Geografisk bakgrunn av informanter	23
Figur 1	Befolkningsvekst 1940-2010	40
Figur 2	Drap 2000-2014	62
Figur 3	Oppfatning på inntekt mot utgift	78

Innledning

«Globalisering representerer de internasjonale og fremmede stimuli som påvirker vårt daglige liv» (Moses og Brigham 2007:17)

Med empiri fra feltarbeid gjennomført i en bydel kalt Anapra, i Ciudad Juárez helt nord i Mexico, ser jeg på nettopp menneskers daglige liv og de tilsynelatende «fremmede stimuli» som påvirker deres hverdag. Disse menneskene oppholder seg og skaper et hjem på et sted som ligger på en av verdens kanskje mest omfattende, regulerte, og til dels militære grense, den internasjonale grensen mellom Mexico og USA.

De som først ankom Anapra rundt 1950-tallet ble møtt med et ugjestmildt klima, ørkenlandskap, til et sted som da var uten infrastruktur, som skoler, asfalterte veier og kloakksystem. Mangelen på utvikling i dette området skulle vare i flere tiår. Beboerne befant seg uten skoler, uten formelle adresser, hvor tilgang på det mest elementære, som vann og elektrisitet var svært begrenset. Her utartet hverdagen seg for mange som en kamp for overlevelse. Beboerne har måttet forholde seg til usikkerhet, fremmedgjørelse, stigmatisering og vanskelige levekår nettopp på grunn av usikkerhet knyttet til stedet de bor på, og de levevilkårene som forbindes med det å bo her.

I tillegg er Anapra en del av verdens farligste, voldeligste og usikre byer (Bowden 2010), Ciudad Juárez. Siden 1990-tallet har Juárez internasjonalt vært kjent for drap av kvinner, såkalte *femicidios*, hvor voldtatte og lemlestedde kvinnekropper har blitt funnet dumpet i byområdet, og i omkringliggende strøk. Få av disse sakene oppklares (Monárrez og Bejarano 2010). Etter at den daværende meksikanske presidenten Felipe Calderón, i 2006 erklærte krig mot narkotika opplevde byen, og Anapra, en voldspirale ingen her hadde sett maken til tidligere. Denne politiske beslutningen, sammen med et transnasjonalt samarbeid med USA mot kriminelle miljøer, såkalte narkotikakarteller, hevdes å ha satt i gang det beboerne i Anapra refererer til som «den voldelige perioden». Denne perioden varte i all hovedsak fra 2008-2012, men konsekvensene av disse årene vil vare i flere generasjoner fremover. Døde kropper, menn, kvinner og barn ble funnet forkullet på gaten, eller hengende fra broer, av mennesker som var på vei til jobb og skole. Forsvinninger ble en del av mediebildet. Barn i klasserom lærte å søke tilflukt under pultene dersom det skulle oppstå en farlig situasjon, som for eksempel da de hørte skudd som ble avfyrt i nærheten. Lokale

forretninger ble stengt, og mange valgte til slutt å forlate bydelen og Ciudad Juárez. Mange valgte likevel å bli, til tross for dette, i en ørken for mange langt unna deres opprinnelige liv og hjem, i håp om endring.

Ciudad Juárez utnyttes på en spesiell måte. Flere (Vila 2000, Staudt et al 2010) viser til denne regionen som å være hverken helt meksikansk ei amerikansk. Internasjonale firmaer, hovedsakelig amerikanske og kanadiske, men også japanske og andre, etablerer fabrikkparker, såkalte «maquiladoras», langs hele den internasjonale grensen, hvorav Juárez er den byen med flest fabrikker i den nordlige grenseregionen, og en av byene med flest arbeidstakere innen denne sektoren (Así Estamos Juárez 2015). Det importeres komponenter skattefritt til disse fabrikkene, hvor de monteres med billig, meksikansk arbeidskraft for så å eksportere produktene utenlands uten å måtte betale tariff.

Anapra er et produkt av økonomisk og politisk utvikling av en internasjonal karakter. Maquiladora-industrien, som sammen med et ønske om å starte et nytt liv i USA, har spilt en avgjørende rolle som tiltrekningskraft for mennesker mot denne bydelen. Dette er av interesse da bydelen og dets beboere ikke kan analyseres isolert fra de interaksjoner og prosesser det inngår i. Disse prosessene har gjort Anapra til et sted med mange ulike mennesker, hovedsakelig mennesker fra «sør» i landet, med ulike historier, og med ulike visjoner, muligheter og begrensninger for seg og sine. Den fysiske utvidelsen av byen, som Anapra er et eksempel på, reflekterer både mobilitetens og stedfasthetens påvirkning på området. Aktuelt er også internasjonale, regionale og nasjonale politiske programmer, samt interne og eksterne hendelser. Her gjør aspekter ved globalisering seg gjeldende.

Å teoretisere alle historiske trekk, fenomener, prosesser, utslag og konsekvenser av globalisering, er å gå lenger enn det denne oppgaven begrenser seg til. Oppgavens fokus er å forstå Anapra som sted og dets beboere, og de prosesser som inngår i det å ha en tilhørighet mot dette i utgangspunktet «ubeboelige» stedet. Dette skal jeg gjøre gjennom begrepet «globalisering» og med den antropologiske metode, deltagende observasjon, som verktøy.

Globalisering er et begrep skapt av mennesker, som alt annet for å kategorisere den verdenen, eller de ulike verdenene vi til daglig befinner oss i. Ved å begrense meg til et konkret, lokalt sted, bydelen Anapra i Ciudad Juárez, konkretiserer jeg globalisering ved å situere ulike globale prosesser til et spesifikt sted, og disse beboernes tolkninger og svar på disse globale kreftene. Slik ønsker jeg å gi globalisering et ansikt. Et ansikt i form av de sosiale aktørene som *utgjør* globaliseringen. Ansiktet til de mange i Anapra som til daglig møter de muligheter og begrensninger som presenteres i deres hverdagsliv. I veien mot denne analysen søker jeg å komme en nærmere forståelse av de paradokser og tvetydigheter som

utgjør det livet mange i bydelen lever. Denne forståelsen vil ikke bare illustrer beboernes erfarte livsverden, gjennom deres narrativer. Den vil også bidra til å forstå den tiden vi alle lever i, i en verden tilsynelatende bestående av bevegelser: «a world on the loose» (Giddens 2002). Spenningen mellom det lokale og det globale, mellom det å stå stille mot det å være i bevegelse, i en flyt, kan best belyses i nettopp det konkrete.

Appadurai (1996) ser på lokalitet som noe relasjonelt og kontekstuel. *Neighbourhoods*, (nabolag) knytter han til de faktisk eksisterende sosiale formene hvor lokalitet, som en dimensjon eller verdi, realiseres. Et sted er med andre ord en sosial konstruksjon (Rodman 1992). Jeg vil gjennom denne oppgaven belyse de som har skapt, tilegnet seg og ervervet seg nabolaget Anapra, med andre ord, prosessen mot følelsen av å *høre til*, det å skape et *hjem* for seg og sine, og det beboerne referer til som å få «et verdig liv», «*una vida digna*». Beboernes hjem og tilhørighet til bydelen påvirkes av tilsynelatende «fremmede stimuli». Noen av disse, som inngår i det daglige livet i Anapra er kriminale prosesser som fører til usikkerhet, vold og fattigdom, som resultat av omfattende bi-nasjonale avtaler og økonomisk avhengighet mellom lokalbefolkning og transnasjonale selskaper. Disse abstrakte, til nå uspesifiserte prosessene påvirker de sosiale relasjonene og følelsen av det å høre til i Anapra. I lys av disse prosessene svarer beboerne på den situasjonen, de «fremmede stimuli de blir møtt med.

På grunn av, og ikke til tross for det jeg ser på som globale, transnasjonale prosesser, som vold og urban fattigdom skapes et lokalsamfunn eller en følelse av felles tilhørighet, på bakgrunn av mer enn bare en felles adresse, nemlig en felles kamp om anerkjennelse og drømmen om et verdig liv. Mennesker hjelper hverandre i å avansere, som er et av globaliseringens mer positive dog paradoksale sider, i det at globale prosesser kan betraktes som å gi enkelte mennesker et mindre gunstig utgangspunkt enn andre. Her vil det også komme frem at globalisering slett ikke gjelder for alle, og at vinnere og tapere skapes ut ifra hvor de befinner seg i det geografiske, sosio-økonomiske miljøet.

Med bakgrunn fra mitt feltarbeid konkretiseres noen av disse negative og positive sidene av globalisering ved å eksemplifisere hvordan globale prosesser *lokalt blir forankret*, og hvordan det kommer til uttrykk på et lokalt sted. Jeg vil bygge opp min argumentasjon med hjelp av tre analytiske begrep, eller begrepskoblinger: global-lokal, sted-hjem og tilhørighet. Disse skal jeg støtte opp med beviser fra egen etnografi. Med empiriske eksempler vil jeg vise den dynamikken og det samspillet som finner sted i Anapra, mikronivå, og dets koblinger, og frakoblinger til det globale, på makronivå.

Strukturering av oppgaven

I denne innledningen har jeg slått fast fokuset for denne oppgaven, en analyse av bydelen Anapra gjennom globaliseringsbegrepet. Den videre teksten er delt inn i tre større deler: *metode, teori, og empiri*.

I kapittel 1 introduserer jeg feltstedet Anapra og ser på den bredere konteksten bydelen inngår i. En lokalisering av byen Ciudad Juárez, Anapra og grenseregionen for øvrig. Dette er nødvendig for å forstå det transnasjonale forholdet mellom Mexico og USA, som beboerne i Anapra inngår i. Her kommer to viktige poeng frem, som belyses senere i teksten. Det første er det faktum at Anapra som sted ikke kan forstås utenfor de prosesser og interaksjoner stedet og dets beboere tar del i, bevisst eller ubevisst, frivillig eller ufrivillig. Det andre er at Anapra, med sin historie som en irregulær bosetning har hatt implikasjoner på stedets utvikling fram til denne teksten skrives.

I kapittel 2 ser jeg på noen utfordringer ved det å benytte globalisering for å forstå et lokalt sted som Anapra. Jeg tar utgangspunkt i spørsmålet om det er mulig å studere globalisering etnografisk. Her belyses også noen av de utfordringene og mulighetene jeg møtte i felten, sammen med en introduksjon av metode og informanter.

I kapittel 3 viser jeg til ulike perspektiver på globalisering, og til ulike stemmer innen globaliseringsdebatten som spesielt gjør seg gjeldende med tanke på min empiri. Begreper som global-lokal, mobilitet- stedfasthet og metaforer gjør seg gjeldende.

I kapittel 4 går veien tilbake til Anapra hvor jeg benytter globaliseringsbegrepet for å illustrere bydelens utvikling. Denne bakgrunnen er viktig for å kunne komme en nærmere forståelse på hvorfor og hvordan stedet fremstår slik det gjør i dag. Her vil ulike binasjonale avtaler sees i sammenheng med befolkningsvekst og dagens maquiladora-industri.

I de tre kapitlene som følger presenterer jeg mine tre empiriske temaer. I kapittel 5 introduserer jeg mine informanters historier knyttet til det å komme til Anapra og de utfordringene de møtte som nyinnflyttede her.

I kapittel 6 går jeg mer i dybden av den volden og den lidelsen beboerne har vært vitne til, og erfart. En elendighet som de har følt på kropp og sinn for bare noen år tilbake, og som av åpenbare grunner påvirker beboerne og deres virkelighetsoppfatning i dag.

I mitt siste empiriske kapittel, kapittel 7, er det arbeid og ulike strategier til det å skaffe arbeid som gjør seg gjeldende, samt holdninger knyttet til disse.

Sammen eksemplifiserer disse kapitlene ulike negative og positive sider av globalisering. I tekstens siste del, vil jeg presentere noen avsluttende betraktninger.

Kapittel 1

En kontekstualisering av stedet Anapra

Jeg gjorde mitt etnografiske arbeid helt nord i Mexico, i en bydel kalt Anapra, i byen Ciudad Juárez. Mexico er inndelt i 32 stater, med en befolkning på 118 millioner (INEGI 2013). Distrito Federal (DF) er landets hovedstat. Landet grenser til Belize og Guatemala i sør, og til USA i nord. Grensen strekker seg 3000 kilometer fra vest til øst, med seks meksikanske stater som grenser til USA, og fire på amerikansk side. Disse utgjør tilsammen *La Franja Fronteriza* (Piñeiro 1990), gressesonen. Chihuahua er landets største stat med 3,4 millioner innbyggere (INEGI 2010). Byen Chihuahua er statens hovedstat.

Kart 1: Kart over Mexico, med staten Chihuahua
Illustrert av Alejandra Madero Perez

Historisk tilbakeblikk

Regionen som i dag er Chihuahua ble underlagt spanske oppdagelsesreisende i 1598, ledet av Juan de Oñate, i den spanske kongens Felipe II sitt navn. De søkte å krysse elven *Rio Grande* for å komme til det som nå er den amerikanske staten New Mexico. Dette stedet var det opprinnelige «Paso del Norte» (det nordlige steget). Sammen med Oñate kom fransiskanere, en katolsk orden med mål å evangelisere de innfødte. Det var disse som grunnla «Misión de Nuestra Señora de Guadalupe de los Mansos del Paso del Río del Norte» i 1659 (Simental 1998), og med det utgangspunktet for det som nå er Juárez. Byen ble senere oppkalt etter den Meksikanske presidenten Benito Juárez (1806-1872), som under den franske revolusjonen (1862-1867) søkte eksil i byen.

Etter 1884, med introduseringen av «Mexican Central Railway», opplevde byen økt vekst. Opprettelsen av jernbanen bidro til en stor utvikling i det som skulle bli Juárez-El Paso. Jernbanen skapte en forbindelse mellom nord og sør i Mexico, og mellom vest og øst i USA. Dette gjorde El Paso, Texas, til en «internasjonal metropol» med tanke på handel av varer og tjenester mot denne sonen (Martínez & Valdés 1982). Banker, telegraf- og telefonlinjer ble opprettet, noe som økte handelen betraktelig.

I 1910 var byen landets største grenseby, og slik ble dets størrelse og geografiske posisjon viktig under den Meksikanske revolusjonen 1910–20, hvor regjeringsstyrker, med aristokratiet stod på den ene siden, og arbeiderklassen på den andre. Sistnevnte, som sto på revolusjonens side klarte å overta Ciudad Juárez fra regjeringens tropper, og med det kunne de forsynes med våpen og mat fra den amerikanske siden som gjorde at de kunne holde troppene samlet. Mange jeg snakker med i Juárez hevder at byen spilte en nøkkelrolle i denne perioden, i å velte daværende president over 30 år, Porfirio Dias sitt regime .

Opp gjennom historien har Ciudad Juárez fått en rekke karakteristikk og navn som følge av disse: «Grenseby», «den fjerne byen», «ørkenbyen», «den isolerte byen». Andre viser til volden som byens identitetsmarkør, med navn som «syndens by», «landets mordhovedstat» «J-War-ez»¹ (Bowden 2010). De som følger et nasjonalistisk syn på byen referer til Ciudad Juárez som «den beste grensebyen i Mexico», eller «stedet for utvikling», mens byen i et

¹ Bowden (2011) argumenterer for Mexico er avhengig av narkotika-industrien for sin økonomiske overlevelse. Ifølge Bowden har meksikanske myndigheter ikke ført en krig *mot* narkotika, men en krig *for* narkotika. Få plasser har denne krigen, med det nasjonale militæret sterkt involvert, vært synlig som i Juárez, som forfatteren har gitt kallenavnet J-war-ez. Også med i begrunnelsen er de krigslignende handlingene som har funnet sted i byen, med forlatte hus, masseskytinger og portforbud

historisk perspektiv, tatt i betraktning scenarioet som fant sted da Benito Juárez søkte tilflukt i byen, har blitt kalt «fristedet for fedrelandet» (Delgado et al 2014:23, egen oversettelse).

I 1980-årene gitt fremveksten av maquiladora-industrien ble byen sett på som et «laboratorium for politisk og nasjonal modernisering» (ibid:24 egen oversettelse). Et tiår senere, med en ny realitet fulgt av kvinnedrap, mangel på sikkerhet mot narkotikakarteller, ble modernisering byttet ut med globalisering, henholdsvis ble byen referert til som et «laboratorium for globalisering samt for en håpløs fremtid» (ibid egen oversettelse).

I 2011 ble navnet Ciudad Juárez offisielt forandret til fordel for «Heroica Ciudad Juárez», «den historiske byen Juárez». Grunnlaget for navnets utvidelse var å vise til byens viktige rolle under den meksikanske revolusjonen, samt å vise respekt til sine *heroiske* innbyggere, de som til daglig levde med usikkerhet og frykt gitt kriminaliteten og volden som har herjet, og hvordan byen og dets innbyggere klarer å reise seg på ny, etter å ha vært nede.

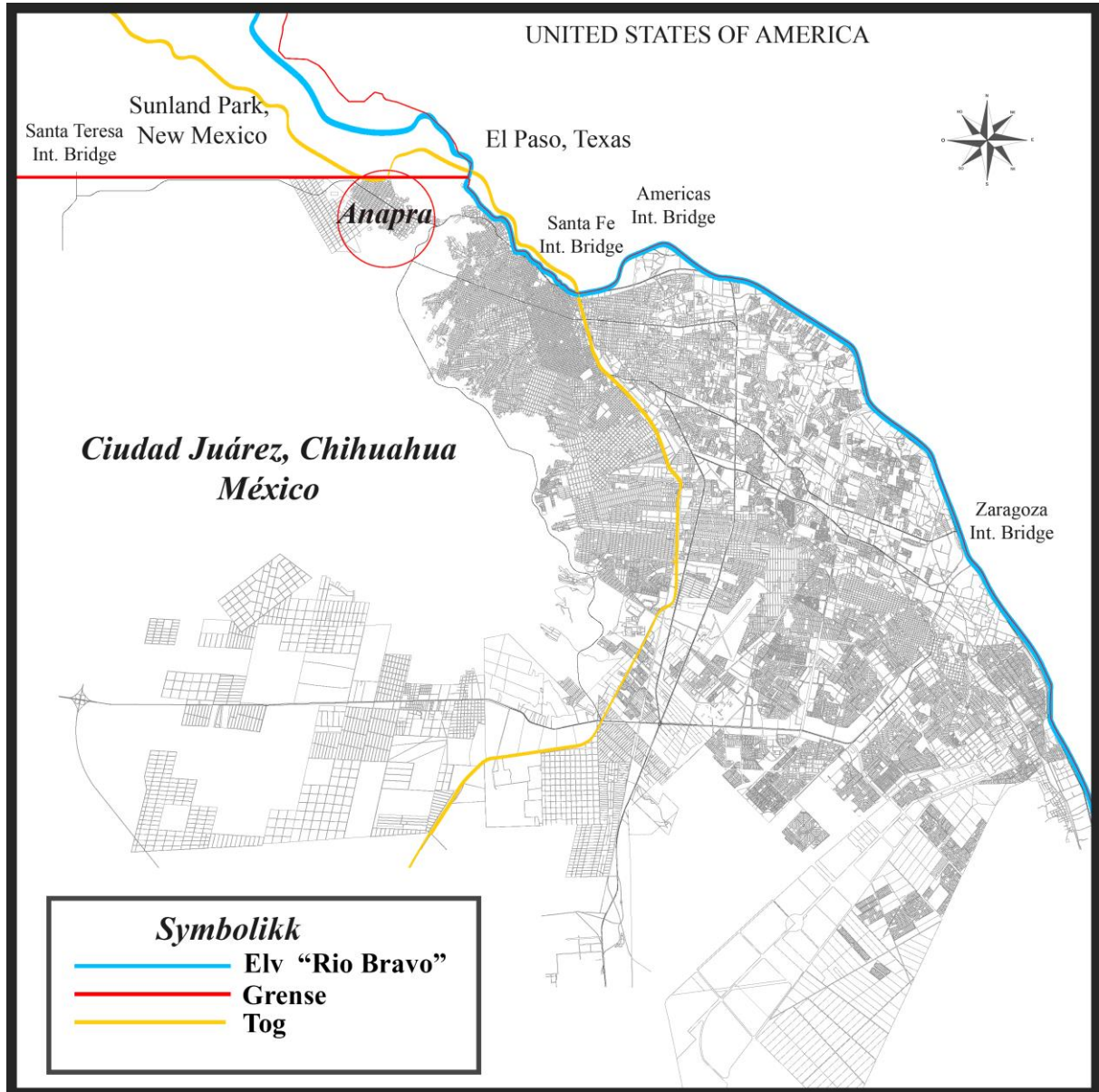
Det kan være vanskelig å orientere seg blant alle disse karakteristikene. Det som er klart er at Ciudad Juárez er en dynamisk og mangfoldig by med en helt spesiell historie og utvikling.

Ciudad Juárez

Ciudad Juárez er den største byen i Chihuahua, og er en av Mexicos største grensebyer. Byen er også det åttende største byområdet i Mexico (INEGI 2010). Byen befinner seg lengst nord i Mexico, delt fra USA med elven Rio Bravo som den refereres til i Mexico, eller Rio Grande som den kalles på den amerikanske siden. Dette er en elv som med opphav i delstaten Colorado, USA går langs den meksikanske- amerikanske grensen helt ut mot disse to landenes østkyst. Ciudad Juárez, med sin naboby El Paso, i delstaten Texas, USA, refereres til som «the Paso del Norte metropolitan region» eller bare «Paso del Norte» (det nordlige steget) (Staudt et al 2010), med en befolkning på 2.7 millioner mennesker, hvorav 1.3 millioner er bosatt i Ciudad Juárez (INEGI 2010).

Året 1993 markerte starten på det som nå betraktes som en av de mest betente grensene i verden. 400 agenter, *Border Patrols*, holdt grensen under oppsikt ved alle døgnets timer. Operasjonen som ble kalt «Operation Blockade», «Operasjon blokkade», presenterer et strategisk paradigme skifte i amerikansk politikk (Dunn 2009). Målet var å gjøre det vanskelig for udokumenterte å krysse grensen, og å føre de vekk fra bykjernen, mot mer avsidesliggende, naturfiendtlige områder, som for eksempel Anapra. Tidligere hadde fokuset vært på å innhente disse menneskene etter at de hadde tatt seg inn til USA.

Det er nå fire internasjonale grenseoverganger i form av broer over elven Rio Bravo. Sammen utgjorde disse broene 22,958,472 formelle grenseoverganger i 2008 (Así Estamos Juárez 2016). Dette gjør byen til en av landets mest travle og sentrale innganger til USA.

Kart 2: Byen Ciudad Juárez, og dets posisjon på grensen til USA. Bydelen Anapra er markert. Illustrert av Alejandra Madero, med data fra Instituto Municipal de Investigación y Planeación de Ciudad Juárez

Anapra

Tiden har nå kommet for å belyse bydelen Anapra. I Ciudad Juárez er det offisielt 728 offisielle nabolag (Hernández 2010). Anapra er en bydel som innehar noen av disse

nabolagene, helt nordvest i byen (se kart 2 side 8). De jeg snakker med i felt referer henholdsvis til Anapra som *ett* sted.

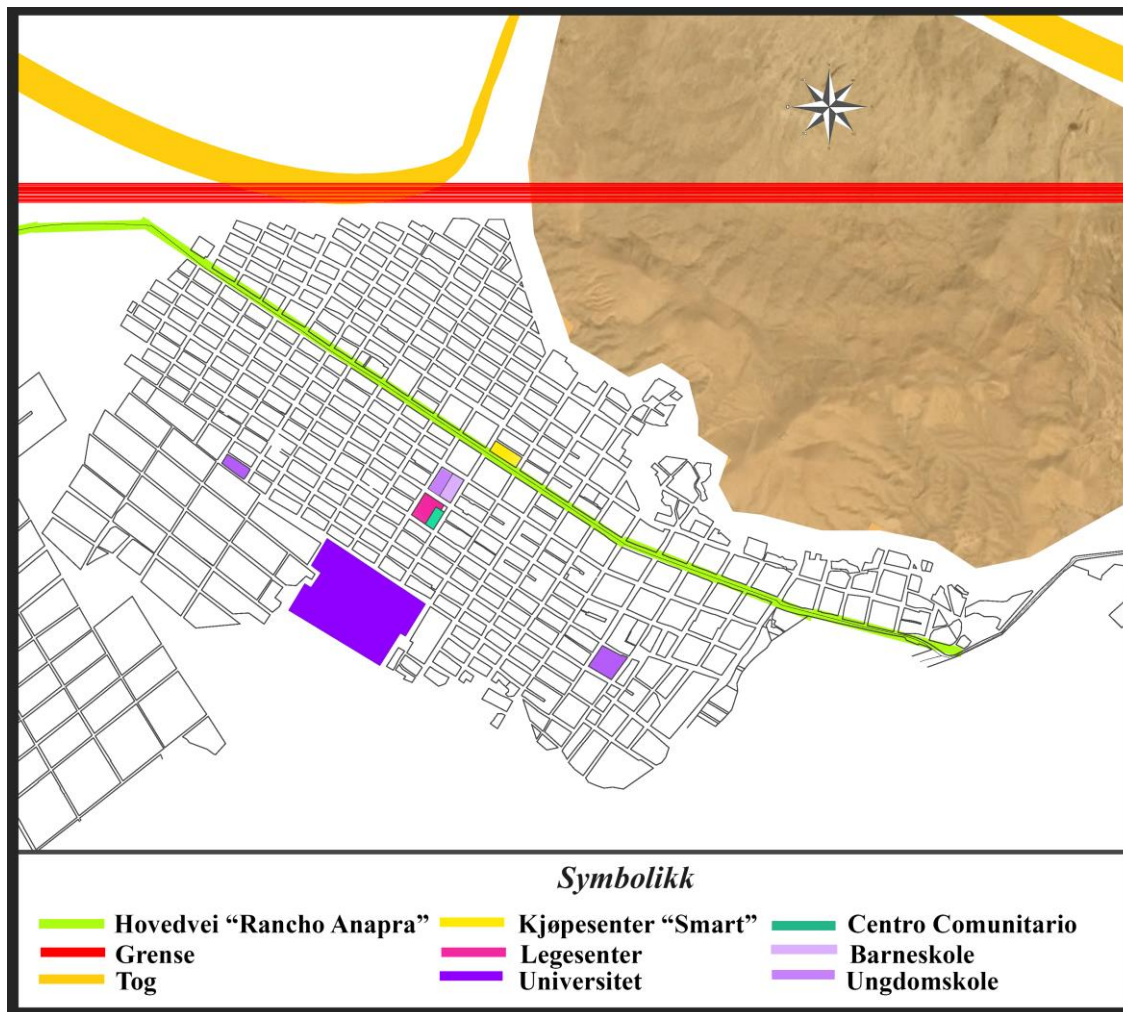
Anapra ligger isolert til mellom et fjellplatå på den ene siden og grensen til USA på den andre. Et ørkenfjell skiller New Mexico fra Texas i USA og befinner seg i bydelens nordøstlige side. Rio-Bravo kommer inn mot grensen bak dette fjellet og skiller så resten av Ciudad Juárez fra El Paso, og andre «søster-byer» langs denne internasjonale grensen. I hele området er ørken gjeldende, med kaktuser og mindre buskvekster, med noen innslag av trær, som folk gjerne har plantet selv ved ankomst.

Hvor Anapra ligger deles Mexico og USA med et 3 meter høyt gjerde, enkelte steder høyere, andre steder lavere. Dette gjerdet er et metallgjerde som er malt algegrønt. Det er rustent og akkompagnert med kjettinger som blinker i sola (feltdagbok). Denne fargen har flere steder forsvunnet etter flere år med vær og vind. På toppen har gjerdet former som ligner pigger. Lenger vekk fra Anapra går dette gjerdet fra å være av metall uten innsyn til å ha et nettinglignende stoff hvor det er mulig å se gjennom til den andre siden, og motsatt. Langs hele grensen står lyskastere oppført som slås på når det blir mørkt om kvelden, og frem til neste morgen. Grensepatroljer, *Border Patrol*, patruljerer på den amerikanske siden av grensen.

Det er vanskelig å anslå et eksakt folketall, grunnet områdets uformelle bosetningshistorie, men ifølge tall fra INEGI (2010) bor det rundt 16 990 mennesker her. Noen er fra byen Ciudad Juárez, fra staten Chihuahua, eller andre nordlige stater. Men de fleste kommer fra mer sørligere deler av landet. Det er også mennesker fra mellom-amerikanske land, som Honduras, Guatemala og El -Salvador (Vila 2000).

Anapra refereres til som Rancho Anapra². Navnet er et akronym for «Asociación Nacional de Producciones Agrícolas», «Den Nasjonale Assosiasjonen for landsbruksproduksjon, egen oversettelse». Beboerne i Anapra referer til stedet som en *colonia*. Ordet «Colonia» oversettes med nabolag, eller bydel på spansk, og de som bor her kalles *colonos*. Colonias har ofte opphav som uinkorporerte, irregulære bosetninger lokalisert på utkanten av større urbane sentre ved den amerikanske-meksikanske grensen (Nuñez –Mehiri 2012, Coronado 2003). Disse *bydelene*, beskrivelsen jeg bruker i denne teksten, har både rurale og urbane karakteristikk, avhengig av sin historie, størrelse, befolkning, lokalisering og beboernes engasjement i å utvikle det stedet de bor på.

² Rancho Anapra fordi området var opprinnelig tiltenkt som et sted for landbruk, i 1950-tallet. Jeg vil benytte kun navnet Anapra i denne oppgaven, som bydelen også refereres til av sine beboere.

Kart 3: Bydelen Anapra
 Illustrert av Alejandra Madero med data fra Instituto Municipal de Investigación y Planeación de Ciudad Juárez

Hovedveien, som går på tvers gjennom nabolaget er kalt «Rancho Anapra». Den utgår fra «Camino Real», en hovedvei som rammer inn Ciudad Juárez. Denne motorveien knytter Anapra til Ciudad Juárez på den ene siden, og med en internasjonal grenseovergang, kalt San Jerónimo-Santa Teresa, i New Mexico, på den andre (se kart 2 side 7). Denne veien fungerer som nabolagets ene inn-og utfartsåre for biler, og er en av få gater i området som er asfalterte. Anapra har nå flere barneskoler, en ungdomsskole og et teknisk universitet. Et helsesenter ble opprettet først i 2009. Det er flere titalls kirker i området, og finnes flere etablerte samfunnsprosjekter takket være støtte fra eksterne bidragsgivere.

I 2012 ble et samfunnssenter bygget, «Centro Comunitario», etter stor innsats fra beboerne selv i å få dette på den politiske dagsordenen. «El Centro Comunitario» er drevet av den lokale regjeringen, men med «talleristas», «lærere» fra nabolaget selv, som tilbyr mange ulike «talleres», «timer». Noen av disse timene er taekwando, skjønnhetspleie, åpne timer for

unge studenter kastet ut av den opprinnelige skoleundervisningen, spinningstimer, engelskundervisning, og en kantine som er åpen to ganger daglig. Denne kantinen er åpen fra mandag til fredag, og er et tilbud for beboere med få økonomiske ressurser. Et måltid her koster 5 meksikanske pesos. Her er flere titalls til hundre personer innom på daglig basis³. Dette senteret fungerer som et naturlig samlingssted i nabolaget. Her utgis det informasjon, det holdes arrangementer og det deles ut mat.

Det fins én åpen park i området. Foruten om dette består nabolaget stort sett av hus, konstruert av diverse materialer, fra kartong til sement. De fleste gatene i Anapra mangler både asfalt og et definert fortau, til fordel for store, vide gater med sand. Dette er for mange jeg snakker med noe av det som skiller Anapra fra andre, mer utviklede soner i byen. Selv om mye utvikling har funnet sted de siste årene er det i 2015 få familier som har husstander med avløpssystem, de fleste benytter septiktanker eller de kvitter seg med vann, matrester og kloakk i gatene.

Én bussrute går hele veien fra sentrum av byen til Anapra, «La ruta 10», det fremkomstmiddelet jeg benyttet meg av når jeg forflyttet meg mellom denne bydelen og bykjernen. Utenom dette er det et enormt antall busser og tungtransport fra «fabrikkene», «las maquilas» innom bydelen. Bussene, med påskriften «Transporte de Personal», eller «personaltransport», er busser fra de de ulike maquiladora-selskapene. Disse tilbyr transport til sine arbeidere fra og til sine «plantas», eller fabrikker, da mange bor i fattige utkantstrøk langt unna disse. Dette tilbudet ble etablert av sikkerhetsmessige årsaker, da mange av ofrene av det som refereres til som «femicidas», eller drap på kvinner, var kvinner på vei til og fra jobb, som oftest i fjerne områder uten lys og bebyggelse. «Transporte de Personal», «Personaltransport», med sine hvite og grønne busser har også et taktisk aspekt, nemlig å sikre seg at de ansatte kommer tidsnok på jobb.

Midt i bydelen er det nå en S-mart, et kjøpesenter med dagligvarer og husholdningsartikler. Hver søndag er det et stort marked, som beboerne kaller «las segundas», som kan oversettes med «gjenbruksmarked» som går langs hovedveien forbi dette kjøpesenteret, hvor hundrevis av mennesker samles. Søndagsmarkedet knytter Anapra til resten av byen, spesielt de nærliggende bydelene på en annen måte en «la maquila». Her foregår en mengde sosiale så vel som økonomiske interaksjoner. Man kjøper det man trenger, som møbler, leker, elektronisk utstyr eller mat, eller man selger tilsvarende. Mange i bydelen livnærer seg av slike salg, og da er søndagen spesielt viktig da det her kommer mennesker

³ Egne observasjoner og samtaler med de som jobber i kantinen

som ikke bare bor i området, men også de som kommer fra andre deler av byen, for å kjøpe brukt, selge sine varer eller bare møte andre for samtale. Flere av de jeg snakker med får sin inntekt på denne måten, ved å selge for eksempel klær utenfor sitt hus.

Bilde tatt i Anapra. I bakgrunnen kan man se delstaten New Mexico i USA. En av bussene fra la maquila står parkert i forgrunnen.

Søndagsmarkedet, «las segundas», går langs hovedveien, «Rancho Anapra, hvor kjøp og salg av diverse varer finner sted

Anapra som en irregulær bosetning

For å kunne gi en forståelse av nabolaget Anapra i dag finner jeg det nødvendig å gå tilbake i tid for å belyse dette områdets urbane utvikling⁴. Før dette kan finne sted er det nødvendig med å klargjøre for begrepet *irregulær bosetning*, da dette begrepet i aller høyeste grad inngår i opprettelsen og opprettholdelsen av Anapra som sted.

⁴ Informasjonen som omhandler Anapra sin «uformelle» historie er hentet under et intervju med Javier Urias, hvis mor var en av de opprinnelige eierne av disse områdene. Jeg gjør oppmerksom på at beboerne selv presenterer andre versjoner på bydelens utvikling, noe som presenteres senere

Byer som tiltrekker seg store migrasjonsbølger kan oppleve en rekke spontane bosetninger. Disse bosetningene oppstår ofte uformelt, i det at de ikke har formelle papirer på at de eier eiendommen husene står på, og hvor det oppstår mangler på infrastruktur og kvalitet på boligene (Hernández 2014). FN sin definisjon på en irregulær bosetning er en som mangler et eller flere av følgende kriterier: tilgang til rent drikkevann, drenering, materiale på bolig som ikke er holdbare, og hus som gjerne befinner seg i risikosoner for naturødeleggelser (Srinivas 2016).

Hernandez (2014), som har kartlagt irregulære bosetninger og deres karakteristikk i Ciudad Juárez, viser til at en irregulær bosetning i den lokale meksikanske konteksten går på et legalt fokus, med andre ord, at en ikke er i besittelse med legale papirer som viser at vedkommende er rettmessig eier av en tomt. Andre kjennetegn på slike bosetninger er at de oppføres i områder med fare for oversvømmelse og ras grunnet jordsammensetningen. Gitt den «organiske» utviklingen til enkelte bydeler, er det flere karakteristikk som definerer et hjemmelaget hus. Beboere er ofte avhengige av egne ferdigheter i det å konstruere hus og eiendom, eller ferdigheten til sine nærmeste. Hus en bygger selv representerer nemlig det beste valget i å skape seg et hjem. Dette oppnås fra tilgjengelig materiale, egenskaper og ressurser beboere har tilgjengelige. I tillegg er det gjerne familier med lav inntekt og migranter som først og fremst opptar disse områdene. I en liste på 13 *colonias* fører Hernández (2014) opp Anapra som et av de mest fattige, marginaliserte og sosialt tilbakeliggende områdene.

Den uoversiktlige urbane utviklingen i byen, som startet på midten av forrige århundre markerer byens territorium og marginaliserte områder. Spesielt byens vestlige sone, hvor Anapra ligger er et produkt av en «ulovlig invasjon av land» (Simental et al 1994, egen oversettelse). Disse bosetningene som fenomen ble gjerne referert til som «fallskjermhopping», «paracaidismo» fordi husokkupanter virket å falle ned fra himmelen (ibid). Disse stedene har opphav i økonomiske og politiske beslutninger, hvor spekulasjoner vedrørende eiendom har vært en inntektskilde for mange, spesielt lokale, politiske «ledere» som befant seg i ulike bydeler som livnærte seg politisk og økonomisk av kjøp og salg av eiendom.

Tidligere var Anapra ikke å regne som en del av Ciudad Juárez, men mer som byens utkant, et ikke-sted, en del av ørkenen. I denne perioden var området «ubeboelig», med tanke på den fiendtlige naturen en ørken tilbyr, uten trær, vann, veier og vanskelige byggeforhold. I 1955 ble 3500 hektar av det som nå er å regne som Anapra og områdene rundt kjøpt av enkeltpersoner, med ønske om å utvikle området og benytte det som jordbruksområde. Men

istedenfor å utvikle seg i denne retningen erfarte Anapra en annen form for rural-urban utvikling. Rundt 1960 begynte den populistiske regjeringen, Partido Revolucionario Institucional (PRI), å godkjenne irregulære bosetninger, eller invasjoner av ubebodd eiendom, som ledd i regjeringens taktikk i å få stemmer til valg, og å skyve problemstillingen vedrørende immigranter og deres integrering i byen bort fra bykjernen. Det fantes med andre ord ikke statlig drivkraft, eller vilje, til å hjelpe de opprinnelige eierne av jorda.

Mot 1974 strakte de illegale bosetningene seg inn mot det som i dag er sentrum av Anapra. Også andre omkringliggende områder opplevde lignende utvikling. Resultatet var en uorganisert vekst, med mangel på de mest grunnleggende tjenester en kan vente å finne i en by, som innlagt vann, elektrisitet, asfalterte veier, parker og lignende.

I 1994 tok den statlige regjeringen de 3500 hektarene tilbake, med et ønske om å kunne ende konfliktene vedrørende eiendomsrett i Anapra, mellom beboere og mektige eiendomsaktører. I henhold til loven vedrørende kompensasjon, «indemnización constitucional», var regjeringen pliktig til å betale for den jorden de hadde tatt, men til hvem? De betalte tilbake ved å fordele de eiendommene de hadde tatt til de beboerne som hadde bodd der lengst. Dette gjorde de med lovnader til de som opprinnelig hadde kjøpt jorda om at videre invasjoner utenom de som allerede hadde inntatt og brukt stedet i årevis, ikke lenger skulle tillates.

Utvidelsen av denne bosetningen fortsatte likevel til nesten hele området hadde blitt inntatt innen året 1995. Dette kunne skje da flere selverklærte ledere innad i nabolaget tok betaling av innflytterne, gav de store landområder med løfte om å beskytte de og deres «rettigheter» på jorda, selv om staten ikke nødvendigvis anerkjente disse som de rettmessige eierne i utgangspunktet.

I år 2000 bestemte Chihuahuas guvernør, Patricio Martinez (PRI), seg for å løse problemet vedrørende eiendomsrett i Anapra. Tusenvis var bosatt her, flere med svært enkle og ydmyke hus. Det de hadde til felles var at de ikke hadde «escritura», «skjøte», et dokument som tilsa at deres eiendom faktisk var deres, fordi det til nå ikke var tilfelle, fra et formelt perspektiv. De hadde inntatt området som nå utgjør Anapra på ulovlig vis, selv om flere hadde betalt en sum for eiendommen.

Mellom år 2000 og 2003 ble det igangsatt en statlig prosess, «Convenios de Regularización», «Avtaler om regulering» som tilsa at brukere av jord legalt kunne få kjøpe opp jorden fra de opprinnelige eierne. Regjeringen, gjennom PROTERE, Programa de regularización de tendencia de la tierra (Plan for regulering av jord, egen oversettelse) samlet de som hadde inntatt eiendommene med de opprinnelige eierne av jorda. I dialog med de

lokale lederne i bydelen kom de til enighet om at områdene skulle selges til som hadde etablert hjem i Anapra. Istedenfor å måtte gå til «*notarius publicus*» som koster rundt 20 000⁵ meksikanske pesos, for å få dette dokumentet, fikk de kjøpt det tilbake av staten for 5000. Folket begynte å nedbetale gradvis, for eksempel rundt 500 meksikanske pesos i måneden, eller de som ikke hadde like store ressurser, rundt 200.

Etter denne prosessen har de fleste skjøte eller de venter på å få de tilsendt. Likevel er det flere som fortsatt ikke har legale dokumenter, og i nærliggende områder har utviklingen latt vente på seg. I dag er fortsatt bare seks av rundt 90 gater asfalterte, men gatene har nå navn der det før bare var partall og oddetall som skilte adressene fra hverandre. I de seneste årene derimot har mye forandring og utvikling funnet sted til fordel for de mange som ser på Anapra som sitt hjem. Regjeringen satte inn midler for å utvikle området, som før ikke var «mulig». Noen jeg snakker med hevde dette var på grunn av mangel på interesse og medmenneskelighet. Andre mener det var på grunn av at ingen helt visste hvem som eide jorda og derfor kunne de ikke kreve betaling for offentlige tjenester, da det ikke fantes offentlige adresser.

Videre vil jeg gjøre rede for mine metodologiske tilnærminger, refleksjoner rundt disse og rundt egne erfaringer. Min posisjonering under feltarbeidet er også relevant for den data jeg sitter med. Jeg vil også vise til det å studere en bydel gjennom en forståelse av globalisering, og implikasjoner dette gir på en etnografisk studie av nevnte fenomen.

⁵ 100 norske kroner tilsvarer cirka 250 meksikanske pesos

Å gjøre en global etnografi

«Første gang jeg drar alene til Anapra, føler jeg meg urolig. Det lukter salsa på bussen, lukten sprer seg i en allerede klam buss og gir meg en lett brekningsfølelse. Men... jeg holder ut den halvtimen det tar å komme seg fra sentrum av byen til den perifere sonen som er Anapra. Vi kjører langs den internasjonale grensen til USA, og de hvite og grønne bilene fra Border Patrol står urørlige på strategiske punkter, på «ingenmannsland», rett over en nesten utørket Rio Bravo. Jeg legger merke til at ingen gjør noe ut av at jeg sitter her, selv om jeg føler jeg skiller meg ut, med mine store øyne mot alt det nye. Vel fremme er det en rolig atmosfære, få mennesker å skimte, noe jeg knytter sammen med det dårlige været, himmelen er grå og i bevegelse, det vil komme til å regne.

Anapra slår imot meg fra bussruten, på en måte jeg ikke hadde lagt merke til de få gangene jeg hadde vært der ledsaget av andre. Like ved inngangen til Anapra står det et stort, rektangulært grønt skilt, med hvit skrift over veien der det står «Bienvenidos a Anapra», «Velkommen til Anapra». Enkle hus laget av paller suser forbi vindusruten, i det buss nummer 10 tar en kraftig venstresving og formelig klatrer oppover en bratt bakke. Jeg kjenner underlaget gå fra å være asfalt til sand. Jeg overraskes av hvor mange hunder det er i området, små og store, i alle farger og varianter. Beboerne jeg ser gjennom bussruten forholder seg relativt uanfektet til disse, men det er enkelte som jager de bort, noen kaster stein etter de, om de blir for nærgående. Jeg hører et tog som tuter ikke så alt for langt unna. Jeg føler dette stedet har mye å by på, men jeg tenker ikke mer på det, da det er veldig kaldt denne januardagen, og jeg må videre. Jeg ser på mobilen, jeg har fått melding av One Call: «Velkommen til USA. Prisinfor fra One Call: Ring til Norge for kr. 5 pr min.» Mobilen tror jeg er i USA, men jeg ser meg rundt og tenker: jeg kunne ikke ha vært lenger unna (utdrag fra feltdagbok 25.01.2015)

Mine etnografiske beskrivelser er basert på et 7 måneders langt feltarbeid i Ciudad Juárez, Mexico, hovedsakelig utført i bydelen Anapra, fra januar til august 2015. Datainnsamlingen

består av: intervjuer og samtaler med beboere både i og utenfor Anapra, lydopptak og fotografier, samt sekundære kilder fra media, som avis- og nyhetsinnslag. I tillegg benytter jeg meg av tall og statistikk hentet fra «Instituto Nacional de Estadística y Geografía» (INEGI), den meksikanske nasjonale institusjonen for statistikk og geografi, og «Plan Estratégico de Juárez» (Juárez' Strategiske Plan, egen oversettelse). Sistnevnte er en uavhengig organisasjon hvis hensikt er å måle livskvalitet i Ciudad Juárez, for regjeringen og for befolkningen. Dette gjøres gjennom en årlig situasjonsrapportrapport, «Así Estamos Juárez». Utenom dette utgjør datainnsamlingen egne observasjoner, inntrykk og analyser av feltnotater og narrativer gitt meg i løpet av feltarbeidsperioden.

Rolle i felt

Jeg hadde vært i Ciudad Juárez ved en tidligere anledning, samt besøkt bydelen Anapra på et av sine søndagsmarked. Samtidig behersket jeg det spanske språket i den grad at å innhente informasjon og å snakke med mine informanter gikk forholdsvis uten større problemer.

Den rollen jeg hadde i felt forandret seg under feltoppholdet. På grunn av usikkerhet rundt egen sikkerhet i forkant av oppholdet var første steg i felten å gjøre seg trygg i de nye omgivelsene. Etter å ha gjort meg kjent i nabolaget på dagtid, bestemte jeg meg etter et par måneder for at jeg var klar for å tilbringe mer tid i Anapra.

Feltsengen er gjort klar, og til tross for et «minimalistisk» og til dels utfordrende boforhold kunne jeg enkelt trekke meg tilbake til dette rommet, spesielt på varme dager

Jeg fikk leid meg et lite rom av et eldre ektepar, nå en av mine nærmeste informanter. Det var utfordrende å gjøre seg vant med boforholdene, men det gjorde at jeg kunne bli vant med området, og få en forståelse på hvordan livet her oppleves, og hvordan det å være i et ekstremt ukjent miljø føltes på kroppen.

Samtalene med de jeg leide hos gjorde meg mer trygg, både med situasjonen jeg befant meg i, som antropologistudent, som en «outsider». Det gjorde også til at jeg behersket det spanske språket, og den nordlige dialekten *norteño*, bedre. Dette førte til at min rolle i felt ble mer aktiv, da jeg snakket og ble kjent med flere, og jeg kunne tilbringe mye mer tid i bydelen, gjennom ulike tider på døgnet.

Alt forandret seg da jeg en dag så flere titalls mennesker rydde i gatene halvveis i feltoppholdet, som kan flyte av søppel. En kvinne gikk mot meg der jeg sto og bare observerte, åpenbart skilte jeg meg ut. Hun lurte på hva jeg gjorde i bydelen og virket oppriktig interessert. Hun introduserte meg for «El Centro Comunitario», samfunnshuset, i Anapra, som vi alle gikk til etter at oppryddingen var ferdig. Før jeg visste ordet av det hadde jeg takket ja til å være engelsklærer for en klasse med rundt 10 mennesker, tre ganger i uken fra kl. 9 til 11. Det samme bekjentskapet gjorde at jeg to ganger i uka i rundt to måneder lærte bort norsk i en kirke, både i Anapra og i en annen bydel.

Fra å ha en rolle som observatør var jeg nå blitt en lærer, og ble av mange tiltalt som «teacher» eller «profe», «profesor».

El centro Comunitario, «samfunnshuset» feirer to år, og hele bydelen var invitert.

Jeg spiste ofte frokost og middag ved kantinen i samfunnshuset og jeg deltok på møter knyttet til senterets praksis. Jeg bidro også når det skulle arrangeres fester og arrangementer, og jeg deltok i samtaler med de som til daglig benyttet seg av dette senteret.

Jeg kom i kontakt med mange mennesker, de som kom bare for å spise, samt de som virkelig ønsket å bygge Anapra som «samfunn», og som hadde en motivasjon å bedre sine livsopphold. Dette igjen førte til at jeg ble kjent med nye steder og mennesker, og at jeg kunne samle et bredere sett av data. Data som eksemplifiserte det jeg forstår som en aktiv forhandling og til dels motstand fra beboernes side, reaksjoner på, og mot eksterne krefter som påvirket denne bydelen utenifra, som en «countermovement against reactionary forces» (Ngai 2005:191). Dette skal jeg se nærmere på senere i teksten.

Gjennom hele feltperioden noterte jeg ned mine observasjoner og tanker rundt disse, være seg det rent fysiske som former for husstand, alder og kjønn på sosiale aktører samt hva disse gjorde seg imellom, og annet som gjorde seg gjeldende for videre datainnsamling. Etter hvert ble det enklere å ta kontakt med lokalbefolkningen. I denne perioden ble uformelle samtaler det gjeldende. Alt fra vær til politikk ble diskutert og nevnt, og jeg benyttet notatblokken til å notere meg noen ord og fraser jeg fant viktige, med muntlig tillatelse fra informantene. Etter disse møtene, som kunne finne sted på gaten, på bussen, i kommunehuset, gatemarkedet, eller ved andre institusjoner skrev jeg ned de omgivelsene der interaksjonen fant sted, temaer og følelser knyttet til de ulike situasjonene, og så ordrett jeg kunne, skrev jeg ned det som hadde blitt sagt.

Etnografer inntar ofte samfunn der de mangler en nødvendig bakgrunn for å tilegne seg informasjon i tråd med de innfødtes kommunikative kompetanse (Briggs 1986). Mine funn i teksten baseres på de samtaler og de livshistorier som ble gitt meg i løpet av feltarbeidet. En informant i møtet med en antropolog(student), og hvem det skulle være, bestemmer selv hvor mye han eller hun ønsker å fortelle. Jeg mener at det faktisk at jeg kom utenifra til denne bydelen, med litt kjennskap til området fra før, men spesielt byen og det spanske språket, gjorde at jeg fikk et helt spesielt innpass, noe som til slutt ga meg noen av de følelsene jeg selv ble møtt med. Uten å overvurdere min egen rolle fikk jeg en følelse av å høre til, etter å ha bidratt i bydelen ved å engasjere meg i samfunnshuset, ved å være til stede i denne bydelen og å være på fornavn hos mange.

Mine påstander er hentet fra samtaler og intervjuer som vil presenteres gjennom noen av mine informanthers historier. I denne teksten støtter jeg meg til Crites (1971) sitt argument om at «formal quality of experience through time is inherently narrative» (291), og narrativer som «capable of expressing coherence through time» (294). De historier fortalt meg av mine

informanter, være seg i samtaler eller mer strukturerte intervjuer er en form for selvrepresentasjon, som uttrykker, bekrefter og validerer påståtte identiteter (Vila 2000), og karakterer. Dette gjelder både hvordan mine informanter snakker om selv og om bydelen de bor i. Den data jeg sitter med, som er uvurderlig i søken etter å forstå Anapra som sted er nettopp de historier gitt meg av stedets beboere, deres narrativ. Disse er gitt meg av fri vilje og uten økonomiske motiv fra deres side. Gjennom mine informanters livshistorier og hvordan de beskriver sin bevegelse til Anapra, og hvordan de betrakter den verden de lever i, er jeg i stand til å se nærmere på den tiden vi alle befinner oss i, i en kompleks, paradoksal global verden.

Jeg benyttet meg altså av intervjuformen som et kommunikativt verktøy, men bare der jeg så det var hensiktsmessig. Som kvalitative forskere ber vi de innfødte om å redusere informasjon til en form som passer vårt bilde, og direkte informasjon som ligger i metaforer, i spesielle interaksjoner kan kunne forsvinne, da intervjuet er designet for å få en slik informasjon utenfor den spilte kontekst (Briggs 1986). Jeg utførte et titalls semi-strukturerte intervjuer (se appendix) av mine informanter. Jeg tok lydopptak av de fleste intervjuene, og de lengre samtalene, med muntlig tillatelse fra informantene. Intervjuene kunne variere fra 20 minutter til i overkant av 2 timer, men det sosiale samværet kunne strekke seg utover dagen eller kvelden. Ikke uvanlig var det at intervjuet stoppet opp da intervjuobjektet måtte se til barna, holde orden på sine omgivelser og sine daglige gjøremål. Middag måtte forberedes, og klær måtte vaskes. Dersom barn måtte hentes på skolen ble jeg ofte med. Jeg forsøkte å ikke la intervjuene legge føringer på hvordan de daglige gjøremålene fant sted. Konteksten rundt intervjuene ble styrt av mine informanter, og derfor bestemte denne konteksten i stor grad den informasjon jeg ble gitt. Derfor argumenterer jeg her for at mine informanter ikke reduserte sin kunnskap gitt situasjonens frie natur.

Mine spørsmål gikk mot det å bli kjent med informantene bedre. Jeg ønsket i den grad det ble tillat, å få innblikk i mine informanters liv, deres historier om Ciudad Juárez og Anapra, som når og hvorfor de bosatte seg her. Samtidig ønsket jeg å forstå mine informanter gjennom de historier som omhandlet det livet de lever på grensen til USA og Mexico. Det vil si: hvordan de ser på seg selv og «andre», for slik å få en nærmere innsikt i Anapra som en sosial konstruksjon.

Ulike temaer kom opp som resultat av det semi-strukturerte intervjuet, og ikke sjelden ble vi sittende å snakke om årene 2008-2012 da byen, og i aller største grad Anapra, opplevde en voldsbølge uten like, noe som fortsatt setter spor i bydelen og de som bor og benytter seg av den.

Mange var interesserte og snakket velvillig om det jeg lurte på, mens mange andre var mer skeptiske. Ettersom bekjentskapene ble sterkere ble det normalt å tilbringe mer tid sammen, være seg hjemmebesøk eller andre sosiale sammenkomster, som festligheter, eller ved å spise sammen i kantinen i samfunnshuset. I disse sammenhengene kunne vi snakke sammen om hverdagslige ting, samt om det som satt lenger inne, som opplevelser informantene hadde under den voldelige perioden, og om drømmer og frykter de hadde.

Beboerne

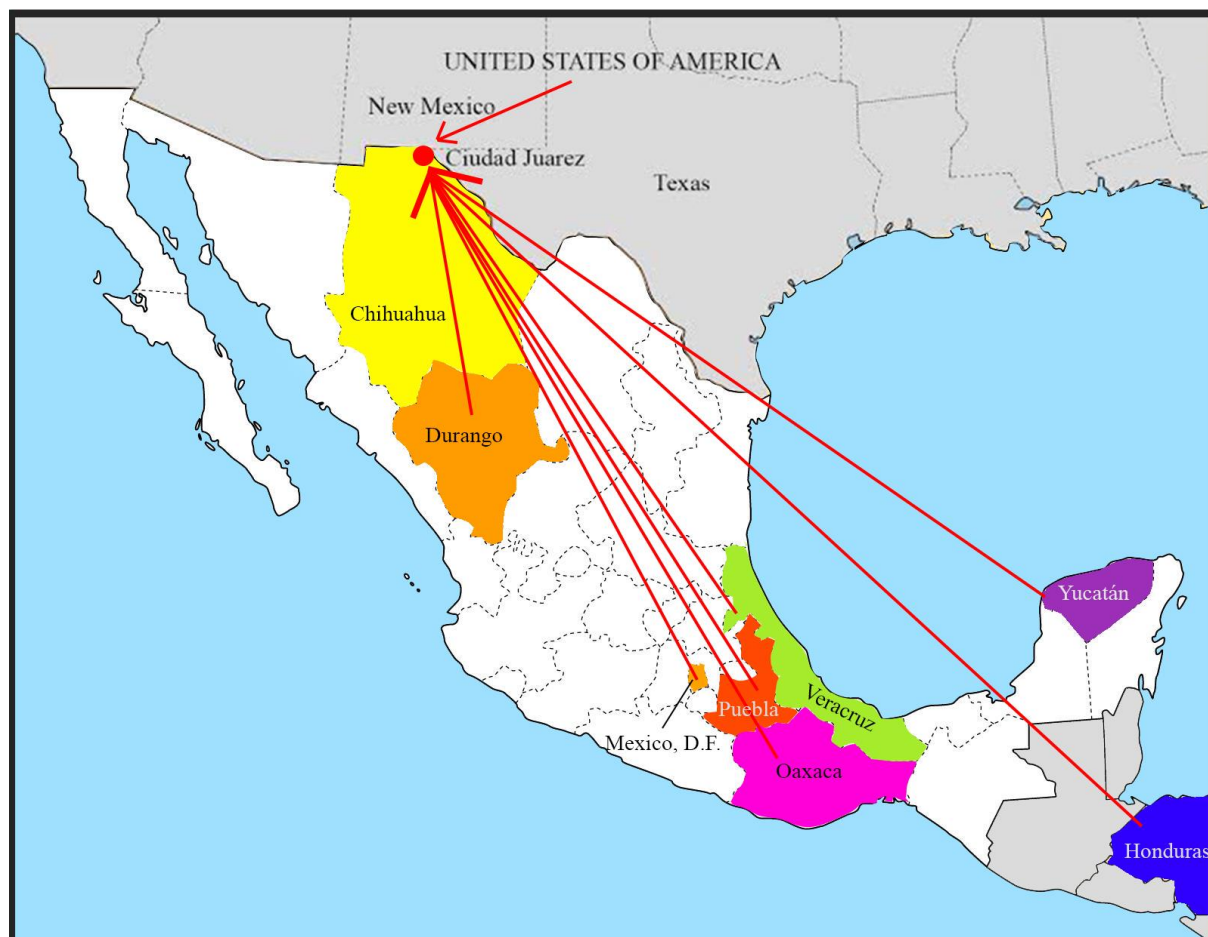
Spesielt fokus hadde jeg på informanter og steder jeg betraktet som viktige i nabolaget, de som hadde etablert sosiale rom, rom for rekreasjon og andre nytteområder, som for eksempel en workshop der det produseres bønneflagg «GuerillaPrayerFlags», og «Las Hormigas», en institusjon der fokuset er på å gi samlivsterapi, hvordan å leve sammen som familie. «El Centro Comunitario» var også et viktig sted, som i stor grad baserer sin virksomhet på frivillig arbeid lagt ned av mennesker som bor i Anapra. Dette arbeidet innebærer å holde ulike aktiviteter, som Tai Chi, matlagingskurs eller for eksempel bare å samles for å være sammen noen timer i uken.

Jeg vil begrepsfeste min deltagende observasjon som aktiv, da jeg bodde i lange perioder i nabolaget og fant meg til rette der, med informanter jeg til slutt så på som nære venner. Flere stemmer fra Anapra skal belyses, men noen spesielle vil vise seg å være gjentagende stemmer gjennom denne teksten. Disse er anonymisert ved navn. Noen av mine informanter kjenner hverandre, mens andre knytter jeg sammen på bakgrunn av de historiene de forteller meg:

Vi skal blant andre bli kjent med «Karen» på 40 år, « Soledad » på 55 år og «Guadalupe» på 29. Alle er de fra Ciudad Juárez. Bakgrunnen for å komme til Anapra var kjærlighet til sine ektemenn, og i det ene tilfelle, til en datter. «Felix» (40) , «Ana» (37) og «Claudia» (60) er fra hovedstaden Distrito Federal. De forlot alle en moderne metropol til fordel for grenseregionen, i søken etter en jobb og inntekt, hvor de til slutt endte opp i Anapra. «Beth» (44), opprinnelig fra New York, «Linabel» (50) fra Ciudad Juárez og «Elvia» fra Yucatán er eksempler på å at ønsket om å hjelpe andre kan ta deg med til de mest spesielle steder, i dette tilfellet, Anapra. «Kristina» (44) er fra staten Durango, og har tilbrakt nesten hele livet i denne bydelen.

Gjennom denne oppgaven skal vi se på hvordan de jeg ble kjent med, sammen med andre, selv har vært med på å konstruere Anapra som et sted.

De har alle ulike historier knyttet til det stedet de bor på, de har ulike utgangspunkt i å møte de muligheter og begrensninger som gis ved det å bo på denne internasjonale grensen. De kommer fra hele Mexico (se kart 4), og med det viser de globaliseringen, bevegelsens, og stedfasthetens kraft, og paradokser.

Kart 4: En oversikt over hvor noen av mine informanter kom fra før de fant veien til Anapa og Ciudad Juárez - Illustrert av Alejandra Madero

I utgangen av feltarbeidsperioden hadde jeg utført 27 dybdeintervjuer, altså flere dyptgående samtaler med like mange informanter. Av disse anser jeg 13 som hovedinformanter. Jeg opplevde at disse gav mye av seg selv, de tok meg med til steder og var behjelpelige med hva det skulle være, på eget og på mitt initiativ.

Disse personene ble jeg kjent med på ulikt vis, gjerne gjennom snøballmetoden, hvor det ene fører til det andre, på ulike steder og med forskjellige tilnæringsmetoder. Alle har de til felles et bosted og en historie i Anapra, og med det en tilhørighet til nabolaget. Flertallet av

de informanter hvis stemme skal bæres frem i løpet av denne teksten, er stort sett fra kvinner. Dette er av to grunner. Den ene er at kvinner var mer tilstede i de sosiale arenaene jeg inngikk i, som «El Centro Comunitario», langs gaten, de som solgte klær og lignende. Det var også kvinner som hadde inntatt viktige posisjoner i nabolaget gitt sine posisjoner som arbeidstakere og initiativtakere, og som jeg krysset på min vei. Jeg opplevde også at kvinner var mer snakkesalige, spesielt om årene 2008-2012, da de gjerne tok opp dette temaet selv.

Når det er sagt består ikke Anapra kun av kvinner, kjønnsfordelingen er normal. Jeg hadde flere mannlige informanter, ektemenn av mine hovedinformanter, samt andre jeg ble kjent med, som var flyktige eller faste bekjentskaper. Deres stemme kommer frem i min vinkling av Anapra som en sosial og fysisk konstruksjon. Jeg mener informantenes historier som jeg baserer denne oppgaven på gir overføringsgrunnlag til andre beboere i Anapra, og med det er de en stemme for de som ellers ikke får sin stemme hørt. De er døtre, mødre, fedre, elever, lærere, entreprenører, arbeidere og arbeidsløse blant andre.

Å studere globalisering etnografisk

Det antropologiske virke er fult av dilemmaer mellom ideal og virkelighet (Wikan 1996). Vi setter oss selv gjerne i ekstreme situasjoner, langt fra det kjente for å søke å delta og få innsikt i andre menneskers virkelighet. Når vi søker å forstå kulturelle forskjeller, er vi på ett vis fanger uten å vite det (Spradley 1980). Vi er kulturbundet, noe som innebærer å leve på innsiden av en særskilt virkelighet som tas for gitt til å være «virkeligheten» (ibid). Jeg er i mitt feltarbeid selv et metodisk verktøy, som samler data på bakgrunn av min virkelighet. Jeg kan derfor ikke ignorere meg selv i mitt arbeid, som tilsynelatende handler og baserer seg på andres opfattede virkelighet og daglige liv.

Etnografisk forskning dømmes fra dets evne til å portrettere effekten av makro- og mikroprosesser gjennom individers «*lived experience*» (Low 1996: 862). Som en antropologistudent som kommer «utenfra» til en grenseby helt nord i Mexico kan dette by på utfordringer. I mitt arbeid i Anapra møtte jeg enkelte utfordringer knyttet til nettopp spenningen mellom min virkelighet, informantenes, og det idealet som omhandler det antropologiske virke, en forestilling om det «ordentlige» feltarbeid (Frøystad 2003). Jeg knytter eksempelvis Anapra, og byen Ciudad Juárez til en global arena gjennom maquiladora-industrien, og til en nærhet til USA. Men jeg har ikke selv jobbet 14 timer, til 500 meksikanske pesos dagen. Jeg vil vise til vold og kriminalitet som et aspekt av negativ globalisering, men jeg har ikke selv opplevd å ha fått noen jeg hadde kjær blitt revet fra meg

på voldelig vis, eller sagt «vi sees» til en venn for aldri å se han eller henne igjen, etter å ha blitt sporløst forsvunnet. Jeg argumenterer også for at Anapra som sted er et produkt gjennom migrasjon til stedet. Dette er migranter, gjerne fra stater helt sør i Mexico, også fra andre mellom- amerikanske land, som ankom stedet blant annet gjennom et ønske om et bedre liv i USA. Jobbmuligheter i nevnte maquiladora-industri er også en motivasjon for mange til å komme hit. Til tross for viktigheten av denne bevegelsen mot Anapra, for opprettelsen og opprettholdelsen av stedet, har jeg ikke selv tatt turen hit, under lignende omstendigheter, med tilsvarende motiver som flere av beboerne her har gjort.

Rodman (1992) viser til «sted» som en annen utfordring for antropologisk teori, hvor antropologer tar for gitt at et sted er uproblematisk, og antropologer har en tendens til å likestille steder med «etnografiske steder». Ifølge Rodman er ikke steder i seg selv noe som inneholder fastholdt kunnskap om et gitt miljøes kultur og kulturelle forskjeller: «they are politicized, culturally relative, and historically specific multiple constructions (Rodman 1992: 641). En av utfordringene mot å studere globalisering etnografisk kan derfor hevdes å være skillet mellom det globale- og det lokale, det abstrakte og det stedlige, eller med andre ord, mobilitet- immobilitet. Moore (2004) argumenterer godt for at dersom en etnografi av det lokale er mulig, og dersom det lokale ikke kan separeres fullt fra det globale, så vil det også være mulig å studere det globale etnografisk. Utfordringen er derimot å forstå hvordan det lokale og det globale nøyaktig knyttes sammen (ibid).

I kapittelet som følger vil jeg belyse noen av globaliseringens paradokser, som nettopp kommer til uttrykket i forholdet det lokale-det globale.

Et globalt antropologisk perspektiv

«Globalization can thus be defined as the intensification of worldwide social relations which link distant localities in such a way that local happenings are shaped by events occurring many miles away and vice versa»

Anthony Giddens (1990:64)

«The global system involves the articulation between expanding/contracting central «sector» and their emergent/disappearing peripheries»

Jonathan Friedman (1995:75)

«The expansion and intensification of social relations and consciousness across world-time and world-space»

Steger (2009:15)

Sitatene over er bare et lite utvalg av de mange forståelsene av globalisering i samfunnsvitenskapen. Hvor en velger posisjonere seg i globaliseringsdebatten avhenger av hva man betrakter som dets essens, være seg kultur, økonomi, politikk eller økologi. Det er derimot en utfordring å redusere globalisering til å gjelde kun ett domene. Å begrense seg til kun et aspekt vil gjøre det vanskelig å se sammenhengen. Samtidig, som antropologer beveger vi oss på bakkenivå, noe som gjør det utfordrende å observere de store linjene. En kan ikke nødvendigvis observere en spredning av relasjoner og praktiser som går over flere steder, på samme tid, men vi kan være til stede der relasjoner oppstår og vedlikeholdes, i form av narrativer.

Globalisering endrer formen på hvordan vi tradisjonelt har gått fram for å studere den sosiale verden og kultur (Appelbaum og Robinson 2005). En diskurs angående globalisering går på en global standardisering som binder verden sammen, og hvor forskjeller viskes ut, en avfortryllelse, en rasjonalisering av verden (Weber 1930:71), en homogenisering av kultur,

hvor globaliseringens krefter vil gjøre oss alle like. Ritzer (1983) referer til en McDonaldfisering av kultur, som en sammensmelting av kulturelementer grunnet teknologi og globaliseringseffekter.

Kapital og mennesker er noe vi forholder oss til som noe flyktig, vi møter mennesker vi kommer i kontakt med i et sekund, før nye relasjoner med andre oppstår. Samtidig lever vi i en strukturert verden, med organisasjoner og stabile, sosiale former der den største av de tilsynelatende stabile objektene er nasjonalstaten. Forskjellen er kanskje at «dagens» nasjonalstat kjennetegnes av flytende befolkninger, mobile konfigurasjoner av teknologi og kunnskap (Appadurai 1996), som går over sine gitte nasjonale grenser. Mennesker i dag kan oppleve en verden fundamentalt preget av objekter i bevegelse, en flytende verden (Bauman 2011) hvor de finner seg selv som å være i bevegelse, fysisk eller mentalt. Forskjellen mellom periferi og sentrum hevdes å være opphevet (Robertson 1995), hvor det lokale nærmest slukes av det globale.

Appadurai (1996) introduserer sitt perspektiv «a new global cultural economy». Han fokuserer på globale strømninger (flows) og brytningspunktet mellom dem. Han introduserer i sitt perspektiv *landscapes*, som oppererer uavhengig til - men i konflikt *med* hverandre. Disse «landskapene» representerer alle de ulike verdenene vi befinner oss i. *Ethnoscape* går på mobile grupper, fysisk bevegelse, samt forestillelse. *Technoscapes* viser til informasjonsteknologi og hvordan teknologi beveger seg på kryss og tvers av grenser. *Financescapes* er bevegelsen av penger og kapital, *mediascapes* viser til bruken av bilder, og opprettelse og overførelse av informasjon. Det siste, *ideoscapes* er begrenset til politiske bilder knyttet til ideologier.

Bevegelse og stedfasthet – to paradokser

Klassisk antropologi forsøkte å forstå isolerte «kulturer» ut i fra egne premisser, mens dagens antropologi betraktes som å sette fokus på det komplekse samspillet mellom lokale og globale nettverk, krefter og faktorer. Eriksen (2007) viser til flere påstander som ligger til grunn for en antropologisk teoretisering av globalisering. Én er at det lokale og det globale spiller sammen på komplekst vis, den ene forutsetter den andre. Frakopling og tilbakekobling er ikke to motstridende syn på det som skjer i dag, men heller to samspillende prosesser. Dette fører til at intensivering av globale forbindelser styrker og bidrar til en homogen verden, men dette skjer parallelt med heterogene prosesser. Alle prosesser og fenomener tolkes lokalt da meningsskaperne, menneskene, alltid er posisjonerte.

Det sentrale problemet til dagens globale interaksjoner er spenningen mellom kulturell homogenisering og kulturell heterogenisering (Appadurai 2002). Det er nå bred enighet i globaliseringsdebatten, at homogenisering ikke er resultat av globalisering. Robertson (1995) skriver:

It is not a question of *either* homogenization or heterogenization, but rather of the ways in which both of these two tendencies have become features of life across much of the late – twentieth-century world (27)

Antropologiens bidrag til globaliseringsstudier er nettopp fokuset på former for tilbakekoblinger i form av lokal motstand, hybridisering og kreolisering (Eriksen 2007). Det faglige paradokset som antropologien prøver å vise til er at andre prosesser oppstår under globalisering, noe som resulterer i en produksjon av flere forskjeller, og ikke færre, samt at disse utslagene er positive for dem det gjelder. I enkelte tilfeller fører globale prosesser til en økt bevissthet over lokale forskjeller (Friedman 2002). Menneskers forestillingsevne «eksploderer med globalisering», der vi i dag dømmes til å tillegge mening til ulike aspekter som før var ukjente for oss (Appadurai 1996).

Flere som tar del i globaliseringsdebatten hevder at fenomenet globalisering slett ikke er et nytt fenomen. Flere beskriver globalisering som å komme i bølger. Steger (2009) viser til at selv om teknologi har spilt en avgjørende rolle i utvidelsen og intensivering av sosiale relasjoner, er det bare en delvis forklaring på den siste bølgen av globalisering. Denne teknologien er et produkt av tidligere nyskapninger. Slik blir spørsmålet om hvorvidt globalisering er et nytt fenomen et spørsmål om hvor langt tilbake vi er villige til å gå.

Cohen (2006) trekker eksempelvis linjer tilbake til oppdagelsen av Amerika som startskuddet for det vi i dag snakker om som globalisering. Det vises til at mennesker alltid har vært i bevegelse, om ikke fysisk over nasjonale eller regionale grenser så i alle fall sosialt og kulturelt. Varer og tjenester har blitt verdisatt, og sirkulert i tusenvis av år, og menneskehistorien har erfart migrasjon av ulike årsaker, være seg blant annet gjennom handel, krigføring, misjonering og ikke minst kolonialisering.

Det er derimot ikke det historiske aspektet ved globalisering som vil gjøre seg gjeldende i min oppgave, da det ikke er rom for det her. Det vil derimot være interessant å følge mine informanter, i form av deres livshistorier mot det å komme til Anapra, og de erfaringene de har gjort seg her frem til da jeg selv befant meg i denne bydelen på feltarbeid. Det historiske perspektivet de presenterer er essensielt for å kunne forstå Anapra og

globaliseringen som en prosess, eller som ulike samspillende prosesser.

Begrepet globalisering fremprovoserer et bilde av en verden i stadig bevegelse og endring. Paradokset er at de prosesser vi viser til som globale refererer direkte til en grensekryssende mobilitet, men de samme kreftene som produserer bevegelse promoterer også immobilitet, ekskludering og en frakobling (Salazar 2010), med andre ord forutsetter mobilitet en stedfasthet og uforanderlighet (Kennedy 2010). Global mobilitet kan derfor innebære mer enn en bevegelse og en flyt, den er materielt forankret. Latour (1993) gir ett passende eksempel på dette:

Is a railroad local or global? Neither. It is local at all points, since you always find sleepers and railroad workers, and you have stations and automatic ticket machines scattered along the way. Yet it is global, since it takes you from Madrid to Berlin or from Brest to Vladivostok. However, it is not universal enough to be able to take you just anywhere [...] There are continuous paths that lead from the local to the global, from the circumstantial to the universal, from the contingent to the necessary, only so long as the branch lines are paid for (1993:117)

Robertson (1995) viser til begrepet *glocalization* for å påvise noen av problemene knyttet til forholdet det globale-det lokale. Påstanden om at det vi betrakter som det lokale går imot globaliseringstendenser, hvor det lokale betraktes som en motpart mot det globale, er ifølge Robertson en utfordring knyttet til vår forståelse av *sted* som et analytisk konsept..

Hvordan vi betrakter et *sted* og hva et sted innebærer for de som til daglig benytter seg av det er mange. Vi kan for eksempel betrakte et sted som opphavet til vår forståelse av oss selv, gjennom de generasjoner som har inntatt dette stedet før oss. Et sted kan være noe vi går igjennom, på vei til noe annet, eller vi kan ha et spesifikt sted vi ønsker oss til. Vi kan forestille oss et avgrenset rom i miljøet hvor muligheter, økonomiske, sosiale, politiske, hva det skulle være, er lokalt situerte. Hva slags tilknytning mennesker har med steder bestemmer i stor grad hvordan disse stedene defineres (Thuen 2003).

Rapport and Dawson (1998) diskuterer betydningen av sted og dets rolle i menneskers liv og identitetsdannelse gjennom konseptualiseringer av *hjem* (home). De viser hvordan «hjem» tradisjonelt sett har blitt betraktet som et stabilt senter i et menneskes liv, et trygt *sted* en person kan forlate og ankomme. Her har mennesket kunne rette sitt fokus og kontroll, og slik ble konseptet «hjem» som små samfunn å regne. Forfatterne argumenterer for at denne måten å forstå et hjem på, i en verden som i dag er i konstant bevegelse, gir lite konseptuell

vinning. En mer mobil oppfatning av begrepet bør derfor gjøre seg gjeldende (ibid).

Et narrativ om et sted kan i seg selv betraktes som en bevegelse. Å fortelle et narrativ innebærer både å snakke om en bevegelse, å gi mening og innhold om tid, og å engasjere seg i bevegelse: «One tells of people, objects and events as one moves them through time and one moves from the start of one's account to its end» (Rapport og Dawson 1998:28).

Narrativer har gjerne bakgrunn i minner om et sted og om et hjem, i en tapt fortid. Gjennom disse historiene gjenopplever den som ytrer historier den virkelighet som utgjorde ens hverdagsliv. Michel de Certeau (1984) knytter narrativer til sted, og illustrerer hvordan det å dele historier vil si å dele minner, med andre ord, bevege seg bakover og fremover i tid:

«here there used to be a bakery», «that's where old lady Dupuis used to live». It is striking here that the places people live in are like the presences of the absences. What can be seen designates what is no longer there, «you see, here there used to be...» but it can no longer be seen [...] There is no place that is not haunted by many different spirits hidden there in silence. Haunted places are the only ones people can live in (de Certeau 1984:108).

Thuen skriver at et sted har en forankring av tid i rommet, det har en historie, et referansepunkt som kan være til hjelp for enkelte beboere til å erindre. Jeg mener det er dette som utgjør følelsen av et *hjem*. I Anapra representerer mange unike, individuelle historier, men de har alle en stedlig referanseramme.

Negativ versus positiv – globalisering for hvem?

Et skille i debatten går på hvorvidt globalisering spiller en positiv eller negativ rolle i menneskers liv. Giddens (2002) ser sammenheng mellom globalisering og risiko. Heller enn å ha mer kontroll over vårt liv er vi ute av kontroll til å underkaste oss det. Våre liv leves på bakken, i det lokale liv vi mennesker skaper i relasjon med andre. Appadurai (1996) viser til at lokalitet er en skjær sosial oppnåelse, som må opprettholdes forsiktig mot flere odds. Disse oddsene har blitt konseptualisert ulikt fra ulike tider og steder. I mange samfunn, fortsetter Appadurai, er grenser soner som er knyttet til fare. Disse stedene krever en spesiell rituell vedlikeholdelse, ellers kan nabolag forsvinne, gitt de flyktige sosiale relasjonene som gjerne forbindes med slike steder. I andre situasjoner dikterer økologi og teknologi at det å bygge hus, det å skape hjem og å innta nye områder er skiftende. Dette bidrar til en usikkerhet:

«an endemic sense of anxiety and instability to social life (1996:179). Anapra er et sted av migranter, et sted på en internasjonal grense, hvor bevegelse av mennesker og varer er knyttet til økonomisk utvikling, men også til en sosial uro.

Noen «farer» påvirker oss alle, uavhengig av hvor vi befinner oss og i hvilke økonomisk klasse vi tilhører. Vi beveger oss ifølge Giddens (2002) inn i en global verdensorden, «a global cosmopolitan society», som vi ikke enda kan forstå. Han skiller mellom skeptikere og radikale i sitt syn om globalisering. Skeptikerne, i globaliseringsdebatten, gjerne kategorisert til som *antiglobalizers* mener fenomenet ikke er noe nytt, om det i det hele tatt er noe som kan kalles globalisering, og forholdsvis uinteressant knyttet til dagens situasjon. De radikale, *hyperglobalizers*, hevder derimot at globalisering kan føles og observeres overalt, hvor nasjoner har mistet sin makt, og hvor nasjonalstatens tid er over. Giddens (2002) stiller seg bak sistnevnte, og viser til at verdensøkonomien i dag, med digitale penger som kan overføres på et sekund og gå på tvers av kloden ikke kan sammenlignes med tidligere. Slik er ikke globalisering bare noe nytt, det er noe revolusjonerende. Denne «revolusjonen» gjør seg nødvendigvis ikke gjeldende overalt. I Ciudad Juárez er de sosiale forskjellene store, og ulikhetene mellom bydeler, som de som ligger sentralt til i byen versus Anapra, som periferi er slående. Det er derfor aktuelt å spørre seg, globalisering for hvem?

Et pessimistisk syn på globalisering vil se på det industrielle Nord, som opphavet til den skjeve fordelingen i verden i dag. Globalisering kan hevdes å ødelegge lokale kulturer og gjøre det vanskelig for de som allerede har utfordringer for å avansere, hvor fenomenet skaper tapere på den ene siden, og vinnere på den andre (Beck 1992). Bauman (2005), i likhet med Giddens (2002) ser i tillegg til risiko, på frykt og en nasjons manglende evne til å gi sin befolkning sikkerhet som en karakteristikk på den verden vi erfarer i dag.

Begge forfatterne ser også på ulikhet og skjev fordeling som et av de mest alvorlige problemene verden har i dag, hvor et marked uten grenser er oppskrift til nevnte urettferdighet. Dette kommer til uttrykk i Anapra hvor mange ikke ser annen mulighet enn å jobbe i fabrikker, for lave lønninger og hvor eierne av disse fabrikkene kan ta til seg og bruke denne arbeidskraften slik de ønsker. Dette innebærer også at arbeidsgivere kan kvitte seg med overflødige arbeidere under vanskelige økonomiske tider (Nieto 2016). Arbeiderne bidrar slik selv til en opprettholdelse av ulikheter og forskjeller.

Bauman maler et fargerikt, om ikke et nedslående bilde av globalisering. Hans samtidsdiagnose involverer begrepene *liquid modernity* og *negative globalization*:

A selective globalization of trade and capital, surveillance and information, coercion and weapons, crime and terrorism which now disdain all territorial sovereignty and respect no state boundary (2005:2)

I sitt perspektiv om negativ globalisering viser han til globalisering som noe klart negativt og ødeleggende, som en kilde for usikkerhet, hvor «no well-being of one place is innocent of the misery of another (2005:1). Den flytende grenseoverskridende verdenen i dag ifølge dette perspektivet, evner ikke å opprettholde samfunnets former for sosialt liv over lengre tid: «In its present, purely negative form [globalization] is a parasitic and predatory process, feeding on the potency sucked out of the bodies of nation states and their subjects» (Bauman 2005:15)

Alle problemer vi møter i dag, er ifølge Bauman, globale. Som globale omfatter de ikke lokale løsninger, da det ikke kan være lokale løsninger mot det som er «globally originated and globally invigorated problems» (2005:18).

Jeg tar dette som utgangspunkt i at globalisering har ulike sider, og selv om et så stort begrep har sine nyanser kan jeg se på globalisering som å inneholde en positiv samt en negativ side. Hylland Eriksen levner eksempelvis liten tvil om at til tross for globaliseringens åpenbare negative effekter er spredningen av blant annet menneskerettigheter et av globaliseringens mest suksessfulle former (2007:6). Som vi skal se videre i denne oppgaven, er det også en positiv side av globalisering, og et paradoks, at splittende krefter har en tendens til å føre mennesker sammen, som finner andre veier til å oppnå det de har satt ut for å oppnå, være seg å eie et hus, starte en bedrift, eller ha nok til å klare seg i hverdagen.

Globalisering som metafor

Henrietta Moore (2004) spør hvordan det globale og det lokale spiller inn i antropologien, og hvordan dets koblinger kan teoretiseres, og om det i det hele tatt er mulig å studere det globale etnografisk (se også Applebaum & Robinson 2005). For hvordan kan vi vite uten å se, føle, lukte et fenomen (Stoller 1989)? Moore viser til globalisering som en *konseptmetafor*: Konsept-metaforer, som for eksempel globalisering, er en måte å betrakte samspillet det lokale-det globale på, som en epistemologisk øvelse (Moore 2004). Konsept-metaforer er metaforer som ikke har en tilstrekkelig referent. Deres rolle er kognitiv av natur, og åpner opp for tenkning. Skillet mellom det globale og det lokale har åpnet opp for både mer handling og mer tenkning, da ny fakta, nye koblinger og relasjoner kan forestilles (ibid). Problemet til slike metaforer, ifølge Moore, er at de gjennom sin natur fortsetter å ha et uspesifisert bånd til

fysiske objekter og relasjoner i verden. Det globale har en ubestemmelig status som noe teoretisk: «a space of theoretical abstraction and processes, experiences and connections in the world» (Moore 2004:71), og krever derfor at vi nærmer oss det med et kritisk blikk. Vi må derfor ha i betraktning at globalisering til syvende og sist er en metafor, som utgår fra aktiviteter vi *gjør* og ikke som noe vi *har*.

Johnson og Lakoff (1980) viser til hvordan våre konsepter strukturerer hvordan vi møter og relaterer oss til andre mennesker, og oss selv. Jeg følger deres argumentasjon om at metaforer er gjennomgående i hverdagslivet, ikke bare i språk, men også i *thought* og *action*: «Our ordinary conceptual system, in terms of which we both think and act, is fundamentally metaphorical in nature» (1980:454). Metaforer regulerer forandring i rommet (Certeau 1984). Ved å betrakte globalisering som en metafor, som en måte å relatere seg til, oppfatte og erfare mennesker på, kan Anapra som sted gis en annen mening, i en større global kontekst.

Globaliseringens paradoks og motsigelser er mange, og å studere dette fenomenet presenterer flere fallgruver. Med en oppgave som tar utgangspunkt i et så vidt og komplekst begrep som globalisering, gjør jeg her rede for globalisering som en metafor, som et verktøy vi kan bruke i å forstå den dynamikken i de ulike prosessene som inngår i Anapra.

Slik blir flyt, i likhet med globalisering, en metafor, det hannerz (1997) kaller *root metaphor*, da begrepet fører til videre utdypninger, i likhet med Moore sine konseptmetaforer. Disse metaforene taler, ifølge Hannerz (1997), til vår tidligere erfaringer, og gjør disse om til konseptuelle verktøy. Likevel må vi som bruker dette begrepet være forsiktige med å forstå *flyt* som en enkel bevegelse og overføring men som «an infinite series of shifts [...] between external forms available to the senses, interpretations, and then external again» (6).

Metaforer gjør det mulig for Appadurai å klassifisere verden inn i ulike verdener. Hans «scapes» git et eksempel på en makroantropologi, et verktøy i å se dynamikkene av større sosiale og territorielle enheter enn det som vanligvis har vært tilfelle innad i antropologien

Før oppgavens empiriske grunnlag skal settes skal jeg nå se nærmere på hvordan globalisering spiller sin rolle i Anapra ut ifra et sosio-økonomisk og politisk ståsted.

Globalisering i Anapra

En karakteristikk av *global capitalism* er ikke ifølge Robinson (2003) en samling av «nasjonale» økonomier: «but the supersession through transnational integration of 'national' economies, understood as autonomous entites related through external exchanges to other such entites» (15). Et annet trekk er at den transnasjonale kapitalismen sørger for en reorganisering av forholdene internt i nasjoner. Et eksempel på dette er reorganiseringen av arbeidsstyrken i Ciudad Juárez. Med det økende antallet maquiladoras, ble kvinner etterspurt som en ønsket arbeidsstyrke, en «feminisering av arbeidskraft» fant sted (Hernández 2010).

Flere arbeidsplasser på begge sider av grensen, har ført til at flere har kommet i arbeid enn tidligere. Samtidig hevdes det at fokuset på økonomisk vinning skaper et asymmetrisk forhold mellom disse to landene (Nieto 2016, samtaler med beboere), hvor eksempelvis maquiladora-industrien krever mange ressurser fra Ciudad Juárez, men gir lite tilbake. Produktene som lages kommer sjelden arbeiderne og befolkningen til gode da de sendes over på amerikansk side etter produktene er ferdig monterte og produserte i Mexico.

Globaliseringens effekter strekker seg utenfor verdens metropoler. De strekker seg spesielt til det Esparza et al (2004) definerer som *ukantbyer* (egen oversettelse) i utviklingsland som bidrar til produksjon i verdensøkonomien. Forfatterne definerer globalisering som flyten av goder, kapital og arbeidskraft. Globalisering endrer disse utkantbyene, som Ciudad Juárez er et eksempel på i forhold til maktsentre i både Mexico og USA. Mer konkret endrer det sammensetningen av arbeid, sosiale relasjoner i familie og samfunn og deres form og funksjon. Dette gir selvfølgelig utslag i de ulike bydelene, som Anapra igjen er et eksempel på.

Staudt et al (2010) viser til de tre statene Texas og New Mexico i USA, og Chihuahua i Mexico, henholdsvis med byene Sunland Park, El Paso og Ciudad Juárez (se kart side 7) som et «transnasjonalt urbant sted». Sammen danner de «Paso del Norte metropolitan Region» (ibid). Her baserer menneskene sitt livsgrunnlag på global produksjon og handelskorridorer. Handelskorridorer defineres som spesifikke geografiske ruter og områder som legger til rette for handel, ikke utelukkende bevegelsen av varer. Kjennetegn på handelskorridorer over den meksikanske-amerikanske grensen er en stor sysselsetting av

befolkningen innen produksjonsarbeid.

Ciudad Juárez har to femtedeler av sin arbeidskraft i eksport- basert global produksjon. Gjennom hele den meksikanske-amerikanske grensen, *grensasonen*, spiller byer på tvers av denne grensen viktige roller for regionens, nasjonenes, og internasjonal økonomi og utvikling. Ciudad Juárez, sammen med El Paso har «en produksjon som knytter området til den globale økonomien» (Staudt et al 2010).

Som samfunn lokalisert på grensen er vekst-og utviklingsprosesser i bydeler knyttet til historiske, politiske og økonomiske krefter som påvirker menneskelig bevegelse (Nuñez – Mehiri 2012). Esparza et al (2004) viser til at globalisering har påvirket mennesker med tanke på ulike former for bosetninger.

Zamorano (2006) fokuserer på økonomien i Ciudad Juárez, og hvordan «la maquilaización», fokuset på arbeid i produksjonsfabrikkene, forårsaket endringer i migrasjonsprofiler til grensebyene. Fokuset på «la maquiladora» som byens primære arbeidskilde viser til byens skille mellom sentrum-periferi. De lave lønningene mange fabrikkarbeidere jobber for gir begrensede muligheter i det å komme inn i boligmarkedet. Migranternes kulturelle, sosiale og materielle kapital begrenser visse valg innen arbeid, og som følge av dette tilgangen til tilfredsstillende boliger som er «lokale uttrykk i de nye nasjonale og internasjonale kontekstene av økonomi og politikk» (Zamorano 2006:33, egen oversettelse)

Det er på slike steder, i utkanten av større urbane maktsentre, at beboernes rettigheter og humanitet ofte påvirkes av økonomiske nedgangstider, sosial isolasjon, politisk fremmedgjøring og undertrykkelse (Nuñez –Mehiri 2012). Dette former disse nabolagenes innbyggere på annet vis enn det gjør andre steder gitt de ulike forutsetningene de blir «gitt». Tillitten til den styrende eliten viker gjerne til fordel for et eget sosialt nettverk til å skaffe det grunnleggende en behøver for å leve. Forholdet til de andre som benytter seg av byen for øvrig påvirkes av å bo på slike steder, hvor beboerne, som i Anapra, blir betraktet som «de andre», som fremmede, som noe usikkert.

La Franja Fronteriza

Piñeiro (1990) viser til flere karakteristikk til det han definerer som *La Franja Fronteriza*, eller grensasonen, som også Anapra inngår i. Den første er den internasjonale dimensjonen, som skiller denne regionen fra andre. Her kan en observere en intens sosial interaksjon som involverer individer og institusjoner fra begge land, Mexico og USA, noe som gjør Ciudad

Juárez med El Paso, til et av verdens travleste grenseoverganger. Spesielt gjennomsyrrer denne interaksjonen økonomienes yrkesstruktur. Ciudad Juárez er landets neste største by med antall maquiladoras, etterfulgt av byen Tijuana (Asi estamos Juárez). I oktober 2014 var det 314 ulike maquiladoras, som førte til en økning på 7,3 prosent sysselsetting fra 2013. I 2014 ble det registrert 221 360 arbeidere innen denne industrien.

Mange innbyggere befinner seg likevel i det som karakteriseres som uformell arbeidskraft. I Anapra finner man begge disse gruppene, de som deltar aktivt i en formalisert arbeidsstilling, gjerne som fabrikkarbeidere i en maquiladora, eller de som befinner seg i den uformelle sektoren, hvor mange selger klær, utstyr, møbler og annet i gatene. I tillegg er det de som står utenfor begge disse som bare ser på sitt opphold i Anapra som midlertidig. Dette involverer også de som kommer til bydelen for å krysse ulovlig over til USA.

Den andre av regionens urbane karakterer er ifølge Piñeiro regionens urbane karakter. Anapra og bosetningen her som skapte dette stedet, er en direkte konsekvens av den øvrige byens urbane karakter. Tilbud og etterspørsel etter billige varer og tjenester ved den amerikanske-meksikanske grenseregionen formes av nasjonale og internasjonale markeder, og av lokal etterspørsel etter billig, gjerne sesongbasert arbeidskraft. Økonomiske dynamikker påvirker altså en bydel sin vekst, hovedsakelig grunnet lave lønninger, og fordi arbeidsgivere ikke nødvendigvis er ansvarlig for å huse sine arbeidere. Individuer tvinges derfor selv til å finne billig bosted med en relativ nærhet til sitt arbeid (Nuñez-Mehiri 2012). Ifølge Zamorano (2006) gjør arbeidssituasjonen til nyankomne, og andre, at de blir forankret som leietakere, og med lave lønninger fører det til at mange lever fra dag til dag. Dersom de er i stand til å samle et minimum av økonomisk og sosial kapital er det mest realistiske alternativet, for å slutte å betale husleie, å tilegne seg et tomt område, og å påta seg en status som «nybygger» eller «ulovlige bosettere» (Corona 1994).

Andre karakteristikk Piñeiro (1990) gir er regionens demografiske dynamikk. Befolkningsveksten til byene i grenseregionen er et resultat av migrasjon, fra mennesker over hele Mexico, i retning av disse byene, som Ciudad Juárez. Grensebyene er noen av de viktigste destinasjonene for intern migrasjon. Dette er spesielt tilfelle i Mexico. Piñeiro viser til to perioder med migrasjonsflyt. Den første er de som kom før september 1976, og den andre som kom etter oktober 1976 og september 1987. Spesielt etter 1970 har flere av de mellomstore byene, slikt som Ciudad Juárez, opplevd en enorm økning i innbyggertall. Disse har registrert store økonomiske fremskritt, en demografisk dynamikk og en stor tiltrekningskraft (Corona 1994). Dette har påvirket de store urbane sentrene.

Landets hovedstad Mexico DF sluttet ikke bare å være en foretrukket destinasjon, men ble en viktig kilde av emigranter mot andre urbane sentrum. Corona kaller dette for en «ny geografisk produksjon», en «ny migrasjonsgeografi» (1994:22, egen oversettelse).

Denne flyten viser et skifte i de sosiale strukturene blant befolkningen ved grensen. Denne perioden av migrasjonsstrømninger presenterer et skille i arbeidsstrukturen i landet, til det Harvey kaller for *flexible accumulation*.

Fleksibel akkumulering

Flere av beboerne i Anapra er med på å fylle et umettelig behov etter billig, fleksibel arbeidskraft. Harvey (1989) med sitt begrep om «fleksibel akkumulering» forklarer godt den tiden mange av oss lever i, inkludert mange av beboerne i Anapra. Et skifte har funnet sted fra et regulert marked til et mer flytende et, et marked som går over nasjonalstatsgrensen, hvor fokuset, ifølge Harvey, er å bygge ned statlig regulering av økonomien. Under fordismen, fra starten av 1900-tallet til 1973, var det masseproduksjon og automatisering av arbeidsoppdrag som stod i fokus. Idealet var at arbeidere skulle ha nok fritid og penger til å konsumere de varene de selv produserte. Nå legger staten til rette for fri konkurranse, på tvers av landegrenser. Harvey introduserer *fleksibel akkumulering* for å beskrive *the late capitalism*,⁶ hvor verdi av varer og tjenester settes ut ifra salg og bytte heller enn nytteverdi. Ifølge Robinson (2003) resulterer dette i en rar økonomisk dynamikk, der nasjonalstaten ikke lenger er et institusjonelt rammeverk for kapitalistisk akkumulasjon, klassedannelse og utvikling.

Flexible accumulation involverer en ny fleksibilitet når det gjelder arbeidsprosesser, arbeidsmarkeder, produkter og konsummønstre. Denne fleksibiliteten karakteriseres av fremveksten av helt nye produksjonssektorer, tjenester og nye markeder. Det har resultert i ulikhetet og skjevheter i sysselsetting, både i ulike produksjonssektorer og rent geografiske regioner. Dette er tilfellet i Ciudad Juárez. Arbeidsgivere i maquiladora-industrien har en arbeidsstyrke parat når etterspørselen er stor, men som kan sparkes når den er lav (Hernández 2010). Dette markedet kjennetegnes også av en lavtlønnet arbeidsstyrke, hovedsakelig migranter.

Nye aspekter av den tiden vi lever i illustreres godt med Baumans begrep *negativ globalisering*. Et økende antall *nye fattige* (Hernández 2010, egen oversettelse), personer med

⁶ Harvey definerer *late capitalism* som en historisk begrenset periode innen kapitalismen, fra 1945 og frem til i dag.

inntekt, men som ikke har nok økonomiske ressurser til å komme seg ut av fattigdom, samt en feminisering av fattigdom er noen av disse. Motsigelsen er at migranter søker selv en jobb i maquiladora, og selv om lønningene kan være lave, gir det en fast inntekt, med rom for å avansere.

Binasjonale avtaler

En ny strategi har gjort seg gjeldende, nemlig å tilpasse sin nasjonale økonomi og politiske institusjoner til en overordnet *global* økonomi. Den nordlige grensen er viktig og strategisk på grunn av store økonomiske investeringer fra internasjonale aktører. Den geografiske plasseringen, sammen med ulike program satt i gang av den meksikanske regjeringen i samarbeid med den amerikanske, har forandret dette områdets økonomiske struktur og den regionale inntekten. Dette har ført til stor migrasjon fra sør til nord. Dette har igjen påvirket landets interne befolkningssammensetning.

Flere interne og eksterne hendelser, samt regionale, nasjonale og internasjonale avtaler, har ført til store forandringer i denne regionen. Her vil jeg vise noen av disse. Det vises til tre generasjoner av bi- og multinasjonale avtaler og utviklingsstrategier som årsak til en stor demografisk og økonomisk vekst i Ciudad Juárez, og i grenseregionen.

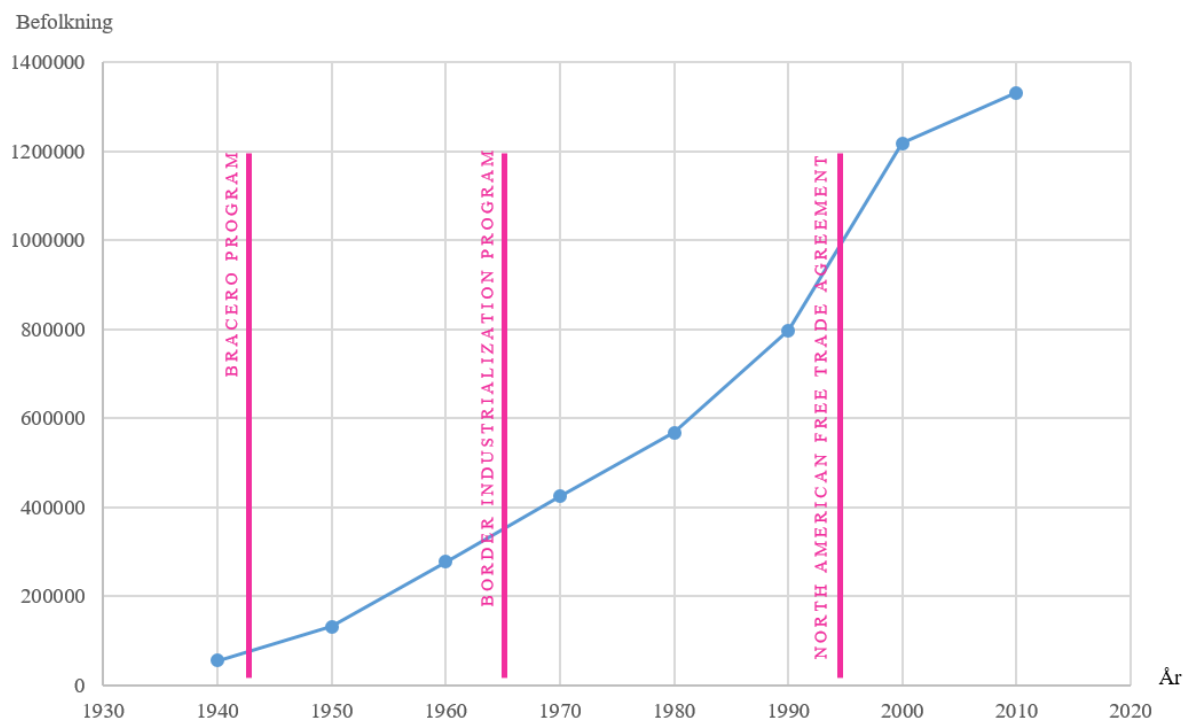
The Bracero Program fra 1942-1964. Dette programmet var primært rettet mot en eksportering av sesongarbeidere til USA. Denne avtalen er viktig for å forstå den historiske, politiske økonomien da det satte i spill to viktige initiativer, *The Border Industrialization Program* og *The North American Free Trade Agreement* (Esparza et al 2004). Slutten på *The Bracero Program* i 1964 fikk store konsekvenser for den nordlige grenseregionen. I løpet av det første programmets levetid krysset 3 millioner meksikanere grensen til USA. Da programmet tok slutt dro arbeidsmigrantene til grensebyene og ble værende, noe som førte til en stor mengde arbeidsløse.

The Border Industrialization Program (BIP), som startet i 1965, hadde som primært mål å anvende denne reserven bestående av arbeidsledige fra det foregående programmet. Målet var å fremme industrialisering. Dette ble gjort ved å opprette en 20 kilometer bred utviklingssone langs grensen, med binasjonale avtaler- Dette skulle lage insentiver som oppfordret amerikanske, og andre nasjoners bedrifter og fabrikker, til å etablere seg her. Dette programmet markerer starten på nevnte maquiladora-industri (Esparza et al 2004).

The North American Free Trade Agreement (NAFTA) fra 1994 vokste fra BIP, en frihandelsavtale mellom USA, Canada og Mexico. Dette programmet sikret grensebyenes

posisjon som viktige utposter ved den globale økonomien (ibid). Disse avtalene markerer landets inntreden i en ny fase av rural-urban overgang og en større mobilitet av befolkningen (Corona & Tuirán 1994).

Nedenfor er en tabell over befolkningsveksten i Ciudad Juárez. Spesielt slående er utviklingen gjennom 1940- til 1960- tallet, under «The Bracero Program».

Figur 1: Grafen viser en økning i befolkningsveksten i Ciudad Juárez i sammenheng med tre binasjonale avtaler, Bracero Program, Border Industrialization Program og North American Free Trade Agreement

Kilde: Tallene er hentet fra Diagnóstico geo-socioeconómico de Ciudad Juárez y su sociedad (Gómez et al 2005)

Simental et al (1994) viser til tre migrasjonsbølger. Disse er henholdsvis de som ankom under den meksikanske revolusjonen, under «*The Bracero Program*» og de som kom i etterkant av introduseringen av «*la maquiladora*».

Nuñez –Mehiri (2012) illustrerer hvordan nyere hendelser har påvirket menneskelig bevegelse på tvers av grensen, henholdsvis terrorattentatet på amerikansk jord den 11. september, 2001, og krigen mot narkotika i Mexico, som mer enn noe annet sted gjorde seg

gjeldende i Ciudad Juárez. Ulike *borderprograms*, som «Operation Blockade» er også relevante for å forstå Anapra, da hovedsakelig opprettelsen av selve grensen førte til en forandring i menneskenes hverdagsliv i Anapra. Mange har søkt trygghet i coloniaer- mens mange ikke har hatt mulighet til å dra derfra, og tvinges derfor til å måtte leve i konstant frykt og ubehag (ibid).

De narrative jeg presenterer i kapitlet som følger gir et tilbakeblikk på de strevelser, utfordringer, tilbakeslag, gleder og oppturer mine informanter erfarte. De illustrer de utfordringene man må løse i møte med en ørkens lunefulle natur, en lokal regjering, og en nasjonalstat som ikke nødvendigvis anerkjenner ens eksistens.

Å skape et hjem i ørkenen

Produksjonen av nabolag er alltid historisk konstruerte og derfor kontekstuelle. Nabolag er som de er fordi de er i motsetning til noe annet, og de stammer fra andre, allerede produserte nabolag. Som *ethnoscapes*, antyder nabolag en relasjonell bevissthet mot andre nabolag (Appadurai 1996:186). Appadurai (1996) hevder nabolag alltid til en viss grad er ethnoscape i det at de involverer etniske prosjekter til «de andre». Beboere i ulike nabolag, eller bydeler, erkjenner at deres egen logikk er en generell logikk hvor også *Others* (Andre) konstruerer gjenkjennbare, sosiale, menneskelige, situerte livsverdener. Slik kunnskap kan være kodet i ritualer assosiert med det å rydde områder for natur. I mitt feltsteds tilfelle handler dette om å innta et ugjestmildt ørkenlandskap, rydde bort jord og sand, konstruere hus og med det en fysisk utvidelse av Ciudad Juárez, bort fra byens sentrum.

I Anapras rundt 50 år lange historie, er det først i de siste 10 årene at bydelen har opplevd en vekst og utvikling initiert fra regjeringens side. Det var for eksempel ikke før 2008 at det ble innlagt vann i bydelen. Beboerne jeg snakker med er stolte av denne utviklingen, men er klare på at den har kommet etter år med strevelser og krav fra deres side. Innbyggerne her har selv bidratt til å få Anapra på kartet, bokstavelig talt. Det som går igjen i mine samtaler med beboere, og nøkkelinformanter, er hvordan mangelen på elektrisitet og vann gjorde det spesielt vanskelig å etablere seg. Det å føre et «verdige liv», «*una vida digna*» var en stor utfordring. Det kommer frem for meg hvordan det måtte ha føltes å møte Anapra for første gang.

Selv om forandring skjer sakte og gradvis opplever bosetninger og samfunn i bydeler kontinuerlig forandring og utvikling. Det er stadig en flyt av mennesker ut og inn av Ciudad Juárez, som ser på det å bo på grensen enten som et midlertidig eller som et fast opphold. Under voldsbølgen 2008-2012 valgte for eksempel mange å forlate bydelen og dra dit de opprinnelig hadde kommet fra. I dag er det et problem i Ciudad Juárez et stort antall tomme hus, som står igjen etter denne perioden, 24 % (INEGI 2010).

Til tross for alle problemer, usikkerheter og tilbakeslag er mange beboere jeg snakker med svært stolte over å ha kommet så langt i form av livskvalitet og levestandard. Som enkeltpersoner finner jeg mange som å være svært ulike fra hverandre, men på samme tid

opplever jeg at de deler enkelte erfaringer som har skapt en felles stedstilhørelse. Dette er en tilhørelse basert på nettopp de utfordringer de har møtt i tiden før de kom til Anapra og det de har opplevd under sitt opphold i denne bydelen, frem til i dag. De jeg snakker med nevner de som oppholder seg i Anapra som svært noble, arbeidsomme mennesker, mens de som gjør noe galt i området slett ikke er fra denne delen av byen.

«Mitt land», eller «Mi tierra», var uttrykk jeg hørte gjennom hele feltperioden, eller «mi rancho», «min ranch». Mange ser også på seg selv som fra byen Ciudad Juárez, etter å ha forlatt alt til fordel for denne grensebyen, eller etter å ha tilbragt mesteparten av sitt liv her, som følge av foreldres eller andres valg.

«Vi er alle stjerner»

Gaby, kvinnen jeg leier rom fra, er femti syv år. Som så mange andre i Anapra kommer hun fra sør i Mexico, opprinnelig fra Veracruz. Veracruz ligger helt sørvest i landet, mot Mexicogolfen, og er et populært sted for turister. Det er en betydelig mengde mennesker fra denne staten, som bor i Anapra, forteller hun meg, og her i bydelen kalles de «veracruschangos», som er slang for «de fra Veracruz» med en undertone av mistillit. Hun ler og sier det ikke er så ille som det høres ut.

En kveld befinner vi oss på den halvferdige terrassen hun og hennes ektemann Víctor bygger, rett utenfor inngangsdøren. Denne terrassen skal det ta en hel feltarbeidsperiode å ferdigstille. Ifølge henne må man bygge når man har tid og ikke minst når man har energi, for prosessen det er å bygge noe med sine egne hender er belønning nok forteller hun meg. Det er mørkt, så mørkt en natt i ørkenen kan fremstille, noe som gjør de lysene som er synlige ekstra skinnende. Denne kvelden var det en klar stjernehimmel, og jeg setter stor pris på en sval bris som kommer vår vei denne varme kvelden. Vi står og spiser smultringer vi har kjøpt fra en mann som solgte egenlagde smultringer fra sin bil, som han kjører rundt i. Min husvert sier denne mannen kjører forbi hver kveld på samme tid, noe jeg selv vil få erfare, og at hun ofte står og venter, da smultringene med glasur er noe hun brukte å spise i Veracruz, der hun ble født og der hun vokste opp.

Hun kom til Ciudad Juárez i 1999 for å være nær sin sønn som hadde flyttet hit og giftet seg med en kvinne fra denne byen. Han flyttet til byen i 1995. Da han fikk problemer med å få seg jobb og å finne seg til rette i byen, med et barn på vei, bestemte Gaby å flytte nordover for å støtte sønnen gjennom en vanskelig periode. Hun er utdannet tannpleier fra Veracruz, og har jobbet innen dette yrket i flere år før hun valgte å flytte. Regelmessig drar

hun tilbake for å jobbe en periode på en tannklinikk. I tillegg har hun med seg utstyr som hun har i hjemmet i Anapra. Tidligere tok hun inn pasienter fra bydelen om det skulle være behov.

Hun hadde nok ressurser nok til å kjøpe en stor eiendom i Anapra og bygge et hus, som sammenlignet med flere husstander i bydelen bærer høy standard. Huset består av to plan, hvor rommet jeg leier ligger på det nedre planet. Huset er laget med gipsplater, med store vinduer som gir mye lys inn til rommene, med laminat på gulvet og tapet på veggene. Rommet jeg leier er derimot av ren betong, uten vinder. I tillegg er det en stor bakgård, med utsikt over hele bydelen. I bakgården går to store pitbuller rundt, som hos så mange andre husstander. Den ene av disse hundene skal visstnok ha angrepet to personer og drept noen hunder. For mange fungerer hunder som vakter og varslere, samt som advarsler dersom det skulle være noen inntrengere. Dette forteller hennes mann, Víctor, meg lenge etter at jeg motvillig har blitt kjent med den store hunden. Puebla er en stat i det sentrale Mexico. Han kom til Ciudad Juárez for å jobbe i en av fabrikkene. Han ble kjent med Gaby som han senere giftet seg med.

Gaby driver en liten internettkiosk, et rom like utenfor dagligstuen, hvor jeg ofte slår av en prat med henne, og Víctor. Til internettkafeen kommer mange, jeg observerer flest unge, som betaler noen pesos for å søke på internett, høre på musikk og lignende.

I det fjerne skimter vi lysene fra USA, «el otro lado», «den andre siden». Lys i alle farger: «Til Juárez, kommer tusenvis av mennesker, med tusenvis av drømmer», «miles de personas, con miles de sueños», sier Gaby. Hun fortsetter med å si at det kommer mange med en drøm om en ny start, være seg nord i Mexico, eller å følge klisjeen om «the american dream», en drøm mange ofrer alt på å få en smak av. Men her kolliderer drømmene: «los sueños chocan con la barrera», «drømmene kolliderer mot barrikaden».

Gaby snakker om «barrikaden», grensen, hvor den frivillige bevegelsen stopper opp grunnet dette hinderet.

Hun smiler lurt: «aquí nos tocó vivir», «det var her vi endte opp å bo». Ifølge henne stemmer det ikke det bildet andre i byen har av de i Anapra, som sier at alle som bor i Anapra er fattige, ressurssvake og passive: «Vi er alle stjerner, til og med vi som bor her» sier hun og fortsetter, «noen skinner bare sterkere enn andre».

I Anapra deler mange frustrasjonen det er å ikke kunne gå framover «salir adelante». De kjenner på det å være på stedet hvil, som Gaby nevner «å være *sandwich*, du vil bare smake brødet men du får det ikke til» en illustrasjon på hvordan det er å bo på grensen, med et «utilgjengelig» USA og et hjem som mangler de muligheter en kan finn på den amerikanske siden.

Jeg vil nå gjøre rede for noen få historier fra de tusenvis av menneskene Gaby snakker om. Disse historiene er fortalt meg av nabolagets beboere, som går på hvorfor flere valgte å dra til dette tidligere «ubeboelige» området i en drøm om et bedre liv på grensen.

Veien til Anapra

Ana er 37 år, opprinnelig fra hovedstaden Distrito Federal. Hun ankom Anapra i 1998, og har med det lagt bak seg 17 år i denne bydelen. Vi fører en samtale rundt kjøkkenbordet i hennes hjem, hvor hun forteller hvorfor hun besluttet å forlate hovedstaden til fordel for Ciudad Juárez og Anapra. I hovedstaden hadde hun tilgang til butikker, hun bodde i en leilighet med alle bekvemmeligheter, og hun kunne ta undergrunnsbane å dra dit det passet seg. Plutselig befant hun seg nå i utkanten av Ciudad Juárez, «med sand i alle retninger» som hun sier samtidig som hun rister på hodet og ser ut av vinduet. Hun besluttet å dra til Anapra etter at søsteren, som da allerede hadde bodd her en periode, fortalte at det var mange muligheter til å få seg jobb her på grensen til USA. Jobber var det i denne perioden mangel på i sør. I tillegg til å få seg en jobb ønsket hun å være nær sin søster.

Hun ble kjent med «Javier» som hun giftet seg med. Han er fra Oaxaca, en annen stat sør for hovedstaden. Sammen har de tre barn, og hele familien er engasjert i den religiøse bevegelsen Jehovas Vitner, en kirke de drar til ukentlig.

Ana sier forandringen var drastisk, fra det å ha alt i hovedstaden, til å måtte kjempe for det grunnleggende. Men hun påpeker at leiligheten i hovedstaden ikke var hennes, og at forskjellen var at hun kjøpte en tomt her for egne penger. Det var det hun likte, fordi det var hennes, «es mio», «det er mitt», forteller hun meg med et smil.

I likhet med Ana er også Claudia opprinnelig fra Mexicos hovedstad, Distrito Federal. Hun er 60 år og har med sin alder observert den utviklingen som nå har funnet sted i bydelen. I en samtale i kantinen på kommunehuset, El Centro Comunitario, hvor hun nå jobber, forteller hun meg at hun måtte legge bak seg to år i bydelen for å føle seg som om hun var fra Anapra. Hun ankom Anapra i 1988, i en alder av 27 år, og har nå bodd her i 20. I likhet med Ana kom hun hit for muligheten til å tilegne seg et sted hun kunne eie selv. Hun ønsket ikke å kaste bort penger på husleie, for slik å kunne spare det lille hun hadde. Claudia nevner det var svært deprimerende å oppholde seg her, med tanke på at der hun kom fra fantes alt, for så å komme hit og «starte fra bunnen av». Hadde hun hatt mulighet hadde hun krysset til USA den første uken, ler hun. Hun begynte å jobbe i kantinen for to år siden etter at hun måtte slutte sitt arbeid i en fabrikk, en maquila. Hun jobber nå tre dager i uken. Her kan hun tilbringe dagene

med sitt barnebarn på åtte år sier hun fornøyd, som ofte kommer innom biblioteket i bygget. Hun er fornøyd med livet her, og den utviklingen som har funnet sted i bydelen. Det var lenge siden hun begynte å betrakte Anapra som sitt hjem.

Få jeg møtte som bodde i Anapra var fra byen Ciudad Juárez, men jeg møtte noen, som virkelig hadde skapt et hjem her, til tross for familiens advarsler. Karen, en lærer på 40 år, er opprinnelig fra Ciudad Juárez. Hennes familie bodde i sentrum av byen, forteller hun meg, i et av de lyseblå klasserommene hun selv har vært med på å bygge. Hun klassifiserte seg selv og sin familie som å være middelklasse, med en stabil økonomi. Hun hadde aldri vært i Anapra før hun ble kjent med mannen hun senere giftet seg med, som bodde her. Hun husker tilbake til sitt første møte med bydelen, i 1990, da hun dro innom området for å besøke mannen: «WOW, er dette mitt Juárez?», «Esto es mi Juárez?». Hun var svært overrasket over at denne «ørkenlandsbyen» var en del av det hun kjente som sin by. Som lærerstudent så hun mange muligheter til å hjelpe, og hun sier hun forelsket seg i stedet.

Soledad er også en av de få jeg møtte som opprinnelig er født i denne byen. Hun har bodd i Anapra i 25 år av sitt til nå 50 år lange liv, og er også en av de personene jeg snakker med som har bodd lengst i denne bydelen. Som Karen flyttet hun hit fordi hennes mann hadde hus her, som han igjen hadde fått fra sin far. Han hadde sagt, «elsker du meg, blir du med meg hvor hen det skulle være: «hasta Anapra!», «helt til Anapra!». Hun humrer mens hun husker tilbake til denne tiden hvor alt var nytt, hvor annerledes det var i forhold til hvordan bydelen fremstår i dag. Jeg befinner meg sammen med Soledad i kantinen i samfunnshuset.

Jeg hilser på henne hver gang jeg kommer innom, da hun tilbringer betraktelig mye tid her. Hennes datter Kristina, født og oppvokst i Anapra jobber i kantinen, og her får de tilbringe en del tid sammen. Soledad passer på sitt barnebarn, en jente på 6 år som er med moren på arbeid. Det første hun nevner når jeg spør hvordan det var her før er at det ikke fantes lys eller lamper, ei heller vann. Som så mange andre nevner hun at det fantes ingenting:

«Det var mye sand, mye mer enn nå. Det var så utrolig mørkt! [pause] som den rene motsats til den stekende solen på dagtid. «no habia nada y luego aparecia la boca del lobo en las noches», det fantes ingenting, og så kom ulvens munn om nettene. Når vi kom hjem om kvelden virket det som om vi ville gå inn i ulvens munn, mørkt, så mørkt at jeg noen ganger ble redd».

Noen jeg møtte var opprinnelig fra andre stater, men hadde vokst opp store deler av sitt liv i Ciudad Juárez og staten Chihuahua. Mange kom til bydelen i ung alder ledsaget av sine

foreldre, eller andre familiemedlemmer. En av disse er Kristina. Hun sier til meg at hun er fra «Juárez», men innrømmer lattermildt at hun ble født et annet sted, i byen Durango, i staten Durango, en stat like sør for Chihuahua. Men hun tilføyer at dersom noen spør sier hun at hun er fra Ciudad Juárez, siden det er her hun har vokst opp og brukt det meste av sin tid og energi. Kristina var to år da moren, med ønske om et bedre liv, tok med seg henne og søsknene til denne grensebyen. I en alder av 21 år besluttet hun å bosette seg i Anapra. Hun forklarer:

Jeg besluttet å komme hit [til Anapra] på grunn av at min mor hele sitt liv levde som leietaker, hele tiden leide hun hus, og jeg sa til meg selv at jeg ikke ønsket dette, at jeg ville gjøre noe annerledes enn min mor. Så fikk jeg muligheten til å komme hit til Anapra siden de gav bort eiendommer billig, og jeg sa, jeg drar! Og selvfølgelig... det fantes ingenting her, det virket helt ubebodd.

Hun kom som alenemor til Anapra. Hun har født sine barn i Ciudad Juárez og flere av dem i Anapra. Her har hun kjempet for å overleve, men på egne premisser. Til tross for at Kristinas første møter med bydelen var vanskelige var hun klar på at det var her hun skulle bosette seg. Kristina har selv vært med på å bygge huset de nå bor i, fra et hus bestående av paller til nå å romme hennes barn og barnebarn, tilsammen 10 mennesker. Hun husker tilbake til sine første dager her:

«Era horrible», «det var fryktelig». Det var bare spredte hus, laget av paller, ikke noe elektrisitet eller vann. Det var som i en ultimat overlevelsestest. Vi fikk en lyspære til å virke ved å koble sammen ulike kabler med et uttak flere kvartaler unna. Det første huset vårt, som hos de fleste andre som bærer med seg mange år i Anapra, var laget av papp og paller. Sement fantes ikke. Mange barn døde som følge av dehydrering. Den gang sa myndighetene «ikke engang vann til Anapra», «ni agua para Anapra». Myndigheten ville ikke ha noe med oss å gjøre, de ville heller fjerne beboerne fra området, da enkelte mektige aktører hevdet eierskap til området, ayy det var virkelig hardt.

Kristina nevner hvordan skolen i området var en katastrofe, og hvordan hun og flere naboer satte opp pinner og spikret de sammen, og hvordan de samlet seg til de var mange nok til å kunne gå å klage til myndighetene og kreve bedre løsninger. Dette var ikke første gangen en

gruppe mennesker fra Anapra samlet seg mot myndigheten. Mangelen på fast tilgang til vann ble etter hvert så avgjørende at en stor gruppe mennesker, Kristina blant dem, samlet seg foran presidentbygningen, i sentrum av byen i 1997. Dette var for å kreve at beboerne skulle få tilgang til vannforsyninger. Med slagord som «vann til Anapra» satt de med ulltepper, for å kunne være der over en lengre periode, og med barn og spedbarn på slep. Det var nødvendig, erindrer hun, da Anapra var alt de hadde. De måtte kjempe for sine rettigheter, retten til et verdig liv. Som andre av mine informanter nevner hun «una vida digna», og ønsket om det å kunne avansere, gå fremover, som hun sier til meg på spansk «salir adelante»:

Jeg visste ikke at utviklingen vi nå ser her [i Anapra] skulle ta sted, men jeg brydde meg ikke, jeg ønsket noe som var mitt, et sted hvor... vel... ingen ville kaste meg ut fra, hvor vi kunne avansere.

Kristinas historie eksemplifiserer globaliseringens kraft i menneskers daglige liv. Beboerne i Anapra tok del i en bevegelse, mot dette stedet. Mange satte sin tillit til at denne bydelen kunne gi de det de trengte, et billig sted å være, et sted å skape et hjem ut i fra de økonomiske mulighetene på grensen. Bevegelsen til denne bydelen, sammen med de ulike motivasjonene for å bosette seg her, skapte hjem som knyttet minner og lengsler om det som var sammen med drømmer om fremtiden på den meksikanske-amerikanske grensen: «Home» [...] is where one best knows oneself – where «best» means «most», even if not always «happiest» (Rapport og Dawson 1998:9).

I motsetning til flere jeg møtte, som var på leting etter et sted å eie, i en søken etter å skape et hjem i Anapra, søkte enkelte mot denne bydelen, opptatt av å skape et verdig liv for andre. Linabel er fra Ciudad Juárez og Elvia fra Merida, Yucatán, en stat helt sør i landet, nær grensen til Belize. Begge ønsket de å tjene «folket», de fattige, de undertrykte. De følte de kunne gjøre dette best gjennom et kall om å vie sitt liv som katolske nonner. Nå gir de terapi i sitt senter i Anapra.

Som barn studerte Elvia med nonner. Hun likte hvordan dette livet fremstod for henne, det å reise, det å misjonere, det å kunne hjelpe fattige. Den første september, 1986, i en alder av tjueto år, på hennes bursdag, tok hun valget om å vie sitt liv som praktiserende katolikk. Hun dro fra sine gråtende foreldre og ble sendt til Ciudad Juárez og arbeidet som nonne her. Siden ble hun sendt ut til forskjellige steder i Mexico for å misjonere. Da hun kom tilbake til Ciudad Juárez i 1993, kom hun tilbake med nye ansvarsområder. Dette ansvaret, å drifte skolen nonnene drev, dro hun bort fra kontakten med menneskene hun så gjerne ville omgi seg med:

Jeg opplevde å være rastløs, en følelse av at jeg ikke ønsket å være her, at det jeg gjorde med det administrative arbeidet ikke gav meg mening, fordi jeg ble nonne for å kunne være... (hun peker ut i det tomme rommet), vel... tilstede.

Linabel, fra Ciudad Juárez, var nonne i 20 år, og jobbet med den samme kongregasjonen som Elvia. Hun dro til Roma noen år for å jobbe med administrativt arbeid i Vatikanet. Men som sin fremtidige venninne opplevde hun mye uro i det å fortsette på den stien som var «lagt foran henne» som hun betror meg i en samtale i deres senter. Sammen snakket de to kvinnene ut om hva de kunne gjøre. De bestemte seg for å avslutte sitt engasjement på hver sin kant:

Vi bestemte oss begge, for å gjøre noe annet. Og frukten det gav når vi delte dette med hverandre var...vel...vi skjønnte vi kunne gjøre noe for å avansere. Vi dro for å finne et sted som dette [senteret i Anapra], for å kunne hjelpe mennesker til å forlate det hullet de befinner seg i, fattigdom, familievold, med manglende aspirasjoner.

Sammen kom de altså til Anapra etter en beslutning om å forlate det livet de hadde levd, et liv som katolske nonner i over to tiår, i samme kongregasjon. De visste ikke helt hva de ville gjøre, men at de ønsket å gjøre noe var uten tvil: «Da vi besøkte Anapra, var det som å komme til «jeg vet ikke hvor» sier Elvia. Veiene var elendige. Den gang var ikke Anapra en del av Juárez sier hun, det var som et aneks, «det virket som et annet sted, at det ikke var Juárez». Disse inntrykkene gjorde at de besluttet at denne bydelen var det stedet hvor de ville etablere seg.

De observerte at det var et behov for å jobbe med menneskene og det mentale aspektet deres. Å få kvinnene til å oppdage sin verdighet, sin verdi, at barna fikk åpnet opp øynene mot verden, med verktøy for å møte den. At kvinnene ikke godtok å bli slått av sine ektemenn og at mennene erkjente volden de utøvde mot sin familie. Elvia plystrer for å illustrere fortgangen i prosessen, som til slutt førte til etableringen av «las hormigas», «maurene» et sted hvor de kunne gi terapitimer til kvinner, menn og barn. Dette er svært nødvendig sier de. Elvia sitter og stryker huskatten som går hvor den ønsker, også på bordet. Hun sukker, og spør meg direkte om jeg synes «Anapra fremstår som skittent?» Jeg svarer forsiktig at jeg tenker det hadde vært penere her hadde alle tatt vare på bydelen. Hun svarer: «vi lever i søppel, «vi» tenker at vi ikke fortjener mer, og referer til de mange som kommer innom med behov for veiledning. Over inngangen til senteret står det nå hvitmalt med stor, løkkeskrift: *ingenting*

har forandret seg, annet enn min motivasjon, derfor har alt forandret seg.

Å skape et hjem og et verdig liv

Gjennom Anas narrativ får jeg et innblikk i hvordan livet i Anapra var tidligere. Hun likte ikke stedet på grunn av sandstormene, «los aireonazos». Hun husker hun kom i februar, en tid hvor det er mye vind. «Det kom fra El Paso, Texas», sier hun, «det så ut som regn, men når det kom nærmere ble det klart at det var sand». Hun forteller meg:

Gatene her hadde ikke navn, fordi det ikke var definert som en «colonia», her. Min side, der jeg bor til høyre for hovedveien, bestod av konsonanter, min gate var gate «K», mens siden til venstre, «rancho izquierda» bestod av nummer. Vi slet mye for det fantes ikke lys, eller elektrisitet. Vi festet våre kabler til stolper, for så å legge kablene i sanden frem til våre hjem. Når vinden kom, sandstormene, ble kablene begravd, og lyset forsvant på nytt, alt var et kaos av kabler.

Hun sier alle naboene var i en tilsvarende situasjon. Få hadde en fast tilgang til elektrisitet, noe som gjorde det vanskelig å se om nettene, og å lage mat. De hadde heller ikke tilgang til drikkevann. Hun husker regjeringer kom innom hver åttende dag med vanntanker som de fylte husstandenes vanntanker med. Det fantes også de som kjørte rundt og solgte vann, de ropte «pura agua!», «rent vann!». Hun ønsket å drikke «vann med smak», som hun var vant med fra hjemme. Flere ganger vi snakket samme kunne vi nyte et glass iskaldt vann med smak av blomster som de solgte på gatemarkedet om søndagene. Spesielt blomsten Jamaica, med sin syrlige smak falt i smak på varme dager.

Ana husker at det ikke var nok vann for fem personer, til å vaske seg, vaske klær og gulv. Hun fikk laget en egen tank til seg og sine, som var noe større, slik at de kunne få mer vann. Fra å holde i åtte dager, hadde hennes familie nå vann til femten dager. Mens huset hennes ble bygd bodde hun sammen med sin søster. Hun fikk kjøpt en stor eiendom, 400 kvadratmeter for en billig penge fra de såkalte lederne, «los lideres». Siden «gatene» mellom husene bestod av ørkensand, var de ikke særlig definerte. De som skulle bygge hus hadde bare omtrentlige planer på hvor eiendommene lå og mange, inkludert Ana, måtte bare gjette hvor eiendomsgrensene var. Det fantes heller ikke trær, noe hun selv plantet for å få skygger utendørs. Nå er hun i besittelse av et skjøte som viser hennes navn på denne eiendommen.

Kristina passet på barn i El Paso en periode, for familier med foreldre som ønsket å

arbeide, og å benytte meksikanere som barnepassere. Hun solgte også frukt på denne siden. Etter hvert ble hun nødt til å rette fokuset til den meksikanske siden av grensen. Den gang hadde hun ikke visum, og grenseovergangene ble strengere og strengere regulert som følge av hendelser i USA og i verdensbildet, spesielt terrorangrepene på «las torres», «tårnene» 11. september 2001. Da hun ankom kunne beboerne bare spasere over grensen erindrer hun. Mange solgte grønnsaker og annet før de returnerte senere på kvelden.

Hun opprettet en liten kiosk i hjørnet like ved der hun nå bor, der hun solgte godteri og søtsaker. Den lille bedriften vokste gradvis og siden det ikke fantes mye slik den gang var det en suksess. «con una soda fria, imagine que rico, en el desierto», «med en kald brus, se for deg så godt, i ørkenen» sier hun til meg, passende nok, i det vi nyter en forfriskende kopp iskald cola, i juli, da varmen var på sitt verste i mitt opphold. Det var mye jobb, men det var verdt det hevder hun, og slik har hun litt etter litt i løpet av 20 år, «fylt der det trengs å fylles, og lagt på der det trengs å legges på», ved hus og eiendom. Likevel er det fortsatt mye som mangler hevder hun. Hun ønsker for eksempel å lage et ekstra rom i huset, slik at noen av barna hennes kan ha et eget rom.

Kristina nevner at det er det grunnleggende det handler om, som vann, lys, gass til å lage mat: «Sí te voy a pagar el terreno pero dame la oportunidad, no me corra..», «ja jeg vil betale for eiendommen, men gi meg muligheten, ikke kast meg ut..» sier hun til en imaginær autoritetsperson. Hun spør meg retorisk hvor ellers de kunne dra, for her har barna «lagt sine røtter». Når jeg spør om hun noen gang har vurdert å dra tilbake til Durango får jeg som svar at hun har vært så heldig å ha hatt mulighet til å se ulike deler av både Mexico og USA, men at nei, dette er hennes, dette er hennes hus, dette er hennes jord, «esto es mi tierra».

Ikke alle er kommet til Anapra frivillig. Karen har mye erfaring fra denne bydelen, som lærer. Hun refererer til Anapra som en feilet amerikansk drøm. Hun forklarer at til Anapra har det kommet flere som av ulike årsaker har blitt deportert fra USA, eller de er der i påvente av å kunne krysse på lovlig, eller ulovlig vis. Hun sier at her har mange krasjet sin drøm om et bedre liv med en ny virkelighet på grensen til USA og Mexico, og innsett at å krysse denne grensen, til USA, ikke nødvendigvis er uten problemer. Her bor det mange mennesker og ressursene har vært få, og til tross for den utviklingen som har funnet sted, sliter mange, økonomisk, men også mentalt, og bosetningen var lenge preget av dette hevder hun.

Karen er synlig stolt av det hun og andre har klart å få til i Anapra. Vi har en ny samtale i et av klasserommene på skolen, et lite rom med stoler og pulter festet sammen. På tavlen er det oppført en dato, det er for at de som kommer skal bli minnet på en eksamen som

nærmer seg, sier hun. Hun peker og gestikulerer rundt, med glimt i øyet, men skifter fort humør når hun snakker om de som ikke deler det livssynet hun mener er avgjørende for å overleve her, og det hun mener er det viktigste, å kunne få et verdig liv, «una vida digna». For å få et verdig liv må man nemlig å hjelpe hverandre til å overkomme vanskeligheter: «*Vi er ikke som de, de som lager en mur, en skammens mur. Her er alle velkomne*» sier hun og referer til USA.

Hun skiller mellom Ciudad Juárez for 30 år siden og byen slik den fremstår i dag. Det eneste de i denne byen ber om er fred sier hun, et rent sted, og et sted hvor alle kan leve fredfullt sammen. Mens hun setter seg bedre til rette på den litt for trange stolen, presiserer hun at Ciudad Juárez er en inkluderende by, men med mange utfordringer knyttet til den nåværende situasjonen og hvordan beboerne i Anapra har levd under i flere tiår. Dette gjør, ifølge henne, at de som bor i Ciudad Juárez, kan si at de er fra denne byen, selv om de ikke er født her. Et populært uttrykk her er: «si vives en Juárez, eres de Juárez», «dersom du bor i (Ciudad) Juárez, er du fra (Ciudad) Juárez». Dette uttrykket er en tydelig referanse til Ciudad Juárez som en by bestående av mennesker fra mange ulike steder, og en følelse av fellesskap gitt sin historie på grensen til USA.

I likhet med Ana nevner Karen sanden og i tillegg varmen fra byen. Men i motsetning fra Ana nevner hun det som noe kjært. Dette kan være fordi hun er fra byen og det er det hun forbinder med Ciudad Juárez som hun er så stolt av: «stolt Juárezense» sier hun og peker på seg selv. Hun husker tilbake til da hun for noen år siden dro på ferie til hovedstaden, et sted med mye luftfuktighet. Hun peker på sitt hår og illustrer en afro som resultat av dette klimaet, mens hun ler. Når hun var tilbake og gikk av flyet i Ciudad Juárez kunne hun føle tørken, og at huden roet seg ned. Hun husker tilbake:

Jeg kjente varmen fra mitt Juárez, og jeg elsket det. Folk sier at Anapra er «Saudita», som i Saudi Arabia. Juárez er så forferdelig at man savner det svært når man er borte, sier man. Vi er som øgler, som soler seg i sanden. En gang da jeg reiste til hovedstaden ble jeg møtt med «er du er en av øglene fra Juárez? «Las lagartijas de Juárez», dette er ikke negativt ladet. Øgler er vakre, fargerike dyr som overlever de verst tenkelige miljøer.

Jeg finner hennes utsagn om at «Ciudad Juárez er så forferdelig at man savner byen svært når man er borte» som veldig interessant. Anapra byr på sine utfordringer. Det er langt fra sentrum, med ørken og et grensegjerde som nærmeste nabo. Beboerne blir observert, på den amerikanske siden fra Border Patrols, og helikopter. På meksikansk side møter de økologiske

utfordringer i en bydel som ikke klarer å møte for eksempel store regnfall, hvor faren for oversvømmelse er stor. Mange aggressive løshunder holder til her, noe jeg selv erfarte i det jeg måtte legge på sprang fra en hund som ikke ønsket meg inn i dets selverklærte territorie. Som en utlending på feltarbeid tenker jeg ofte på disse utfordringene, samt på søppelet som samler seg på de åpne plassene, som vinden tar med seg nedover mot den internasjonale grensen.

Ulike informanter husker tilbake til ulike ting som har festet seg i minnet. Soledad minner tilbake til hvor mørkt det ble i bydelen på kvelds- og nattestid. Soledad, som jeg nevnte tidligere i dette kapittelet nevner «la boca del lobo» som en illustrasjon på det evige mørket. «La boca del lobo» oversetter jeg direkte med ulvens munn, det mørkeste stedet Soledad kan forestille seg. Ulvens munn kan også presentere en fare, det at man ikke ser, det at man ikke har oversikt over omgivelsene sine. Dette var for flere år siden. Nå er det lys langs den asfalterte hovedveien, samt lys fra lyspærer og armatur i folks hjem, for ikke å glemme de store lyskasterne som går langs det internasjonale gjerdet på nattestid. Jeg observerer selv de flakkende lysene på nattestid når jeg står på ved døren hvor jeg leier rom, og ser utover bydelen.

Soledad og mannen hadde den gang bare lys da de spiste kveldsmat, for han sa, ifølge Soledad, at de burde spare på elektrisiteten. «Det virket som om jeg var blind», «ciegita», humrer hun. Huset hun kom til var laget av trevirke, et rom laget av paller, og de hadde verken seng eller bord. Hun nevner at mannens slekt ga de en seng og et bord med to stoler, og litt etter litt fylte de opp huset.

Huset står i dag slik det gjorde da Soledad flyttet dit. Men etter at hennes ektemann døde av sykdom er det i ferd med å falle sammen betror hun meg. Det mangler papir til å dekke noen åpne rom i huset, og enkelte steder er det hull i taket. Jeg spør om det ikke blir kaldt. Denne samtalen finner sted i mars, da vi begge sitter og småfryser i det vi nettopp har ankommet kantinen i El Centro Comunitario. Hun sier det er veldig kaldt om vinteren, og om sommeren er det så varmt at hun får hodepine. Hun er i påvente av å få skjøte fra staten om at hun eier sitt hus lovlig. Til tross for husets mangler har hun det fint her i bydelen, «tranquilo», «rolig». Man blir i tillegg vant med det forsikrer hun meg.

Soledad er ikke alene om oppleve det som utfordrende å bo i denne bydelen. Claudia sier at det lå en utfordring i det å bli værende, og si at her vil man bli boende: «...porque la prueba está aquí, aquí en Anapra», «for prøvelsen er her, her i Anapra». Siden det ikke fantes lys eller vann da hun ankom, i tillegg til at butikkene var svært langt unna gjorde det vanskelig å leve et verdig liv, «una vida digna», sier hun, «era un desierto

completamente», «det var en komplett ørken».

Flere nevner at så lenge det ble tillatt, være seg av Gud eller andre krefter, har de gjort det de har maktet for å bygge sine liv her, så komfortable som mulig. Det de ønsket fra starten av, var bare en mulighet til å klare seg selv.

Både Kristina og Claudia vedkjenner at jorda ikke tilhørte de, men at de ikke forstod hvorfor de ikke kunne bli. Kristina forteller meg at jorda ikke var hennes, men at hun og naboene hadde vært der alene over så lang tid, og bearbeidet jorda gjennom mange år. Myndighetene fjernet mange hus, sier hun, og mange mennesker ble kastet ut av sine hjem. Dette skjedde fra andre halvdel på 1990-tallet. Hun husker tilbake til denne tiden som turbulent. Noen dager før vår samtale hadde hennes sønn på 9 år, grått fordi han ikke ville rydde sin del av huset. Kristina hadde spurt hvordan han tenkte huset han nå bor i ble til. «Det ble laget av din mor, din bror og din søster, slik at du nå ikke behøver å løfte steiner», hadde hun svart. Han hadde reagert med nysgjerrighet og at han ikke var bevisst på hvordan huset ble til. Dette forteller hun meg da hun viser meg bilder av et pallehus, med store ark på utsiden, og dekk utenfor for å holde vannmasser under regnskyll unna. Med det de kunne, når de kunne, bygget de på og forsterket både hus og eiendom. De endret kosthold, til ikke å for eksempel inkludere brus eller godteri, dette for å spare det de kunne for å kjøpe materialer. Hun erkjenner at det var en svært utfordrende, og til tider vanskelig tid. Hun jobbet veldig hardt for dette huset. Derfor var det bare rimelig at hennes barn også kunne bidra mener hun, her ville også de bo, og ta med seg sine kjæresten hjem. Hennes barn «mangler ikke noe, de har vann og går ikke tørste, og de har godteri».

Å bo ved grensen

En ny tilhørighet skapes som en konsekvens av å bo på en grense, der muligheter og begrensninger, en befolknings sammensetning og beboernes narrativer presenteres gitt den symbolske kollisjonen mot en tilnærmet usynlig vegg. Likevel, nasjonalstatens kontroll over befolkningen håndheves i aller sterkeste grad. Den håndheves i form av grensekontroller og andre synlige og hørbare faktorer, som grensepatruljører og helikoptre som overvåker grensen. Jeg opplevde selv å føle denne overvåkingen, denne asymmetrien på kroppen. Dersom en bevegede seg for nære selve grensegjerdet, *la malla*, tok det ikke lange tiden før en av grensepatruljørene dukket frem i synsbildet i sine biler, etter å ha ligget i skjul, bak en høyde, i tett vegetasjon. Jeg gjorde dette eksperimentet opptil flere ganger, men uhyggen av å

bli mistenkeliggjort og overvåket var nok til at dette ikke skjedde mer enn et par ganger. Jeg hørte og så helikopteret om kveldene, «*la mosca*», «*fluen*» som enkelte beboere kaller den. De forteller meg at helikopteret som overvåker ørkenområdene rundt Anapra og langs grensen summer som en flue, og i likhet med insektet har det mange øyne. Et insekt er i tillegg ekkelt humrer en dag vi går langs langs grensegjerdet.

Mens noen colonia-beboere er involvert i regional og transnasjonal migrasjon, har noen blitt permanent bosatt som «*fronterizos*» eller «*borderlanders*» (Martínez 1994). Denne tilhørigheten man oppnår er en konsekvens av inkludering innad i lokalsamfunnet, men i Anapra opplever jeg i samtaler med mine informanter at det også er et resultat av ekskludering. Eierne av maquiladoras, eller lederne, de Bauman (2013) ville referert til som den globale elite tar del i den flyten av kapital, goder og mennesker som så ofte kjennetegner *globaliseringen* vi hører så mye om. Andre, som beboerne i Anapra, hvorav mange jobber som fabrikkarbeidere blir stående igjen, som «*forced locals*» (Baumann 2005).

Før gjerdet, *la malla*, ble satt opp på 1990-tallet, som skille mellom Mexico og USA, benyttet som nevnt mange seg av de mulighetene det ga å gå relativt problemfritt over til El Paso, eller Sunland Park. Da det nesten 3 meter høye gjerdet ble satt opp, som resultat av flere politiske prosesser på amerikansk side, spesielt etter terrorangrepene den 11. September 2001, befant mange seg i en vanskelig situasjon. De som før hadde tjent godt på den amerikanske siden var nå uten arbeid. Dette gjaldt også for Kristina.

Jeg besøker Kristina hvor hun og hennes to venninner og kollegaer, Beth og Guadalupe lager bønneflagg som de selger. Her snakker vi blant annet om hvordan *grensen* og opprettelsen av det fysiske gjerdet hadde å si for de og deres naboer. Beth er opprinnelig fra New York. Hun tar del i en religiøs bevegelse som opprettet et senter for funksjonshemmede barn, i Anapra, et tilbud det er få av i hele byen ifølge henne. Hun jobber på dette senteret, samtidig som hun er med på å lage bønneflaggene. Hun bor annen hver uke i Anapra, på dette senteret. Den andre uken bor hun i New Mexico, hvor hun distribuerer flaggene de produserer, samtidig som hun jobber deltid i en butikk for å få endene til å møtes. Den andre kollegaen jeg blir kjent med er Guadalupe. Hun er fra Ciudad Juárez, men bor i en annen bydel, ikke langt fra Anapra. Hun har en datter med hjerneskade og ble kjent med Anapra og de hun nå ser på som søstre, gjennom senteret her.

Beth er tydelig oppgitt over situasjonen hun mener hennes eget land har fått de opp i. «Det er åpenbart at meksikanerne krysser grensen for å jobbe, de er ærlige mennesker og de som patruljerer på grensen og grensekontrollørene ser at disse arbeiderne drar tilbake samme kveld!». Hun nevner at amerikanske beslutningstakere og de som kontrollerer grensen ikke

eier medfølelse for andre. Derfor ble mange, som Kristina, nødt til å starte på nytt da de ikke lenger kunne krysse grensen. Hun husker tilbake:

Før var det mye enklere å krysse grensen i fred. Jeg krysset ofte, ved en park ikke langt unna sentrum. Det var veldig enkelt å krysse her, selv om det var vann i elven, så hadde noen lagt ut et dekk. Vi tok fart, hoppet på dekket for så å hoppe tørrskodd over på den amerikanske siden.

Hun ler mens hun husker tilbake på hvor uskyldige tider dette var i sammenligning med i dag, da overvåkingen gjør alle oppmerksomme på hvilken siden av «muren» de lever på. Mens hun ler bryter Beth inn, med mer alvorlige trekk i ansiktet:

Beth: *Det er like lett å krysse i dag, men bare for «onde mennesker», «mala gente», og kvinnene kan ikke lenger vaske hus og slik å brødfø sine familier. Husker du hva som skjedde med fetteren din Kristina?*

Kristina: *Hvem? Åh ja, min fetter.. han bodde i El Paso, men uten dokumenter. Han måtte selge narkotika da han ikke kunne få seg en legal jobb. Han ble tatt av Border Patrol, og satt i fengsel i ett år. Han kom så tilbake til Juárez, og hit til Anapra. Han dro til USA da han var åtte år, og selyfølgelig var det veldig vanskelig for han å komme hit. Han bestemte seg for å krysse på ny. Han krysset med en coyote⁷.*

Meg: *Hvordan skjedde dette?*

Beth: *Coyoten var fjorten år.*

Kristina: *Han fortalte fetteren «ikke trakk her, trakk heller her» for å unngå å trække på bevegelsessensorer skjult under bakken. Han hadde ikke venner her, han valgte å risikere å bli tatt for så å bli sendt i fengsel på nytt, men han brydde seg ikke. Det var veldig vanskelig å kommunisere med han også siden han ikke snakket godt spansk.*

Guadalupe skulle ønske de, amerikanerne og beslutningstakere, også på meksikansk side, kunne komme én dag. Én dag for å bo med dem, «el lumbrito que vivimos nosotros», «det lille lyset vi lever i». Hun skulle ønske de som tok beslutninger kunne gjøre det de gjør samtidig som de lever med seks barn. Hun ler når hun sier dette, og får de andre til å se det for

⁷ En coyote er en menneskesmugler, som er med på å krysse mennesker uten dokumenter fra meksikansk til amerikansk side. Det er ikke uvanlig at disse er mindreårige da det er vanskeligere for amerikanske myndigheter å tiltale disse

seg. Hun inviterer hvem som helst sier hun, det handler ikke om å være lat, det handler om realiteten de lever i.

Det interessante med Ciudad Juárez og Anapra er at det å krysse grensen for å forfølge den amerikanske drømmen bare er en av mange motivasjoner for å bosette seg i byen. Flere jeg har snakket med nevner at det ser «penere» ut på den amerikanske siden av gjerdet, men at de ikke selv kunne tenkt seg å flytte dit. De hevder det er «kaldere» der, at naboer ikke snakker med hverandre, slik de kan i Anapra, at en må kjøre bil for å komme seg frem i motsetning til å gå. Det eksisterer også et bilde på at mennesker på den amerikanske siden er «forbrukere» og «individualister». Dette er karakteristikkene de selv fjerner seg vekk fra. Claudia nevner for eksempel at «Ciudad Juárez es el horno mientras alla (USA) es el refrigerador», «Ciudad Juárez er ovnen mens USA er kjøleskapet».

Cristina, Soledad sin datter sier grensen ikke er så viktig for henne, og gir et narrativ på hva hun mener er den store forskjellen:

Det har aldri interessert meg å krysse til den andre siden. Jeg kunne hverken tenkt meg å bo eller å dra dit. De har ikke den samme friheten der som vi har her. Der finnes det mange regler; du må etablere deg og oppføre deg bra, og du må ha respekt for alt, og her går du ut om kveldene, du kommer tilbake når du ønsker. Vel, man ser jo at det er finere der, men friheten her er annerledes, jeg liker det, og jeg liker meg her (i Anapra).

Cristina innrømmer her at det rent estetisk virker som det er finere på den amerikanske siden, men likevel kunne hun ikke tenke seg å bo der. Det viktige i hennes liv er hennes familie, hennes datter, og at datteren får en utdanning.

Soledad, Cristinas mor kjenner heller ikke til den amerikanske siden av grensen, men hun har i motsetning til hennes datter Cristina veldig lyst til å dra og bli kjent, men hun har ikke visum. Hun krysset heller ikke selv da muren ikke eksisterte. Hun sier:

Her [Anapra] kan du gå ut til alle døgnets tider. På den andre siden [USA] er det forbudt å gå ut etter at det blir mørkt. En annen ting de forteller meg er at det der bare er lunsjer, («puro lunches»). Jeg har noen venner som dro for å bo i El Paso. Når de kom tilbake har de blitt veldig tukke! De drar herfra tynne og kommer tilbake store (hun ler). Hamburgere som er ekstremt store, doble, men jeg har veldig lyst til å smake en.

Ja, sier mange, Anapra er et stygt område, der det flyter med søppel, regn som skaper elver,

og løshunder som aggressivt holder vakt ved sine territorier, Likevel er noe de andre stedene ikke har som finnes i Anapra: nemlig menneskene. Beborne snakker om sine naboer som noble og arbeidsomme, som elsker sin familie og som bare vil leve i fred. Andre igjen, nevner hvor vakkert de synes Anapra er, den fantastiske solnedgangen om kveldene, og det faktum at de er eiere av sine hjem trumfer for mange ønsket om et usikkert liv på den amerikanske siden, eller den usikre økonomien det å leie et hus i bykjernen vil kunne gi.

En voldelig virkelighet

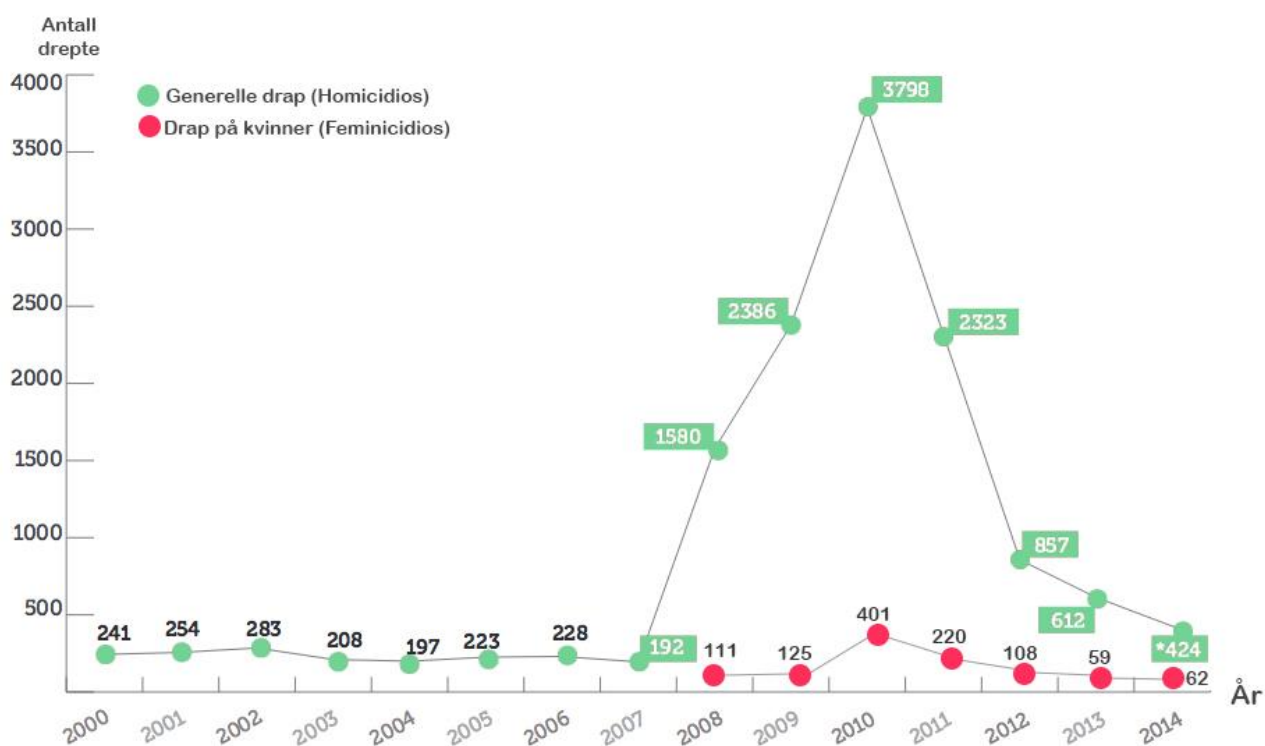
«Ciudad Juárez resembles a public sementary; it is a moderne necropolis» (Fragoso 2010:29).

Det «lovløse» sør har alltid vært opphav til myter og historier i USA, der mange amerikanere krysset grensen fra nord til sør. Mange krysset den meksikanske grensen til grensebyene Tijuana, og Ciudad Juárez for å feste, drikke og more seg, da det i USA var nedgangstider (Vila 2000, Martínez 1982). For noen år siden sluttet amerikanere å krysse grensen fra El Paso til Ciudad Juárez. Dette skjedde etter at i hovedsak to rivaliserende karteller, Juárez Cartel og Sinaloa Cartel kjempet om å kontrollere Ciudad Juárez og med det, en av de viktigste inngangene til USA med tanke på narkotikatrafikk. Felipe Calderón, daværende president i Mexico, besluttet å føre krig mot narkotika da han ble valgt inn i 2006. Siden den gang har byen og dets innbyggere opplevd et helvete, en voldspirale uten like.

Jeg vil nå illustrere ulike aspekter av vold og hvordan dette oppfattes på lokalt nivå, gjennom enkelte informanternes historier. Narrativene viser hvordan volden har forandret byen til et rom for død, smerte og utettferdighet (Lira 2013). De viser også hvordan flere velger å ta avstand fra stempelet om at Anapra er et voldelig, og fattig sted. De trekker frem at «volden», «la violencia» ikke er ensbetydende med det stedet de betrakter som sine hjem. Før jeg presenterer informantenes historier er det nødvendig med et kort tilbakeblikk for en bedre forståelse av perioden som satte sin spor ikke bare for innbyggerne i nabolaget Anapra, men også for en hel nasjon.

Å snakke om volden i Ciudad Juárez er å snakke om årene før og etter 2008 (Gómez og Fragoso 2013). *El Instituto Ciudadano de Estudios sobre la Inseguridad (ICESI)*, (Det sivile instituttet for Studier på Utrygghet, egen oversettelse) viser til en nedgang i antall drepte på nasjonal basis i forkant av året 2008. I Mexico, fra 1997 til 2007, gikk antallet fra å være 37 drepte per 100 000 innbygger, per år, til 24. Fra 2008 til 2009 økte tallet til 29 drepte per hundre tusen innbyggere. I staten Chihuahua derimot var tallet i 2009 på 86, mens det i Ciudad Juárez nådde hele 215 drap, og 16 feminine drap per 100 000. Det blir derfor klart at Chihuahua, med Ciudad Juárez står i en særskilt posisjon med tanke på kriminalitet, vold og

drap og elendighet. I grafen nedenfor er tall hentet fra årene 2000 – 2014. Figur 2 viser statistikk som går på generelle drap, *homicidios*, med en klar topp i 2010. Figur 3 viser drap spesielt rettet mot kvinner, *femicidios*, også her markerer året 2010 det høyeste antallet drepte.

Figur 2: Denne figuren viser antall drepte (2000-2014) og spesifiserte drap kvinner (2008-2014) på bakgrunn av at ofrene var kvinner.

Kilde: Así Estamos Juárez 2015, 2016

Modifisert av Alejandra Madero

Grafene over viser en eksplosjon i voldshendelser, med en høyde i år 2010, noe som førte til at livet ble fratatt over ti tusen mennesker (Bowden 2010) på en relativ kort periode. Disse menneskene var ikke bare individer knyttet til narkotikatraffikk eller andre kriminelle aktiviteter. Her inkluderes journalister, politimenn, politikere og andre (ibid). Det er tydelig når jeg snakker med mine informanter at denne perioden fortsatt preger hverdagslivet i stor grad. Likevel våger mange å tenke mer optimistisk nå enn tidligere. Selv om problematikken knyttet til vold og usikkerhet er byens største problem (Plán Estratégico de Juárez 2015, 2016) viser tall at byen er tryggere enn tidligere, gitt antall drepte, og at dette antallet går ned.

Gómez og Fragoso (2013) i *Geografía de La violencia en Ciudad Juárez*, (Geografi

over volden i Ciudad Juárez) viser til byens geografi i sammenheng med drepte i Juárez, mellom 2008 og 2010. De argumenterer for en stedlig adferd av fenomenet, som omfatter *clusters*. Dette kan forklares med områder med lett lovovertrådelse eller forsettlig forbrytelser som skjer i visse områder, eller *colonias*, bydeler. Forfatterne viser til *hotspots*, punkter der konsentrasjonen av vold og drapsproblematikken er større enn andre steder. Disse områdene konsentreres i soner som er sosialt og økonomisk marginaliserte, i områder med manglende infrastruktur, slik tilfellet er i Anapra. Anapra, med sin historie som irregulær bosetning i byens periferi inngår i denne kategorien. Det er også en tendens flere steder, at det mangler installasjoner og rekreative områder, som parker, grønne områder, stadium, kinoer, biblioteker og lignende.

Vold er et fenomen. Mennesket er aktøren som utøver en voldelig handling. Ciudad Juárez, som innfartsåre til USA har spesielt tidligere vært et sted for kriminelle gjerninger og gjenger. Disse menneskene er i bevegelse, i en flyt. Karteller kommer inn uten spesiell tilknytning til byen. De går blant byens, og bydelen Anapra, sine innbyggere. Men de er ikke stedbundne som mange av mine informanter. Det å krysse grensen ulovlig eller å hvitvaske penger er økonomiske og sosiale transaksjoner. Dette er en mulighet til å oppnå økonomiske ressurser og makt, gjort mulig av globalisering, og den globale arena.

«En av plassene som er minst anerkjent av Gud»

Jeg opplever stort sett fine dager i Anapra, hvor jeg går og hilser på noen kjente som selger klær eller jeg tar en pause under et tre i påvente av en avtale. Jeg merker meg også at mange går i svært rolig tempo, uten tilsynelatende hast. Mange tar seg tid til å snakke med de som måtte krysse ens vei. Jeg klager i mitt stille sinn over svettedråpene som starter å renne fra pannen, men jeg vet det i det store og hele ikke er et reelt problem. For i Anapra har innbyggerne opplevd og overlevd en usikkerhet det kan være vanskelig å forestille seg, selv etter samtaler med de som har sett vold og drap på nært hold. Byen og nabolaget snakker også for seg selv. Piggtråd er et vanlig skue, eller gitter foran vinduer og dører på offentlige bygg samt hos private. Det er aggressive hunder som holder vakt på kvelds- og nattestid. På kjøpesentre kommer fullt armerte menn og henter veksel i pengeautomatene. Plutselig kjører en kolonne av militære forbi i gaten, i full utrykning der soldater klamrer seg fast på lasteplanet.

På tv og i aviser vises døde kroppar, gjerne dumpet rundt omkring i byen, også i Anapra (El Diario 2015). Flere kampanjer har gått for å vie oppmerksomheten mot

forsvinninger av personer, og mot vold, spesielt mot kvinner. Rosa kors er malt på nesten samtlige lyktestolper i bysentrum, og ansikter er malt på vegger, med slagordet «ni una más», «ikke en gang én mer», «las queremos vivas», «vi ønsker de levende», som referer til drapene av kvinner som Ciudad Juárez er blitt kjent for. På lyktestolper, også i Anapra, henger det opp A4 ark med tittelen «ayudanos a localizarla», «hjelp oss å finne henne», eller han i enkelte tilfeller, med informasjon om den savnede med et grått og hvitt bilde. I en høyde i Anapra står åtte rosa kors som en stille og ubehagelig påminnelse om at det her ble funnet åtte kvinner, drept og lemlestet, for så å bli dumpet rundt omkring i nærheten.

Åtte rosa kors representerer hver sin kvinne som ble funnet drept i 1996 og forlatt i utkanten av Anapra

Anapra er lokalt sett blitt betraktet som et av de farligste, mest fattige og mest sosialt stigmatiserte bydelene i byen. Også i nabolaget ble jeg advart mot å gå visse steder. Flere personer i Anapra spurte meg i løpet av mitt feltarbeid om det jeg forsket på var «los muertos», «de døde», eller «la violencia», «volden». For mange er livet på grensen forbeholdt et snev av usikkerhet og en nesten daglig eksponering av vold.

Informantenes måte å forholde seg til død og vold på overrasket meg på starten, det virket så hverdagslig hvordan man snakket om det, kanskje nettopp fordi det var hverdag for

mange over en lengre periode. De mest fryktelige historier ble fortalt meg, men flere var vage når de beskrev den voldelige perioden, 2008-2012. Det ligger for nært sier mange. Samtidig var flere opptatt av å fremme Anapra og sine hjem som et trygt og bra sted, både å leve og å vokse opp i.

En dag i april kjører jeg rundt med Cosme. Cosme er en mann i førtiårene, som har mye erfaring fra Anapra. Han har jobbet med flere prosjekter i Anapra, som et hvor studenter fra hans arkitektkurs hadde som prosjekt å lage miljøvennlige hus for en familie i bydelen. Han er opprinnelig fra Juárez, og jobber som professor i arkitektur og byplanlegging. I tillegg jobber han i «Junta Municipal de Agua y Saneamiento», (Komunal vann og sanitærtjeneste, egen oversettelse). Han bor ikke i Anapra selv men jobber der mye, spesielt med å utvikle et system for vann. Han kjenner mange i dette området, og har et ønske om at denne bydelen skal kunne utvikles til å være et sted som har det nødvendige for at mennesker kan ha et liv uten unødvendige problemer. Han var med på å opprette «casas de agua», «vannhusene», flere nå er avhengige av, der beboere kommer med tomme tønner og drar med fylte, bærende på trillebår, i bilen, på sykkelen eller lignende.

Vi kjører for å få et overblikk over området, og kommer til Anapra sin ytterside, den siden lengst unna den internasjonale grensen, med ørken og slettelandskap så langt jeg kan se. Bebyggelsen her ligger på et platå og utsikten er slående. Med ørkenen på den ene siden, og resten av Anapra under oss, ser jeg både USA og Mexico delt av grensegjerdet. Alt virker fra denne vinkelen smått, og hadde ikke grensen vært manifestert gjennom dette gjerdet hadde jeg ikke kunnet gjette hvor Mexico ender, og USA starter. Cosme sier lavmælt, at «dette er en av plassene som er minst anerkjent av Gud», «Unos de los lugares menos reconocido del mano del Dios». Jeg ser meg rundt. Det er som en spøkelseslandsby. Jeg ser få hus spredt rundt omkring, og store hvite piggrådgerder går på kryss og tvers. Cosme forteller meg at mange ble kastet ut fra sine hjem herifra, av menn med våpen sendt fra de som hevdet eierskap til jorden de små husene stod på. Dette er historier jeg vil få bekreftet fra flere informanter.

Området ønskes brukt som industripark. Her har de ikke vannhus, eller asfalterte veier. Jeg tenker at slik var det nok overalt når folk først ankom området, minus all piggråden som er satt opp for å vise hvem som eier hva. Men utviklingen som har funnet sted noen meter nedenfor har ikke kommet frem hit.

Et av de største problemene angående sikkerheten er, ifølge Cosme, mafiaen som tar med seg mennesker til Anapra for å krysse grensen. I tillegg er Anapra kjent for sine «togran». Gjenger tok seg over grensen ulovlig, og la hindringer i togsporene som går langs gjerdet ved

Anapra, for slik å tvinge toget til å stoppe, robbe det de kom over og så å løpe tilbake til den meksikanske siden (Debree 2009). Dette gjorde de i ly av den uoversiktlige bebyggelsen og *ulvens munn*, mørket, på nattetid. Mafiaen skapte en usikker situasjon for beboerne i Anapra. Deres eksistens og tilknytning til disse togranene ble brukt som et argument for å implementere «Operation Blockade» og å konstruere det som nå er grensegjerdet (Dunn 2009), som ikke tilfeldig går langs togskinne på amerikansk side.

Å befinne seg i volden

Soledad fikk fire barn i Anapra. Nå har hun igjen tre, hun forklarer:

Jeg har tre døtre og en sønn, eller, nå har jeg bare igjen tre døtre. Han befant seg i volden, «andaba en la violencia». Han var en god gutt, min sønn, men han tok feil valg, så han ble tatt fra meg (drept).

Soledad introduserer her sitt perspektiv om det å «befinne» seg i volden. Det er flere måter å befinne seg i volden på. Du kan ta en aktiv del i den, som for eksempel å selge eller frakte narkotika og mennesker over grensen, som en «mula» (narkotikatrafikant). Du kan også være en «sicario» (leiemorder). Disse er begreper jeg hører gjennom feltarbeidsperioden. En person kan også bedrive vinningskriminalitet som å stjele biler. Det å involvere seg i organiserte aktiviteter knyttet til narkotikadistribusjon er uansett et valg som kan generere store rikdommer og som er fristende for mange.

Mange drepte er også ofre for uprovoserte angrep, eller de blir ofre som en konsekvens av de du omgir deg med, eller de stedene du besøker, bor i og bruker. Soledad sin sønn ble drept i 2010. Nå er den voldelige perioden tilbake igjen hevder hun:

Volden er tilbake.. Jeg hørte i går at det dukket frem én decapitado [drept person uten hode]. Men ikke her i Anapra. Her har det sjelden blitt funnet mennesker uten hode, i andre colonias finnes det mange. Nei, her [har de bare funnet] forbrente kropper...

Soledad ser ut i kantinen. Døren er stengt for dagen, og rundt oss jobbes det nå med å vaske bord og gulv, mens det småprates mellom de som holder på å avslutte arbeidsdagen. Hun opplevde følelsen av å være konstant trist, sier hun plutselig: «Ayy nada más mucha tristeza, mucha tristeza», «ikke annet enn tristhet, mye tristhet». Hun kunne ikke forstå hvorfor dette

måtte skje, men støtter seg til at «at Jesus Kristus ser på den volden som finnes her og at han vil komme å skape fred».

Hun sier at situasjonen roet seg ned først da politiet, de fra FBI sammen med militæret ble mer oppvakte og tok kontroll over byen. De skulle fjerne kartellene, gjengene, det skulle bli mer sikkerhet og de skulle fjerne de personene som skapte frykt og elendighet. Hver kveld, rundt der hun bor, ikke så langt unna der jeg selv leier et rom, patruljerer de, *la Policia Federal*, det federale politiet. Hun spør om jeg ikke har sett de, hvor jeg nikker bekreftende. Å si at man bare har observert de er en underdrivelse. En kveld våknet jeg brått fra en halvsøvnig tilstand da sirener plutselig preget lydbildet. Klokken er halv 12 om kvelden. Mitt rom blir badet i blått og hvitt lys da ti patruljebiler uler forbi døren i vill fart nedover mot sentrum av Anapra. Jeg våger meg ut da jeg ikke kan unngå å bli nysgjerrig. Jeg står og fryser på min inngjerdete sandflekk i det jeg ser sirenene, alt annet er svart, kjøre taktisk rundt S-Mart, kjøpesenteret, i en perfekt formasjon. Scenen er som tatt ut av en actionfilm. Like fort som de har kommet drar de av gårde, denne gang uten sirener og uten tilsynelatende hastverk. Jeg får aldri vite hva som skjedde, heller ikke i nyhetene dagen etter kommer det fram hva som skjedde. Men følelsen av alvor lå i kroppen flere dager senere.

Soledad sier hun spør seg hva det er som skjer når hun hører eller ser opptil seks *patrullas*, patruljer, «pos qué está pasando», «vel.. hva skjer?». Til tross for dramatikken rundt patruljebiler i full utrykning, ofte med bevæpnede militære på lasteplanet som jeg selv observert, nevner hun hvordan deres tilstedeværelse gjør at hun føler seg trygg. Hun minner tilbake:

En kveld var jeg ute å gikk. Klokken var rundt 10, 11, og folk spurte meg om jeg ikke var redd for å går rundt i nattestid alene, og jeg svarte neeei, fordi de patruljerer rundt og observerer. De [politiet] gjør ikke noe galt.

Men etter en stund forteller Soledad likevel to historier der politiet knyttes til det usikre:

De [politiet] gjør ikke noe galt. Eller! En gang ble jeg stoppet av politiet, las polis, fordi klokken var 12 og den ble snart ett på morgenen. Jeg gikk med mitt barnebarn som sov i vognen sin. De spurte meg hvor jeg hadde gått fra. Jeg svarte at jeg hadde vært ved ungdomsskolen, at jeg hadde besøkt en venninne og at det ble sent før jeg dro. De spurte meg om hvorfor jeg gikk alene, om jeg ikke var redd, da jeg var den eneste ute den kvelden. De sa «se deg rundt señora, alle sover, unntatt De. Bor De langt

unna?» Jeg svarte fort at jeg bodde en gate unna og at jeg straks ville være hjemme. «Vel skynd deg!», «Andale! Apúrese! Dra hjem!».

Soledad sier hun ikke ble redd, selv om folk sier at det finnes politi som ikke vil deg godt. Men hun har bare møtt hyggelige menn. Men hun husker engang da hun så en gutts møte med en av patruljebilene:

En annen gang, ved der jeg bor, kom en gutt gående. Klokken var rundt 8 eller 9 om kvelden, og da gutten kom gående ble han stoppet av en patruljebil. Jeg stod klar i tilfelle de ville gjøre noe, slå han ned og ta han med seg. De slo av lysene på bilen! De gjør det av og til, så ingen kan se hva som skjer, men jeg stod klar til å gripe inn. Jeg blir mer redd når jeg ser slike ting, når de stopper en gutt som går rolig. Jeg blir redd fordi det er de som kan trakassere deg, angripe deg.

Soledad går litt frem og tilbake i sitt narrativ vedrørende politiet. Men det at de skaper usikkerhet er hun ikke alene om å fortelle.

Eunice, sier hun ikke klarer å se politimenn inn i øynene, etter en gang da en betjent prøvde seg på henne, han spurte hvor hun skulle, og hvor hennes ektemann var. Rosita, kvinnen som selger klær, sier at hun var svært redd for politiet, og at hun og andre kunne være mer redd for de enn av *sicarios*, leiemordere eller gjengmedlemmer, da politiet «kunne bære våpen og skyte med tillatelse» mens hos de i gjengene kunne mane ane fare når de så de.

«Håp om en endring midt i ørken»

Før den kraftige oppveksten av vold, drap og utpressing kunne lokale karteller kreve inn penger, «cuota», «eller skatt» (egen oversettelse) fra alle de med en liten bedrift eller noe som genererte penger. Dette var for å «beskytte» de mot hva det måtte være, mest fra de selv. Flere aktører og assosiasjoner fra USA jobbet i Anapra. Som resultat av krigen mot narkotika valgte mange av disse å avslutte sitt engasjement i bydelen i frykt for volden som herjet. Mange som tidligere hadde bodd i fred i Anapra, valgte også å dra, for ikke å komme tilbake.

Mange av mine informanter bærer med seg de mest fryktelige historier og skildringer. De forteller hvordan de hørte lyder av skudd og rop, til døde kropper dumpet i gater og foran skoler, til barn hengende fra broer, med tau om nakken. De minner tilbake til brente levninger, om venner og venners barn, samt egne, som aldri kom tilbake til sine hjem.

Kristina ønsket sammen med sin venninne Beth å etablere en restaurant på sin tomt i Anapra. Hun elsket å lage mat, spesielt hamburgere til andre, noe jeg skulle få erfare senere i felten da jeg ble med på å feire at hennes sønn ble uteksaminert fra skolen. Et eget hus ble opprettet ved siden av hennes hjem, med nødvendig utstyr. På samme tid som dette prosjektet ble startet ble flere små bedrifter og husstander i nærheten stengt av frykt for utpressing. Hun nevner at ting skjedde gradvis:

Spesielt merket vi det på de unge, plutselig kunne de løpe av gårde fordi de ble beskytt. Vi hørte skuddene, pang pang pang. Noen gater fra her drepte de en gutt da han spilte fotball. Hvordan kan dette skje? Foreldrene hadde tatt med barna til Anapra en uke tidligere. Jeg så også barn hengt, barn jeg kjente fra barnehagen. Det var en advarsel om at ingen var trygge. Ingenting har skjedd meg eller min familie, takk Gud, men jeg måtte stenge den lille kiosken, jeg hadde to små barn.

De som hadde tilstrekkelig med ressurser og mulighet tok da med seg det de eide og deres barn til andre steder. Men mange måtte bli i Ciudad Juárez, «porque no habia otra manera de vivir, pos aqui estamos», «fordi det ikke fantes en annen måte å leve på» sier Kristina, «vel, her er vi». Til tross for utfordringer gav hun ikke opp. I dag, sammen med Beth og Guadalupe produserer hun bønneflagg, og flagg med ulike motiv for ulike målgrupper. Deres historie presenterer jeg videre i neste kapittel.

Beth, har forholdt seg stille frem til nå. Hun har ansvaret om å stemple flaggene, noe hun gjør med mye konsentrasjon og presisjon. Hun stopper opp, ser på meg og sier som en bekreftelse på det Kristina og jeg snakker om:

Ja det var mange drap her, «matanzas». Jeg brukte å ta med meg Kristinas barn, Jaime, til skolen. Utenfor denne skolen stod det alltid en gammel mann og solgte burritos, hver dag, i mange år. En dag kom jeg til skolen og mannen stod ikke på sitt faste sted utenfor porten. Han ble bedt om å betale en gjeng cuota, på 20 dollar. «Ikke har jeg det, og ikke tjener jeg så mye» hadde han sagt. Og de drepte han, sånn helt uten videre. På denne tiden hadde skolene instruksjoner og øvelser, «ikke på hva de burde gjøre dersom området ble rammet av en orkan eller lignende, nei, når de hørte skudd skulle de legge seg på bakken, og dette lærte de på skolen!» På radioen ble annonser rettet mot foreldrene. De ba anstendig om at foreldrene ikke skulle ta med barna for å se de døde ligge i gatene, da det er svært uheldig for den mentale helsen. Men det var ikke nødvendig å si det gjennom radioen, fordi det var så mange døde,

«en kunne kjøre sin bil og det lå en person der, en annen her, en annen der».

Nå er det mennene som blir drept sier Kristina, men når det var kvinnenens periode var det mange kvinner som forsvant, masse død, sier hun mens hun ser ned, tydelig oppgitt. Jeg spør hva dette gjør med bydelen, og dets innbyggere. Hver dag ble de reddere, får jeg som svar fra alle tre. Militæret ble satt inn til å bekjempe kriminaliteten i Ciudad Juárez, på starten av året 2009⁸, sier Beth. Ifølge Beth ble alt bra, i rundt to uker for soldatene selv ba om «cuota», mer enn de før dem. Til slutt kom soldatene inn til folks hjem der de lette etter våpen og mistenkelig aktivitet.

Kristina husker en historie hvor soldatene tok seg inn til en nabo sitt hus. De var fullt bevæpnet, og kom sent om kvelden, eller natten, med mannen i huset bare ikledd underbukse. Kristina nevner det var som en krigsfilm, der soldatene slo inn døren og krevde å få inspisere huset: «ay no, todo tirado, con los niños viendo», «uff, alt slengt rundt, med barna som vitner». Barna skjønnte ikke hva som skjedde. Det var en trist tid, nevner Beth, og referer tilbake til denne perioden bare noen år tilbake.

Hun er nå ferdig med en bunke flagg, ett flagg i rødt, ett i blått, ett i grønt, som skal festes sammen på en snor, for så å pryde noens hjem, eller terrasse. Det er forferdelig sier de på munnen på hverandre. Kristina tar ordet:

«La gente esta como en terror, que sigue?», «til slutt er folket i frykt, (de spør seg) hva blir det neste?». Å gi penger for å kunne fortsette hverdagen i live, der de, kartellene, eller politiet slår seg inn i folks hjem, det mest private stedet en har, der man bør kunne føle seg trygg.

Ciudad Juárez karakteriseres gjennom sin søsterby El Paso, som to byer som er to verdener fra hverandre (Fragoso 2010, Vila 2000). Fragoso (2010) illustrerer godt denne svært negative siden av globalisering. Hun betrakter nemlig *død* i Ciudad Juárez som en transnasjonal, sosial relasjon. I Ciudad Juárez inkluderer denne sosiale relasjonen narkotikatrafikanter «in an illegally organized global economy» (2010:25). Hun viser også til hvordan drap knytter Mexico og USA sammen i denne grenseregionen, hvor en transnasjonal «shadow economy» (2010:38) finner sted. Mexico befinner seg mellom verdens største produsent av kokain, Colombia, og den nasjonen i verden hvor flest konsumerer dette ulovlige stoffet, nemlig USA. Denne flyten av mennesker, i form av kriminelle karteller, og varer, som narkotika og våpen,

⁸ 8,500 soldater ankom Ciudad Juárez i 2009, etter at daværende president Felipe Calderón besluttet å sette inn en offensiv mot organisert kriminalitet

går gjennom hele byen og inn i alle bydelens gater, ikke minst de i Anapra.

Kristina nevner at den lokale skolen måtte stenges, «fordi de truet med å drepe lærerne, og barna om de ikke betalte «cuota». Folk forlot skolen, i flere måneder før fedrene til barna, tok grep, og begynte å holde vakt seg imellom. De gikk ikke rundt med våpen, sier Kristina, de snakket heller med politiet: De kalte seg «los zorros», «revene». De hjalp til mye på veiene, på skolene for å beskytte barna, spesielt jentene. De var tidlig ute med å beskytte gatene, de parkerte biler på hver side av gaten, slik at «gente extraña no pudo entrar», «ukjente mennesker kunne ikke komme inn» forteller hun. Hun sier flere av beboerne gikk sammen om kveldene om de skulle et sted. De opprettet nabolagsvarsling, slik at dersom noe skulle skje kunne naboene raskt komme i kontakt med hverandre, gjennom et eget telefonnettverk. Ifølge Kristina følte de seg tryggere, at det var mulig å få hjelp langt nærmeste bebyggelse, det gav «håp om endring midt i ørkenen».

Medias fremstilling: «De selger oss frykt»

Appadurai (2002) viser til *mediascapes* som referer til «the distribution of the electronic capabilities to produce and disseminate information (52). I tillegg handler det om bildene vi mennesker har av verden som skapes av media (ibid). Mediascapes gir en rekke bilder og narrativer til alle på tvers av nasjonale grenser.

Mediascapes tilbyr mottakerne elementer som karakterer og handlinger: «out of which scripts can be formed of imagined lifes, their own as well as those of others living in other places» (2002:52). Mennesker en tendens til å benytte seg av «bevis» for støtte påstander at «de andre har negative karakterer og holdninger, og at «vi» er bedre enn «dem» (Vila 2000) Slik blir narrativer om oss selv og andre presentert som «fakta» da de omhandler hendelser vi har deltatt i, eller bevitnet (ibid). En måte å være tilskuer på er nettopp gjennom media og deres vinkling på en gitt situasjon, som for eksempel volden knyttet til narkotikatrafikk og gjengkriminalitet i Ciudad Juárez, og bydelen Anapra.

En samtale med Karen om volden og dets tilknytning til bydelen Anapra viser hvordan Appadurais flyt og brytningspunkt også tar sted her. Karen innrømmer at området er preget av volden. Da jeg spør om det er farlige mennesker her svarer hun med at det vet hun ikke. Disse personene kjenner hun ikke, for hun kjenner bare de gode, «gente suave, muy buena, trabajadora, y sobre todo, gente inteligente, «gode folk, veldig gode, arbeidsomme, og først og fremst, intelligente mennesker». «Vi mennesker er som diamanter», fortsetter hun, «først må man kutte vekk det som er nødvendig for å komme til det skinnende, folket her er veldig

verdifulle». Karen kategoriserer folk, og ved å motbevise «andres» syn på beboerne i Anapra som mindreverdige, viser hun også til et skille mellom ulike mennesker basert på hvor de bor. Det å sette grenser er viktig, men viktigere er det å vite hvor man befinner seg innenfor disse grensene, for slik å kunne fremvise kontra-narrativer.

Karen er fornøyd med livet. Resten av hennes familie bor på den andre siden av byen, i en «gated community», eller «fraccionamiento». Hennes brødre spør alltid hvordan hun kan bo i en så forferdelig bydel. De har aldri vært fornøyde med at hun bor der hun bor. De spør hvordan hun holder ut, hvordan hun kan la sine barn være rundt disse menneskene, «esa gente». Med dette utsagnet fanger hun opp distansen som tilsynelatende finnes mellom de som bor i Anapra, og de som ikke gjør det. Når familien tar opp dette temaet bruker hun å spørre om de kjenner sine naboer. Svaret hun da gir seg selv er «nei»:

Jeg kjenner alle i hele colonia-en» [roper hun ut lattermild]. «Maestra», «lærer», roper de. Men det er noble mennesker, vakre mennesker, og jeg foretrekker å være i et sted hvor mennesker verdsetter meg, hvor folket hjelper hverandre, enn å bo på et sted hvor du ikke kjenner din nabo, hvor alle er paranoide. Folk i Anapra er spennende, det er ikke et stort sted, men i (Ciudad) Juárez kjente jeg ikke slike mennesker, fra overalt i nasjonen. I Anapra kjenner jeg folk fra hele verden, til og med en nordmann!

Hun nevner Anapra og Ciudad Juárez som to forskjellige steder, gitt de hun mener bor der. «De som ikke bor i denne bydelen, spesielt media og myndighetene har forsøkt å satanisere Anapra» sier Karen. Hun sier «satanisarnos», «satanisere oss». Hun sier at beboerne i Anapra verken er så gode, eller så dårlige, som andre hevder de er, men at de er rolige, «tranquilitos».

Bilder fremsatt av Anapra som noe farlig og fattig påvirker andres forhold til Anapra og menneskene fra «sør». Det har også innvirkning på hvordan beboerne forholder seg til hverandre og hvem som er «en del av» nabolaget og ikke. Derfor blir det viktig for mange jeg snakker med å nevne at det vonde og de som tar del i dette, ikke er fra bydelen deres, og at bydelen er bare offer for sin geografiske plassering, mer enn noe annet, eller det er oppspinn⁹.

Karen innrømmer at Anapra har et spesielt bilde for mange, spesielt på grunn av de episodene hvor drepte mennesker er blitt funnet dumpet i omkringliggende strøk:

⁹ Under mitt feltarbeid ble det eksempelvis rykter i media, som også nådde de amerikanske massemediene, om at det i Anapra skulle oppholde seg soldater fra IS, *Den Islamske Stat*. Disse skulle oppholde seg her i skjul i påvente av å krysse grensen til USA og utføre terrorhandlinger (Hayes 2015, Judicial Watch, 2015), dette har senere blitt tilbakevist (El Diario. 2015).

«Esa parte [Anapra] es un poco, eh, golpeada». «denne delen [Anapra] er, eh, litt slått ned. Dette på grunn av volden, «la violencia».

Vi snakker om de rosa korsene. Fire meter fra disse korsene ble en gutt på 15 år funnet drept. Han var gutten til «Choki», som fikser hjul på biler, ikke langt fra skolen der vi nå befinner oss. «Pero como andaba en estas locuras..», «men som han befant seg i denne galskapen..». Han ble slått til døde med en baseballkølle. De sier han var der og drakk, og at de tok han og slo han ned.

Det har vært enkelte saker som markerer de som bor i denne bydelen, men samtidig er det mange gode ting her som andre ikke får vite om. Karen sier:

«Y lo malo es eso», «og det dårlige er som følger»: når det skjer noe negativt, når det internasjonalt nivå i media, men om det er noe bra som skjer, som når jeg inviterte en olympisk mester til den lille skolen for å motivere barna, var det ingen som brydde seg i media, det lille av oppmerksomhet vi har mottatt dekker ikke alt vi har gjort.

Hun nevner at det stedet hun vokste opp, i sentrum av byen, kunne hun ikke gå ut i fare for å bli overfalt. I Anapra kan man gå ut og ingen plager deg sier hun:

Vi låser ikke engang døren vår med nøkkel og ingenting skjer, «no pasa nada». Jeg kjenner det meste av (Ciudad) Juárez, og her i Anapra er hvor du minst trenger å bekymre deg, her vil ingen plage deg. I sentrum derimot, er hvor du må være forsiktig, der er det farlig. Fattigheds- og voldstempleet er noe andre har gitt dette stedet.

Hun er tydelig oppgitt over dette stampelet. Ved juletider gir de bort gaver og klær fra skolen hennes, men media kommer ikke, men om de finner en død person, Karen knipser, «og pang!, internasjonal oppmerksomhet», «hasta nivel mundial». De, media, er veldig opptatt av «amarillismo», «det å skape kontrovers» og «morbo», «sykdom». Det som selger er «el morbo», volden og frykten det gir selger, sier Karen:

Media...de selger oss frykt, og vi kjøper den. Det gode for å skape fred og likhet interesserer de ikke. Vi som bor her skaper forandring, vi er aktivister.

En av fordelene beboerne har i «el Rancho», som Karen kaller Anapra, er at det finnes mange

muligheter gitt nærheten til USA. Dette gjør at folket her kan utvikle sine liv, «que se saquen adelante», «at de tar seg selv fremover». Man må bare finne ut hva det er man virkelig vil, for det er også muligheter til å gjøre dårlige ting. Karen velger å ikke involvere seg selv i disse sakene, ei heller med disse menneskene som «befinner seg i volden». Hun er fra Ciudad Juárez, hele sitt liv har hun bodd her, «y con el favor de Dios nunca he sufrido un asalto», «med guds hjelp har jeg aldri blitt offer for overfall». Men hun passer på å si at hun vet hvor hun går, hvem hun snakker med og hvem hun møter.

Felix er i likhet med Karen veldig opptatt av hvordan beboerne i Anapra blir fremstilt av andre. I følget henne er det trist at unge mennesker går rundt i bydelen og tror at de ikke betyr noe. Før så vendte alle seg mot Anapra og så fattigdom sier hun. Felix nevner for eksempel hvor godt utrustet El Centro Comunitario er, kommunehuset. Nå drar de ikke lenger fra hus til hus for å samle mennesker, nå vet folk hvor de kan komme for å få hjelp. Anapra er veldig rolig, sier hun. Behagelig:

Vi holder på å slette det dårlige ryktet andre har gitt oss, hovedsakelig på grunn av de drepte kvinnene, «las muertas de (Ciudad) Juárez». Nå er jeg langt fra å være trist og pessimistisk. Nå blir jeg glad når regjeringen eller myndighetene ikke lenger betaler oss for å gi kurs og lignende, for det betyr at Anapra ikke lenger betraktes som å være i en sirkel av fattigdom. Vi sletter «el foco rojo», «det røde lyset, eller alarmen, egen oversettelse». Vi har nå bak oss et og et halvt år der vi ikke befinner oss i ekstrem fattigdom.

Felix presenterer sitt narrativ i bakgrunn av den utviklingen hun selv har observert i Anapra, og har med det et sammenligningsgrunnlag. Tiden under den voldelige perioden var ekstrem hard, men de som holdt sammen, kom seg gjennom denne perioden.

De jeg snakker med legger ikke skjul på det vonde og vanskelige de har vært igjennom, men de søker heller ikke medynk, dette er viktig. De søker heller en anerkjennelse på de opplevelser og de erfaringer de har gjort seg, og det de har gjort for å overkomme de mørke i fordel for de positive. Som Claudia sier, de har vært gjennom en mørk periode i sine liv, på slutten av 2000-tallet, da døde kroppar ble vanlige i et ellers relativt rolig bybilde. Men også hun påpeker folkets styrke, «pero aun con todo eso la gente se recupera, la gente se vuelve a creer», «men selv med alt dette reiser folket seg opp, de får troen (på noe bedre) tilbake».

Jeg er selv vitne til hvordan søndagsmarkedet fungerer som et samlingspunkt, hvor musikk spilles, og mat deles på tvers av bordene. Hvor latter, rop, bilstøy, og snakk skaper et

kontrollert kaos i det alle beveger seg på kryss og tvers av hovedgaten. Det at dette store markedet finnes illustrer hvordan nabolaget Anapra og byen retter seg mot fremtiden. Rosita minner tilbake til den voldelige tiden. Selv om markedet fortsatt var eksisterende, var det langt i fra så stort som det er nå. Mange vegret seg til å komme hit, og mange valgte å frstå fra å selge varer i frykt for kartellers medlemmer skulle komme å kreve en skatt for deres «beskyttelse» mot «andre» karteller. Rosita husker også at det ikke fantes biler parkert langs veien, da det var stor sannsynlighet for å få bilene frastjelt, ofte med sammenstøt. Hun minner tilbake til da sønnen hadde bursdag, hvor de haded invitert klassen hans. Det resulterte i at ingen våget å komme da de var redd for åpne gater. «Nå er det som om folk våger seg ut, de våger å trekke pusten» sier hun. Vi har tatt tilbake gatene våre.

Kapittel 7

Livsgrunnlag: Begrensninger og muligheter

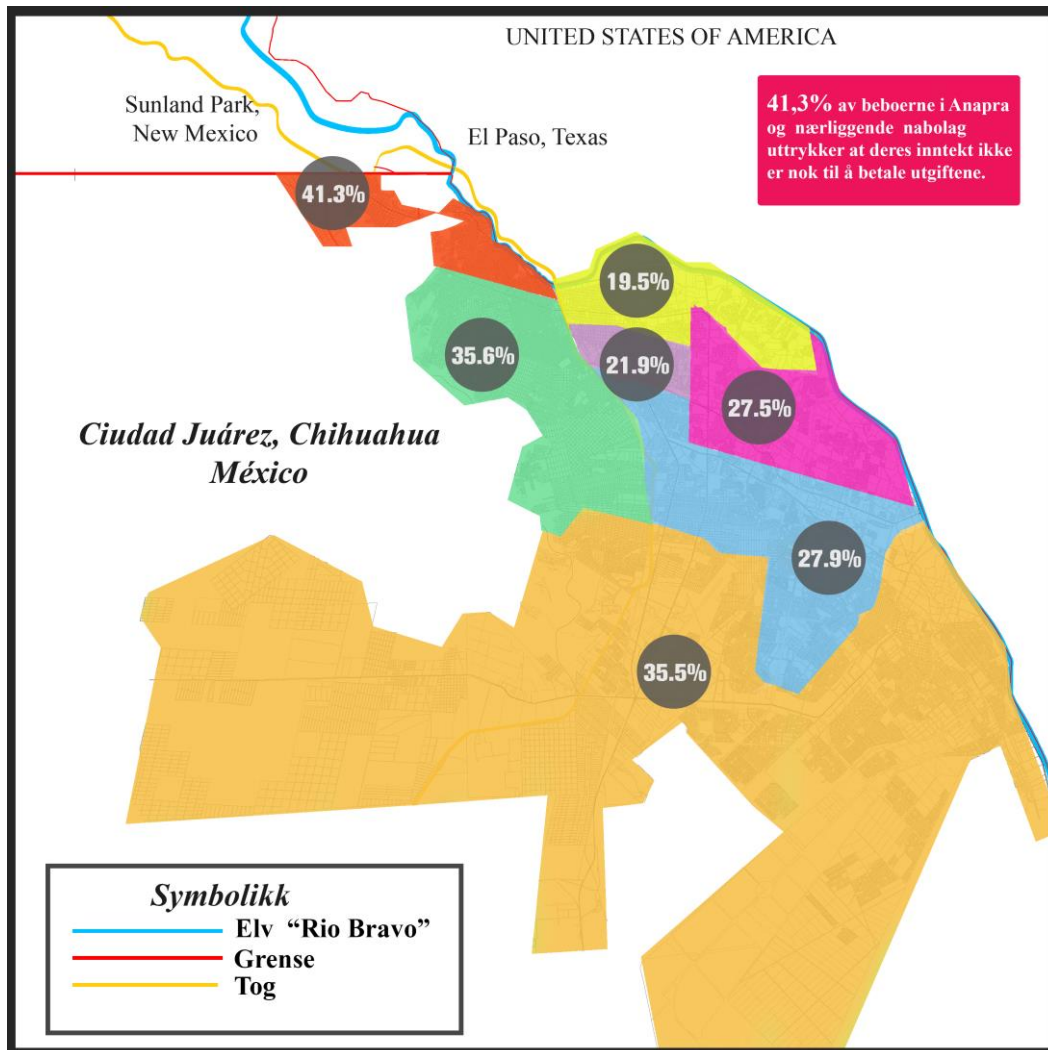
Følgende informasjon er hentet fra *Así Estamos Juárez* (2016) sin årlige undersøkelse hvor diverse økonomiske, sosiale, økologiske aspekter kartlegges. Denne rapporten viser til at den økonomiske situasjonen er bedre i 2015 enn tidligere år. I 2015 ble det høyeste antallet arbeidstakere i formell sektor registrert siden 2001, med henholdsvis 408,699 arbeidere, en økning på 8 % fra 2014. Av disse er 247, 675 arbeidere direkte ansatt i la maquiladora, noe som representerer 60 % av den formelle arbeidsstyrken i Juárez. 55 % er ansatt i det som vises til som *personal operativo*, «operativt personell», mens bare 5 % er i ulike ledelsesstillinger.

Así Estamos Juárez (2016) belyser i tillegg den minstelønn en kan forvente seg i en jobb i en av fabrikkene. De sammenligner Ciudad Juárez med andre kommuner. Her rangeres byen som nummer 31 av 33, bare foran byene Acuña og Durango, begge byer nord i Mexico. Dette gjør at de som jobber i en maquiladora i Ciudad Juárez er en av de dårligst betalte i hele Mexico. Mens 17, 4 % i Chihuahua tjener i minstelønn, har 38,7% det samme i Juárez, altså er det ifølge rapporten mer enn dobbelt så mange i Ciudad Juárez som tjener 146 pesos per dag, i forhold til staten forøvrig. Til tross for dette svarer flere at de er mer fornøyde med sin økonomiske situasjon enn tidligere, i det at det de tjener innad i familien er nok til å betjene utgiftene. Likevel, en betydelig del av byens befolkning, da spesielt byens nordvestlige side, med Anapra melder at de ikke tjener nok til å dekke sine behov (se figur side 71).

Det er ikke å komme bort fra at livet på grensen gir mange muligheter. Til arbeid, til å reise, til å besøke familie og venner, til å skape noe selv. Da er én av disse mulighetene en plass i en maquiladora, i en av fabrikkene. Dette vet administrasjonen i denne industrien godt. Ikke sjelden ble jeg tilnærmet av utsendinger fra ulike selskaper, på jakt etter arbeidskraft. «Leter du etter jobb», «vi har mange ledige stillinger». Jeg fikk høre av mine informanter at dette nok var fordi jeg var i ønsket alder. I Anapra ble det ofte opprettet et lite telt hvor de som ønsket kunne registrere seg og sende inn diverse dokumenter som måtte kreves.

Así Estamos Juárez deler inn byen i åtte deler. I spørsmålet : «med den daglige inntekten din familie opptjener, er det ikke nok til å dekke det nødvendige» svarer 41. 3 prosent i den nordvestlige delen av byen, hvorav Anapra er en av de største nabolagene, at de ikke tjener nok (se figur 3, side 78). Nær halve befolkningen i denne sonen bekrefter altså

utsagnet. Dette tallet er 5, 8 prosentpoen høyere hvor Anapra ligger enn området på annenplass, som ligger i den andre ekstreme enden (sone H) av byen, og hele 21 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet i sentrum av byen, som forøvrig bare er en liten halvtime unna Anapra med buss.

Figur 3: Así Estamos Juárez (2016) delte inn Ciudad Juárez i åtte deler. Kartet viser hvor mange, i hvilke områder av byen hvor de spurte svarte at inntekten ikke svarte til utgiftene de hadde i sine hverdagsliv. Modifisert av Alaejandra Madero Perez

Befolkningen ved andre regioner, drar som en konsekvens av fattigdom og langsom utvikling. Dette er vi sett er tilfellet blant flere av mine informanter, som gjerne kommer fra «sør». De ble tiltrukket av byer som Ciudad Juárez, i «borderland», ved den internasjonale, nordlige grensen. Flere kommer fra mindre økonomisk gunstige steder, hvor utviklingen ikke er på samme nivå som ved grensen. Store deler av de som jobber i denne industrien, er migranter,

som også er tilfellet i Anapra. Mange av beboerne her integrerte seg i denne grensebyen med veldig lave lønninger i fabrikkene, som er den primære arbeidskilden i formell sektor for svært mange.

Mange forlot sine hjem, ikke bare fra rurale strøk, men også fra store byer, som Ana, Claudia og Kristina, til fordel for grenseregionen i nord. Dette for å finne arbeid, eller et sted de kunne eie. Denne regionen har erfart en stor økonomisk og sosial vekst gitt veksten av maquiladora-industrien. Det ironiske er, ifølge Hernández (2010), at til tross for byens størrelse og økonomiske vekst som førte til en befolkningsvekst, øker fattigdommen blant befolkningen. En konsekvens av dette er informantenes egne muligheter til å forbedre sin situasjon og potensialet til utvikling påvirkes av dette.

Juárez, en kilde til arbeid

I følge Karen kommer det to typer mennesker til Ciudad Juárez. De som ønsker å skape noe, og de som ønsker å rive noe fra hverandre. Disse to ytterpunktene passer godt til globaliseringens negative, og positive side:

Det kommer «gente trabajadora, luchona», «hardtarbeidende, kjempende mennesker», men det kommer også en annen type, de som kommer for å destruere, skape forvirring, vold og skiller. Men det «å være fra Juárez» betyr å holde Juárez rent, skape fred og samhold, være solidariske, gjøre sitt arbeid og ikke minst, leve i fred. Det er en kilde til arbeid her, «a pesar de ser un desierto es un lugar lleno de frutas», «selv om det er ørken er det fullt av frukter».

Hun nevner «frukter» ikke i bokstavelig forstand, men om de mulighetene som finnes, her med tanke på arbeid, «vienen al desierto, pero aqui, muchos comen», «de kommer til ørkenen men her spiser mange». Til tross for at maquiladora-industrien gir jobb til mange, er hun ikke enig i at en jobb i fabrikk er den eneste måten å brødfø seg på. Hun sier det kan være nok å lære en person å spille gitar, slik at han kan spille og underholde folk på bussen mot penger. Eller de kan bli lærere eller advokater. Slik slipper de å «kaste bort hele dager, med de samme meningsløse arbeidsoppgavene».

«La maquila», i sin isolasjon, presenter en tosidighet. Ikke bare er de som ansetter arbeidere avhengig av arbeidere som er lokalt forankret i nærmiljøet, men de som tar seg arbeid i disse fabrikkene er avhengig av den relative stabiliteten det gir å ha en jobb, ofte på bekostning av å måtte godta svært lave lønninger. Likevel kan en jobb i denne industrien også betraktes som en «frukt» i ørkenen. Ana gir et godt eksempel på dette.

I juni sitter snakker jeg sammen med Ana, under noen store trær i bakgården hennes. Disse har fått vokse seg store etter at hun plantet de for seksten år siden. Her har hun det komfortabelt, sier hun. Ana likte jobben hun hadde i fabrikk som hyrte henne da hun kom til Ciudad Juárez. Den gikk ut på å transkribere nummer knyttet til produksjonen fra engelsk til spansk. Hun likte denne jobben av den grunn at hun klarte den. Hun følte seg fornøyd med å kunne bidra og følelsen av å være tiltrengt var god. Dessuten brukte hun lønnen hun fikk til å kjøpe en tomt i Anapra, for 10 000 pesos, og å opprette det som senere skulle bli hjem til hennes egen familie. Hun ble senere sparket fra denne jobben da de ikke lenger hadde behov for mange arbeidere. Men hun jobbet «turnos especiales», «spesielle turnuser», hvor hun jobbet 12 timer på fredager og lørdager. I ukedagene hadde hun en annen jobb, også i en maquiladora hvor hun monterte ulike komponenter som til slutt skulle bli til bilhjul. Det var hardt arbeid, men hun sier hun likte å arbeide, fordi hun manglet penger til å bygge huset de nå bor i, for eksempel hadde hun ikke nok til vinduer.

Jobben i fabrikk var nettopp grunnen til at hun forlot «sør» til fordel for «nord». Til Hun savner maten og klimaet i det sentrale Mexico. Hun vurderte også å flytte hjem under den voldelige perioden, noe hennes ektemann, som nå og da retter fokuset på vår samtale påpeker. Men det fantes alltid en stabilitet i alt kaoset, nemlig det faktum at de hadde et hus hvor de kunne låse døren mot alt det vonde, i en bydel hvor de fleste passer på hverandre.

Et annet eksempel på denne yrkesveiens positivitet viser Claudia. Det var først da hun måtte forlate jobben hun hadde hatt i en fabrikk i 17 år hun at hun opplevde å være i en vanskelig økonomisk situasjon. Hun gikk to år uten arbeid før hun fikk muligheten til å jobbe noen dager i uken på kantinen i El Centro Comunitario. Det er først nå hun begynner å «komme fremover på nytt», «salir adelante de nuevo».

Å selge brukt

Vi har allerede sett hvordan søndagsmarkedet, eller bruktmarkedet i Anapra, kalt «las segundas» er en sosial og økonomisk begivenhet. Markedet strekker seg rundt én og en halv kilometer. Samtidig vokser markedet etter hvert som været blir varmere og inn i diverse sideveier. Jeg observerer gjennom feltarbeidsperiodeem at det er flest kvinner jobber som gateselgere på hverdagen, mens det på søndagene er både menn, kvinner og hele familier. De står mellom de to trafikkerte veiene, hvor biler, selgere, kjøpere, tilskuere og hunder prøver å manøvrere seg i det som for meg virker som en kaotisk scene.

Jeg skiller mellom de som selger varer på hverdager og de som selger på søndagens

bruktmarked. Det er ofte de samme menneskene som selger i alle ukens dager. Jeg opplever likevel, også i samtaler med de som sitter og selger, at de som kommer på søndager er mer «opportunister», «oportunistas». Disse kommer fra resten av Ciudad Juárez, med saker de ønsker å kvitte seg med.

Rosita var en av de første jeg ble kjent med da jeg besøkte Anapra de første gangene. Hun er fra Puebla, en stat i det sentrale Mexico. Hun har fire barn, alle i skolealder. Hun henger opp klær på en husvegg som hun selger til forbipasserende. Disse er vakre, men brukte klær som hun enten kjøper eller bytter til seg av andre selgere. Det hender også, forteller hun meg i det vi sitter og snakker sammen på på to stoler i sanden, at de som kjører forbi, ofte amerikanere, donerer noen klær til henne. Hun fant seg plutselig i en situasjon der hun stod alene om ansvaret for sine fire små barn, uten arbeid og utdanning. Hun ble kjent med Karen, og har nå fått diplom på at hun har fullført videregående utdanning. Dette er hun veldig stolt over. Det at hun har mulighet til å selge klær, og med det få en inntekt, gjør at hun kan sende barna på skolen, og at de har nok mat på bordet til å klare seg. Barna hjelper også til om Rosita må til butikken eller gjøre andre ærend: «de lærer hva det betyr å jobbe» sier hun, «at ingenting er gratis».

Soledad og ektemannen brukte å livnære seg av hans inntekt. Han var sjåfør for en fabrikk, og leverte varer over til den amerikanske siden av grensen. Etter hvert måtte hun bidra, «da det å ha flere barn koster penger» som hun forteller til meg lattermildt. Hun arbeidet først med å selge produkter fra kataloger. Så besluttet hun at hun heller ønsket å selge varer, da det gav mer stabilitet, i det at hun kunne selge utenfor huset sitt, og slik være med barna. Hun sier:

Jeg valgte å selge brukte varer (poner segundas). Min mann brukte å gi meg vaskemaskiner, og verktøy som jeg kunne selge videre. Han kom tilbake [fra jobb] med kjøleskap, med mange ting, sko, pledd,klær, alt mulig.

Hun jobbet mest om helgene med dette. Soledad gir et godt eksempel på det mange jeg snakker med er det viktigste: å være med sin familie, og å kunne styre over eget liv. Selv om inntekten er mer usikker i valget av denne arbeidsretningen, gir det åpning for å være sosial med forbipasserende, venner og familie.

Å skape et annet livsgrunnlag

Det å jobbe innen maquiladora-industrien er altså ikke et godt alternativ for alle. Som Guadalupe fortalte meg, da jeg befant meg i Kristinas hus, var at det en vil ha, er en mulighet, ikke medynk. Man vil føle seg sett, men sett på med respekt. Hun har en ti år gammel datter med hjerneskode, men det betyr ikke ifølge henne selv, at du ikke kan gjøre noe, heller tvert om. Guadalupe nevner hun har veldig lyst til, og er veldig sulten på mange ting:

Det eneste vi vil ha er et arbeid, men la det være en verdig jobb. Denne tilværelsen har vi måttet skape selv. En jobb der de gir deg muligheten til å vokse, og der du har muligheten til å tilbringe tid med dine barn. Og det tjener alle om du får ha det slik. Her [der de produserer bønneflagg] ser de på oss som en familie. Naboene spør om vi er søstre. Vi får jobbe og vi får tilbringe tid med våre barn.

Guadalupe spør meg om jeg kan forestille seg henne jobbe i en maquiladora fra klokka 4 om morgenen, med tre jenter, tatt i betraktning alt som skjer, og alt som har skjedd: «jeg ville ikke ha fått fred, jeg ville vært plaget i sinnet hver dag» sier hun, og referer til den volden de har bevitnet. «Alt vi trenger er en mulighet» sier hun igjen. Det er ikke sånn at vi ber om å få, «oye traiganos!», «hør! Gi oss». Her knytter hun det å jobbe i fabrikk mot den volden som de har bevitnet.

Flere jeg snakker med argumenterer for at de lange arbeidstimene i fabrikkene har gjort det enkelt for karteller og andre å nyttiggjøre seg av barn og unge som tar til gaten uten noe bedre å gjøre. Slik hevdes det å opprettholde kriminaliteten og volden som har kjennetegnet byen. Det at skolene og universitetene retter seg mot en teknisk yrkesvei, er også med på å bidra til få alternative veier til inntekt og ærlig arbeid.

Beth, Kristina og Guadalupe representerer en reaksjon mot den undertrykkende kraften, være seg fra sittende regjeringer, vold, eller mangler på andre muligheter enn en jobb i en fabrikk. Med hjelp av Beth, opprinnelig fra New York, presenterer de også et bi-nasjonalt forhold seg imellom. Et samarbeid på tvers av nasjonalstater, en kreativ kraft i ønske om å oppnå det samme: et verdig liv. I en samtale med Kristina, Guadalupe og Beth snakker vi om dette, mens de holder på å klippe til nye flagg som stemples med slagord som «Amor por Juárez», «kjærlighet for Juárez».

Vi tilbringer hele dager sammen i dette lille produksjonshuset, uten at de tar noen

pauser fra arbeidet. Kristina klipper og syr tøy, Guadalupe blander stoffer sammen til å bli farger, som hun bearbeider i små maskiner. Beth holder øye med bestillinger over hjemmesiden, samtidig som hun stempler flagg som er farget, og tørket ferdig. Alt skjer samtidig mens de snakker, ler og diskuterer med hverandre.

Kristina, Guadalupe og Beth har alle sitt ansvar og arbeidsområde. På taket henges de ferdige produktene til tørk, og til inspirasjon til videre produktutvikling.

Flaggene tar Beth med til USA og selger videre gjennom internetbestillinger. Denne lille bedriften gjør at de får mat på bordet til seg og sine, samtidig gir det muligheter til å hjelpe andre. Regelen er at donasjoner alltid skal gå til å hjelpe de i bydelen som trenger det. Denne bedriften er godt kjent i nabolaget sier Kristina. Med oppfordring fra Beth forteller hun om en mann hun møtte i bydelen som var i stor sorg. Hans kone hadde gått bort, og han trengte penger til å arrangere en begravelse. Kristina gav han det han trengte, fra overskuddet de hadde tjent den måneden. Et annet eksempele på hvordan denne lille bedriften knytter bydelen nærmere menneskene, er «Maria». Hun bor like ved Kristina og er sytten år. Hun er sjenert og

ønsker ikke å delta i vår samtale. Hennes jobb er å feste stroppene på tauenes ende, slik at flaggene kan holdes sammen. Det er nødvendig å hjelpe til med at de unge også kan tjene penger på ærlig vis, da det ikke finnes mange jobber uten en jobb i fabrikkene, sier Kristina.

«Det er mye arbeid» sier Kristina og referer til alt det de har bygget og skapt i Anapra for å få endene til å møtes, for seg og sine, og for å ha noe de kan kalle deres, «men det er verdt det». Materiale må kjøpes inn, klippes, sys, formes, farges med unike farger de har laget selv, i små maskiner, med et håndtak som Guadalupe sveiver rundt. I hele dager står de sammen og lager flagg. Men de er alle enige om at det er verdt det.

Beth slår ut med hendene. Jeg spør om hvordan flaggene distribueres. Hun gjemmer flaggene i bilen: «sorry, criminal» sier hun spøkefullt om seg selv på bakgrunn av hvor langt de går for at bedriften skal være suksessfullt. «Det er gjemt, «escondido», som gorillaene», sier hun. Hun er ærlig i møte med grensekontrollene, dersom de spør svarer hun at hun bringer «varer», «mercancia», «varer». Det avhenger av hvem som står og kontrollerer grenseposten, noen kjenner hun og de vet hvem hun er. Andre ganger må hun stille seg i en kø, der lastebiler med varer fra La maquila står. Det kan ta flerfoldige timer, og dager. Beth og de andre folder derfor flaggene godt, legger de i en pose og gjemmer de under setet, med en innøvd historie på hvorfor hun krysser og hva hun har med seg. Det har også hendt at hun har snudd og kjørt tilbake. Hun spør Guadalupe hvordan de sier på spansk «å fly under radaren», «we try to fly under the radar» forteller hun meg, for utålmodig til å vente på svar, «vi prøver å fly under radaren».

Beth er tydelig oppgitt over situasjonen hun mener hennes eget land har fått de opp i. «Det er åpenbart at de drar for å jobbe, og de kan se at de drar tilbake samme kveld». Hun nevner at «de» mangler medfølelse. Derfor ble mange, som Kristina, nødt til å starte på nytt da de ikke lenger kunne krysse grensen. Mens hun ler bryter Beth inn, med mer alvorlige trekk i ansiktet:

Beth: *Det er like lett å krysse idag, men bare for onde mennesker, «mala gente», mens kvinnene ikke lenger kan vaske hus og slik å brødfø sine familier. Husker du hva som skjedde med fetteren din Kristina?*

Kristina: *Hvem? Åh ja, min fetter.. han bodde i El Paso, men uten dokumenter. Han måtte selge narkotika da han ikke kunne få seg en legal jobb. Han ble tatt av politiet, satt i fengsel i ett år for så å komme til Juárez, hit til Anapra. Han dro til USA da han var åtte år, og selvfølgelig var det veldig vanskelig for han å komme hit. Han bestemte seg for å krysse på ny. Han krysset med en coyote.*

Beth: *Coyoten var fjorten år.*

Kristina: *Han fortalte fatteren «ikke tråkk her, tråkk heller her» for å unngå å tråkke på bevegelsessensorer skjult under bakken. Han hadde ikke venner her, han valgte å risikere å bli tatt for så å bli sendt i fengsel på nytt, men han brydde seg ikke. Det var veldig vanskelig å kommunisere med han.*

Under et besøk gir de meg et bønneflagg der det står (oversatt til norsk fra spansk): «*Håp om en endring midt i ørkenen. Kjærligheten i folk gjør at transformasjon oppstår*». Bedriften deres har de kalt *Gorilla Perfect*. Beth forklarer:

Jeg valgte navnet Gorilla Perfekt fordi en gorilla er stor og mektig. Men det er umulig å oppdage dem. De er vakre skapninger som styrer livene sine selv. USA har skyld i å skape en perfekt storm. For da drapene begynte å florere her bestemte Homeland Security, som et resultat av de ikke oppdaget terrorister i eget territorium, at de skulle dedikere sin vilje og kamp mot illegale innvandrere, som kvinner som krysset for å vaske hus, barnevakter og lignende. Og de søkte etter alle de kunne, og med det tok de vekk livsgrunnlaget for mange familier. Du drar til grensen, og de gir deg mer og mer problemer.

Med en *perfekt storm* mener Beth det faktum at det å stenge grensene til arbeid og inntekt gjorde mange fattige. Samtidig ble det ikke mulig å unnslippe volden da den kom i form av territoriale kamper mellom karteller, en maktkamp om narkotikatrafikken inn til USA. Kristina skulle ønske det fantes et tilbud for de unge i Anapra, et tilbud de selv ønsker og har bruk for, ikke som de eldre mener de trenger. Når de er ferdige med ungdomsskolen er det mange som ikke ikke drar til videregående skole, og mange av de som vil, kan ikke, og de som drar vil ikke en gang dra nytte av det. Slik er verden, men hva skjer med disse unge? spør hun:

Et barn som er misbrukt, som krysser grensen ulovlig, som mojado¹⁰. som ikke er verdt noe går ikke på skolen. Hva vil skje med denne gutten? «me da tanto movimiento cuando veo este niño, cómo porqué?» , «jeg blir så beveget når jeg ser denne gutten, hvorfor (skjer dette)?

«Det denne regjeringen gjør, med dette universitetet, er å forberede de unge til en jobb i la

¹⁰ Mojado betyr «fuktig» og referer til den tiden en brukte å krysse elven Rio Bravo uten dokumenter. Elven hadde større vannløp tidligere enn i dag, og man ble «våt» av å krysse på denne måten.

maquila, det finnes ikke muligheter til annet» sier Guadalupe. Kristina tilføyer at la maquila ikke er noe galt, det som er galt er at vi som mennesker lar de drepe vår essens, «como seres humanos que maten nuestro ser». Hun spør seg selv høyt hvorfor og svarer:

«Porque estamos haciendo lo mismo lo mismo lo mismo lo mismo lo mismo», «fordi vi gjør det samme det samme det samme det samme det samme». Du glemmer deg selv, mekanisk gjør vi det samme. Du står opp klokken 4 om morgenen, du kommer hjem klokken fire om kvelden, du vasker deg, du spiser og du sover, det samme, det samme, det samme, nærmest hvisker hun. Og hva skjer med barna? «De er alene, kanskje med en bestefar, som misbruker deg. De tar til gaten og blir plukket opp av gjenger og blir en del av en mørk statistikk.

Beth deltar nå i samtalen. «For meg er Mexico litt unikt, begynner hun, fordi det lages industri som tilpasses la maquila, der du får veldig lite utbetalt, regjeringen gir regler og gir deg et liv, men det er en slaves liv.» Guadalupe nikker og er enig. Ja det finnes en struktur sier hun, men dersom du jobber her, hvem vet hvor du vil ende opp:

Es un desorden», «det er et kaos». Andre steder, som i Asia, finnes fattigdom, men det er i en slags orden, «aquí la vida no», «ikke livet her». Mens du jobber, tolv timer om dagen, er barna dine på gaten, der i Asia vil de være innendørs, her er det et kaos.

Guadalupe skulle ønske de, amerikanerne og beslutningstakere, også på meksikansk side, kunne komme én dag til Anapra. Èn dag for å bo med dem, «el lumbrito que vivimos nosotros», «(i) det lille lyset vi lever i». Hun skulle ønske de som tok beslutninger kunne gjøre det de gjør samtidig som de lever med seks barn. Hun ler når hun sier dette, og får de andre til å se det for seg. Hun inviterer hvem som helst sier hun. I Anapra handler det ikke om å være lat, det handler om realiteten beboerne lever i, og det de har blitt møtt med fra de ulike regjeringenes side opp gjennom historien.

For noen er nettopp de utfordringene Anapra har stått ovenfor en mulighet til å skape nettopp et liv som er verdt å leve. Linabel og Elvia er eksempler på at det å kunne bidra slik at andre får et liv de kan være fornøyd med, ved å lære de å være fornøyd med seg selv gjennom å gi terapi.

Også Karen erkjente at hun er fornøyd med å bo her, fordi hun føler seg behøvd her, en følelse hun fikk det øyeblikket hun ankom. Hun forsøkte, etter press fra familien å bo et annet

sted, i en annen colonia nær sentrum, men hun maktet det ikke, hun følte seg ikke hjemme. Her er det annerledes sier hun, «distinto», hun liker den kulturen som finnes i menneskene her, «que te abren la puerta, que te ofrecen agua, te dan para comer, te saludan, te ven», «at de åpner døren til deg, de tilbyr deg vann, de gir deg å spise, de hilser på deg, de ser deg ».

«Ta deg sammen og gjør noe!» sier Karen om de som bare rister på hodet over den fattigdommen og den elendighet de bevitner. Man må vekke bevisstheten og når den er vekket må man gi det en fortsettelse. Det er en kamp innrømmer hun, men ikke en umulig kamp. Det handler ikke bare om å kjempe, men vite hvordan man håndterer det. «Det er en meksikansk kultur, en meksikansk faktor, men det betyr ikke at vi behøver å hengi oss dette, vi kan heller bruke det til vår fordel».

«Det finnes ikke noe som heter fattigdom» sa Gaby, til meg en kveld vi på ny snakker sammen på terrassen henne, og speider over til USA. I Ciudad Juárez kan en bli rik på én dag. Ifølge henne er vi alle utstyrt med to hender, og at det er opp til oss selv hvordan vi vil løse de problemer og utfordringer vi står ovenfor.

De ulike veiene å manøvrere seg rundt i arbeidslivet illustrerer globaliseringens mange ansikt. På en side har du mulighet til arbeid og med det en inntekt, men på den andre tjener mange for lite til at de har nok til å skaffe det de mener de behøver.

Avsluttende bemerkninger

Home is the place from which one starts out and to which one returns after a day's work – a still point in an ever turning world». An irreplaceable centre of human significance and existence (Hayward 1975:6)

Målet for denne teksten har vært å forstå Anapra som sted og med det komme nærmere en forståelse på hva det vil si å høre til, det å høre *hjemme*, på grensen Mexico-USA. Ved å benytte "globalisering", eller forholdet det lokale-det globale, har noen av de prosessene som ligger til grunn for skapelsen av dette stedet, og opprettholdelsen av det, blitt belyst gjennom beboernes beretninger og livshistorier.

Globaliseringsbegrepet er nyttig i å forstå Anapra, og de muligheter og begrensninger som presenteres for beboerne her. Forståelse av dette begrepet innebærer likevel en kritisk tenkning. Det nye ordforrådet fra globaliseringsstudier er gitt for å gi mening til den livsverdenen vi oppfatter rundt oss. Ulempen er at denne teoretiseringen har skapt et dilemma, et skille mellom «global» og «lokal» (Kennedy 2010), hvor de to begrepene "are pitted against each other in some sort of battle for survival or supremacy which the former will inevitable loose" (ibid:142).

Jeg har argumentert i denne teksten for at begrepet global i all hovedsak er hjelpemidler vi mennesker bruker for å forstå menneskelig erfaring. Gjennom Moore (2004) sine konseptmetaforer, eller Hannerz (1997) sine rotmetaforer, ser vi at begrepet er en ledende metafor, i det at det hjelper oss å arrangere og kategorisere i en annen skala enn tidligere, nemlig det vi nå refererer til som *det globale*.

Begrepet kan derfor sees på noe som «der ute», som noe eksternt og som former det lokales skjebne og karakter. Dette begrepet, sammen med «det lokale» kan kun forstås dersom de tenkes i relasjon til hverandre. Med andre ord må vi antropologer gi en større rolle til det lokale, ved å fokusere på sted som noe mer enn kun et *etnografisk sted* (Rodman 1992).

«Globalisering» fungerer med andre ord best som en epistemologisk øvelse, som et verktøy for å kunne kategorisere og gi mening til den verden, eller de verdene vi erfarer, og inngår i. Vårt konseptuelle system er ikke alltid noe vi er klare over (Johnson og Lakoff 1980). Dette er den etiske bruken av dette begrepet. utfordringen er at med globaliseringens

nye ord og uttrykk, får ikke bare akademikere, men også andre som bruker begrepene knyttet til globalisering, som «flyt, «bevegelse, «det lokale» og «det globale», en analytisk distanse. Dette kan påvirke hvordan fenomenet virkelig spiller inn i våre hverdagsliv, som utspilles i et fysisk rom, blant andre mennesker. Vi står i fare for å miste globalisering, og det lokale av syne. Kennedy (2010) skriver:

[The local] absorbs, diverts and distracts us. It surrounds and envelops us, filling our lives with huge volume of detail, information, attachments, pressures, desires but also familiar routes and spatial-social niches (s 7)

Som en konsekvens av denne uheldige distansen, vil også begrep som «hjem» bli et begrep som tas for gitt, da «hjem» kan forstås best gjennom nettopp bevegelse: "one is seen as moving between homes, erstwhile to current, or as moving between multiple homes [...] or as being at home in continuous movement [...] and so one's home as movement *per se* (Rapport and Dawson 1998).

Det som overrasket meg på felt var beboernes forhold til det å bo på grensen. Alle har de en motivasjon og en forklaring for hvorfor de bor her. Det å eie fremfor å leie, det å selv å ha vært med på å «rydde jord» i Appadurais (1996) begrep om *ethnoscape*, har gjort at mange beboere føler eierskap til Anapra. «Mi tierra», «min jord» er uttrykk som eksemplifiserer dette. Våre hjem står i sentrum av våre liv, som Hayward (1975) sitt sitat over så godt beskriver. Steder er fysiske forankringer i rommet, og ved å tillegge dem navn får et antall mennesker en felles referanseramme, som gir de et «forestilt fellesskap» (Anderson 2006).

Betydningen av det å eie eiendom og hus i Anapra har en sammenheng med den «prøvelsen» flere av mine informanter snakker om da de beskriver hvordan det har vært å bo i dette området. «Tilhørighet» i Anapra har sammenheng med det å eie sitt hus og eiendom, samt det å ha holdt ut under en ekstrem tilværelse, under ørken, under fattigdom og under usikkerhet. Dette tilhørigheten har mine informanter tilegnet seg blant annet gjennom en kamp mot myndigheter, en stahet. I tillegg baseres det på ønsket om å bevare Ciudad Juárez slik de husker byen fra før volden splittet samfunnet fra hverandre, en trygg by, med et «nobelt folk». Som energi aldri helt kan forsvinne, men omdanner seg til annen energi, opplever jeg disse menneskene som ekstremt tilpasningsdyktige i kampen om å overleve. Det å ha «*una vida digna*», «et verdig liv», er en kamp som ikke kommer av seg selv. Til tross for de utfordringer man finner i Anapra kunne mange ikke tenke seg å bo annet sted. Selv om

man ser «den glade nabo» som min husvert sa til meg om USA, i det vi speidet utover i mørket fra terrassen i Anapra. Det snakkes om en *frihet* her som flere beboere har lært seg å verdsette.

Det er også viktig å huske på de som faller utenfor, som holder seg for seg selv og som ser sitt dagligliv her som midlertidig og ikke permanent. Disse er på ingen måte fraværende i andres kategoriseringer, hvorav enkelte beboere plasserer seg i kategorien ressurs og andre i en passiv kategori.

Globalisering er en rekke prosesser. I min oppgave om Anapra har jeg vist til bare noen av disse prosessene, som gjør seg gjeldende på denne grensen mellom Mexico-USA. Vold, og dets ekstreme utfall, som drap i grensesonen, er en transnasjonal, sosial relasjon (Fragoso 2010). Maquiladora-industrien knytter Ciudad Juárez opp til verdensproduksjonen av varer, eller med andre ord, arbeiderne kobler seg selv opp til denne transnasjonale, økonomiske flyten, i kraft av å være arbeidstakere. Globalisering er derfor noe man *gjør*, i aktiviteter og handlinger, ikke bare noe man har: Det antropologi kan bidra med i studier av det globale er erkjennelsen av at sosiale og kulturelle verdener [...] alltid uttrykkes gjennom meningsfylte relasjoner» (Eriksen 2003, hyllanderiksen.net). Mennesker i relasjon til hverandre skaper, i samspillet bevegelse og stedfasthet, det vi i dag snakker om som globalisering, og videre følelsen av tilhørighet til et hjem, et sted å vende hjem til.

Globalisering kan skape tapere og vinnere (Beck 1992). Ifølge Bauman (2005) har årsaken til den negative globaliseringen å gjøre med at kapitaleiere er skiftende og usynlige, de har makt til å investere lokalt uten å forplikte seg. Den globale elite er mobile, de er ikke tvungen til å forholde seg til et sted. Eliten blir her sett på som å skape en ustabil verden. Erfaringene av en slik globalisering for de som er dømt til å være lokale er ifølge Bauman økende frykt, som kommer av at vi lever i en verden der vi ikke har kontroll, der vi må utvikle strategier for å møte det usikre og det urettferdige. Min empiri viser at eliten Bauman snakker om er ikke de eneste som evner å være mobile. Som vi har sett er mange av innbyggerne i Anapra fra andre steder i Mexico, også fra land i Mellom-Amerika.

Sosialantropologien bidrar til en forståelse av globalisering som en grenseoverskridende, global flyt, men at denne flyten fører til en forsterkelse av nye identiteter og grenser, i skjæringspunktet mellom det globale og det lokale, på et sted. Det er nyttig å minne på at forskjeller og likheter produseres av mennesker selv og ikke fra noe ytre, men at vi heller aktivt former og forhandler dette «ytre» til å passe vår forståelse og virkelighet. Vi er lokalt situerte til en hver tid, og derfor må all informasjon gjøres relevant til vår livssituasjon.

Nasjonalstatenes kraft, her USA, utfolder seg i en militarisering av grensen (Dunn 2010). Grensen er territoriell markert med politiske og juridiske grenser, men «den sosiale interaksjonen fra individene og institusjonene går over den gitte grensen, den geografiske konteksten (Piñeiro 1990). Det oppstår her et paradoks i det at flyten av kapital, teknologi og mennesker gjør den fysiske grensen nærmest irrelevant for mange, men høyst tilstede som et geografisk skille hos andre. De sosiale fenomenene som oppstår i denne regionen bærer enestående særegenheter grunnet nærheten til USA (ibid). Den meksikanske-amerikanske grensen er dynamisk og i konstant bevegelse, der noen flyter gjennom og andre blir stående igjen.

Om globalisering fører til et verdig liv blant beboerne i Anapra er vanskelig å svare bekræftende på, gitt fenomenets kompleksitet, og motsigelser. Ser man på det økonomiske aspektet ved globalisering er det tydelig at ulikheter skapes, og opprettholdes. Begrepet «nye fattige» (Hernández 2010) er relevant her, i det at mange jobber i faste stillinger, men likevel ikke ha nok inntekt til å dekke utgifter. Globalisering og dets «fremmede stimuli», eller Appadurais (1996) ulike *scapes* påvirker i alle fall det daglige liv til beboerne i Anapra. Mennesker, teknologi, kapital, media og politikk spiller alle inn på hverandre i denne bydelen. Likevel, selv om Appadurai sine ulike landskaper fanger opp de mange ulike verdenene vi lever i, er volden som har torturert Anapra, Ciudad Juárez og grenseregionen noe som faller utenfor disse. Dette kan det være interessant å se nærmere på.

Moore (2004) presenterer utfordringen med å studere det globale antropologisk i det at antropologer er lokalt posisjonerte i det vi bedriver en etnografisk analyse (se også Salazar 2010). Kunnskap basert på erfaring alltid handle om posisjonerte subjekter som handler og erfarer på «bakkenivå». Det vil si at kunnskap alltid vil være ujevnt fordelt og kontrollert, selv om det i dag også skjer en global produksjon av mening (Appadurai 1996). Det finnes ikke et annet sted å bedrive en analyse av det globale og det lokale, det glokale (Robertson 1995) , enn nettopp i et fysisk, historisk og sosialt forankret sted, som i en bydel på grensen Mexico-USA.

Referanseliste

- Anderson, B. [1983] (2006). *Imagined communities: Reflections on the origin and spread of nationalism*. Verso Books.
- Appadurai, A. (1996), *Modernity at Lagre: Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis, Minn: University of Minnesota Press
- Appadurai, A. (2002), *Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy*. i India, J.x and R. Rosaldo *The Anthropology og Globalization*, Blackwell Publishing
- Appelbaum, R. P., & Robinson, W. I. (2005). *Critical globalization studies*. Psychology Press.
- Bauman, Z. (2005). The demons of an open society. *Ralph Miliband Lecture, LSE, 20*. Hentet fra <http://www.lse.ac.uk/publicEvents/pdf/20051020-Bauman1.pdf>
- Bauman, Z- (2005), *Culture in a Liquid Modern World*. Cambridge: Polity, 2011
- Bauman, Z. (2013), *Liquid times: Living in an age of uncertainty*. John Wiley & Sons
- Beck, U. (1992), *Risk Society*. London: Sage.
- Bowden, C. (2011), *Murder City: Ciudad Juárez and the Global Economy's New Killing Fields*. Nation Books.
- Briggs, C. L. (1986). *Learning how to ask: A sociolinguistic appraisal of the role of the interview in social science research* (No. 1). Cambridge University Press.
- Bruno, L. (1993). *We have never been modern* (Catherine Porter, trans). Cambridge, Mass.: Harvard University
- Certeau, M. de. (1984), *The Practice of Everyday Life*. University of California Press, Berkeley.
- Chamberlain, Lisa (2007): «2 Cities and 4 Bridges Where Commerce Flow». New York Times, mach 28, 2007. Hentet fra http://www.nytimes.com/2007/03/28/realestate/commercial/28juarez.html?_r=2&scp=1&sq=Where+commerce+flows&st=nyt
- Cohen, D. (2006), *Globalization and its enemies*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press
- Corona, R., & Tuirán, R. (1994). Migración hacia las ciudades de tamaño intermedio/profundas transformaciones regionales. *Demos*, (007).
- Crites, S. (1971). The narrative quality of experience. *Journal of the American academy of religion*, 39(3), 291-311.
- DeBree, Jordan (2009), Manny's story. *Virginia Quarterly Review: a national journal of*

- literature and discussion (Univ. of Virginia, Charlottesville) (85:4) Fall 2009, 41-VII.
- Delgado, H. A. P., Andrade, C. A. O., & Salas, L. A. (2014), *Ciudad Juárez y la necesidad de política: de la ciudad real a la ideal*. Universidad Autónoma de Ciudad Juárez.
- Dunn, T. J. (2010). *Blockading the border and human rights: The El Paso operation that remade immigration enforcement*. University of Texas Press.
- El Diario (2015). «Denuncia portal supuesto campamento de ISIS en Anapra». 14. Abril. Hentet fra http://diario.mx/Local/2015-04-14_bccca56d/denuncia-portal-supuesto-campamento-de-isis-en-anapra/
- El Diario (2015). «Ejecutan a 2 en Anapra». Jueves 17 Septiembre. Hentet fra http://diario.mx/Local/2015-09-17_a6a39add/ejecutan-a-2-en-anapra/
- Eriksen, T. H. (ed). (2003). *Globalisation: Studies in Anthropology*. London Pluto. Hentet fra <http://hyllanderiksen.net/Globalisation.html>
- Eriksen, T. H. (2007). *The key concepts–Globalization*. Oxford, Berg
- Esparza, A. X., Waldorf, B. S., & Chavez, J. (2004). Localized effects of globalization: the case of Ciudad Juarez, Chihuahua, Mexico. *Urban Geography*, 25(2), 120-138.
- Ferguson, J., & Gupta, A. (2002). Spatializing states: toward an ethnography of neoliberal governmentality. *American ethnologist*, 29(4), 981-1002.
- Fragoso, J. E. M. (2010). Death in a Transnational Metropolitan Region. In *Cities and Citizenship at the US-Mexico Border* (pp. 23-42). Palgrave Macmillan US.
- Fragoso, J. E. M., & Bejarano, C. (2010). The disarticulation of justice: Precarious life and cross-border feminicides in the Paso del Norte region. In *Cities and citizenship at the US-Mexico border* (pp. 43-70). Palgrave Macmillan US.
- Friedman, J. (1995). Global system, globalization and the parameters of modernity. *Global modernities*, 69-90. Sage Publications
- Friedman, J. (2002). Global Disconnect: Abjection and the Aftermath of Modernism” i India, J. X and R. Rosaldo, *The Anthropology of Globalization*, Blackwell Publishing (19 s.)
- Frøystad, K. (2003). Forestillingen om det ‘ordentlige’feltarbeid og dets umulighet i Norge. i *Marianne Rugkåsa og Kari Trædal Thorsen (red) Nære steder, nye rom. Utfordringer i antropologiske studier i Norge*. Oslo: Gyldendal akadmeisk ss, 32-64.
- Giddens, A. (1990). The Consequences of Modernity (Cambridge. *Polity*, 53(83), 245-260.
- Giddens, A. (2002). *Runaway World*. London: Profile Books
- Gómez, M. L. E. C. (2005). Diagnóstico geo-socioeconómico de Ciudad Juárez y su sociedad. *Dirección General Regional Noroeste, El Colegio de la Frontera Norte Instituto Nacional de las Mujeres, Ciudad Juárez*, 355.

- Gómez, L. E. C. & Fragoso, J. E. M. (2013). *Geografía de la violencia en Ciudad Juárez, Chihuahua*/Luis Ernesto Cervera Gómez, Julia Estela Monárrez Fragoso, coordinadores. Tijuana: El Colegio de la frontera Norte
- Hannerz, U. (1997). Flows, Boundaries and Hybrids: Keywords in Transnational Anthropology. *Published in Portuguese as "Fluxos, fronteiras, híbridos: palavras-clave da antropologia transnacional"*, *Mana*, 7-39.
- Harvey; David (1989). *The Condition of Postmodernity: An Inquiry into the Conditions of Cultural Change*. Oxford; Blackwell, pp. 141-172.
- Hayes, Brian (2015). «ISIS Training Camp in Mexico Just Across the Border from Texas». Top Right News. April 14. Hentet fra <http://toprightnews.com/confirmed-isis-training-camp-just-across-the-border-from-texas/>
- Hayward, D. (1975). Home: an Environmental and Psychological Concept. *Landscape* 20:2-9
- Hernández, M. L. (2010). *Geografía de la pobreza en Ciudad Juárez: una perspectiva de género*. UACJ, Universidad Autónoma de Ciudad Juárez.
- Hernández, I. E. R. (2015). Identificación de asentamientos irregulares y diagnóstico de sus necesidades de infraestructura en Ciudad Juárez, Chihuahua, México. *Investigaciones Geográficas, Boletín del Instituto de Geografía*, 2015(87), 88-101.
- Hill, S. (2003). Metaphoric Enrichment and Material Poverty: The Making of "Colonias.". *Ethnography at the Border*, Pablo Vila, ed. Minneapolis: University of Minnesota Press. pp 141-65.
- Judicial Watch (2015). «ISIS Camp a Few Miles from Texas, Mexican Authorities Confirm». April 14. Hentet fra <http://www.judicialwatch.org/blog/2015/04/isis-camp-a-few-miles-from-texas-mexican-authorities-confirm/>
- Kennedy, P. (2010). *Local lives and global transformations: Towards world society*. Palgrave Macmillan.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). Conceptual metaphor in everyday language. *The journal of Philosophy*, 77(8), 453-486.
- Lira, L. R. (2013). Prólogo. En *Geografía de la violencia en Ciudad Juárez, Chihuahua*/Luis Ernesto Cervera Gómez, Julia Estela Monárrez Fragoso, coordinadores. Tijuana: El Colegio de la frontera Norte.
- Low, S. M. (1996). Spatializing culture: the social production and social construction of public space in Costa Rica. *American ethnologist*, 23(4), 861-879.
- Martínez, O. J., & Valdés, C. (1982). *Ciudad Juárez: el auge de una ciudad fronteriza a*

- partir de 1848*. México, DF: Fondo de cultura económica.
- Martínez, O. J. (1994). *Border people: Life and society in the US-Mexico borderlands*. University of Arizona Press. Pp. 55-148.
- Moses, J. W., & Brigham, A. M. (2007). *Globalisering i Norge: politisk, kulturell og økonomisk suverenitet i endring*. Fagbokforlaget.
- Moore, H. L. (2004). Global anxieties Concept-metaphors and pre-theoretical commitments in anthropology. *Anthropological Theory*, 4(1), 71-88.
- Ngai, P. (2005). *Made in China: Women factory workers in a global workplace*. Duke University Press.
- Nieto, Sandra Rodriguez (2016). «En infierno de los salarios de miseria en Ciudad Juárez». [sinembargo.mx-enero 11, 2016](http://www.sinembargo.mx-enero 11, 2016). Hentet fra: <http://www.sinembargo.mx/11-01-2016/1591896>
- Núñez-Mchiri, G. G. (2012). Housing, Colonias, and Social Justice in the US-Mexico Border Region. In *Social Justice in the US-Mexico Border Region* (pp. 109-125). Springer Netherlands.
- Plan Estratégico de Juárez, A.C., (2015). Informe Así Estamos Juárez 2015. Ciudad Juárez, México: Plan Estratégico de Juárez. Hentet fra http://www.planjuarez.org/images/docs/informe_aej_2015.pdf
- Plan Estratégico de Juárez, A.C., (2016). Informe Así Estamos Juárez 2015. Ciudad Juárez, México: Plan Estratégico de Juárez. Hentet fra http://www.planjuarez.org/images/docs/informes/informe_AEJ_2016.pdf
- Piñero, R. C. (1990). Mercados the trabajo y migración en la frontera norte: Tijuana, Ciudad Juárez y Nuevo Laredo. *Frontera norte*, 2(4), 61-93.
- Rapport, N., & Dawson, A. (Eds.). (1998). *Migrants of identity: Perceptions of home in a world of movement* (pp. 61-83). Oxford: Berg.
- Ritzer, G. (1983). The “McDonaldization” of society. *Journal of American Culture*, 6(1), 100-107.
- Robertson, R. (1995). Glocalization: Time-space and homogeneity-heterogeneity. *Global modernities*, 25, 44. London:Sage.
- Robinson, W. I. (2003). *Transnational conflicts: Central America, social change and globalization*. Verso.
- Rodman, M. C. (1992). Empowering place: multilocality and multivocality. *American anthropologist* 94.3. pp. 640-656.
- Salazar, N. B. (2013). *Envisioning Eden: Mobilizing imaginaries in tourism and beyond* (Vol.

31). Berghahn Books.

- Simental, R. F., Roa, E. G., & Reyes, O. V. (1998). *Crónica en el desierto: Ciudad Juárez de 1659 a 1970*. Junta Municipal de Agua y Saneamiento de Juárez.
- Spradley, J. P. (1980): "Participant Observation". New York: Holt, Rinehart and Winston (195 sider).
- Srinivas, H. (2005). Defining squatter settlements. *Global Development Research Center*. Hentet fra <http://www.gdrc.org/uem/squatters/define-squatter.html> on Monday, 9 May 2016.
- Staudt, K., Fuentes C. M., Fragoso J. E. M. (Eds) (2010). *Cities and Citizenship at the U.S.-Mexican Border: The Paso del Norte metropolitan Region*. Palgrave Macmillan 2010.
- Steger, M. B. (2009). *Globalization: A very short introduction*. Oxford University Press.
- Stoller, Paul (1989). Eye, Mind, and Word in Anthropology. i P. Stoller *The taste of ethnographic things: the senses in anthropology*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. Sidene 37-55 (19 s).
- Thuen, T, (red.) (2003). *Sted og tilhørighet*. Høyskoleforlaget AS
- Vila, P. (2000). *Crossing borders, reinforcing borders. Social categories, metaphors and narrative identities on the US-Mexico frontier*. Austin: The University of Texas Press.[Links].
- Weber, M. [1930 (2001)]. *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism*. Routledge Classics First Published 1930 by Allen and Unwin.
- Wikan, U. (1996). Fattigdom som opplevelse og livskontekst: innsikt fra deltakende observasjon. *Oslo, Ad notam Gyldendal*, 181-202.
- Zamorano Villarreal, C. C. (2006). Ser inmigrante en Ciudad Juárez: Itinerarios residenciales en tiempos de la maquila. *Frontera norte*, 18(35), 29-53.

Andre kilder:

Instituto Nacional de Estadística y Geografía (INEGI). Hentet fra <http://www.inegi.org.mx/>

Appendix

Hvor er du fra?

Hvor lenge har du bodd i Anapra?

Hvordan ankom du Anapra?

Hvorfor kom du til Anapra, og Ciudad Juárez?

Hva var dine første erfaringer da du ankom Anapra?

Hva tenkte du/tenker du om det å ha bodd/bo i Anapra?

Hva vil det si å leve på grensen til USA?

Hva betyr det å bo her i denne bydelen for deg?

Hvem eier huset du bor i?

Hvem bygde dette huset?

Hvordan er forholdet til dine naboer?

Ordliste

Coyote	-	Menneskesmugler
La malla	-	Gitteret, grensegjerdet
La mosca	-	Fluen
Maquila	-	Fabrikk, for eksportbasert produksjon av diverse varer
Mojado	-	Fuktig, en som krysser grensen uten dokumenter
Mula	-	Narkotikasmugler
Sicario	-	Leiemorder